วารสาร
สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
ฉบับที่ 46 ปีที่ 12 เล่มที่ 2 เดือนเมษายน–มิถุนายน พ.ศ. 2532
BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS
Vol. 46 12e ANNÉE No.2 AVRIL–JUIN 1989 ISSN 0857 – 0604

จาก พ.ศ. 2332 ถึง 2532 — De 1789 à 1989

รอยัล เดอลุกซ์
ความสุขคลาสสิค
ROYAL STANDARD
ROYAL STANDARD
โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง

วารสารสมาคมครูฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

BULLETIN DE L'A.T.P.F.

ฉบับที่ 46 ปีที่ 12 เล่มที่ 2 กันยายน–มิถุนายน ISSN 0857-0604

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
นางลัดดา วงศ์สายัณห์
นางธิดา บุญธรรม
นายเดช ตะละภัฏ

กองบรรณาธิการ

นางสิทธา พินิจภูวดล บรรณาธิการ
นางกุลศักดิ์ ฉายางาม บรรณาธิการผู้ช่วย
นางสาวอัจฉรา โชติบุตร
นางสาวจิรพรรษ์ บุณยเกียรติ
นางจงกล สุภเวชย์
นางฟรองซวส บัวขวัญ
นางมธุรส สาชลวิจารณ์ จงชัยกิจ
นางสาวจีรังลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์
นางสาวชวนี เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
นางสาวมลฤดี ปาลสุข
นางสาวศิริธร ดุษฎีพรรณ์
นายปณิธิ หุ่นแสวง
นางสาวเดือนใจ จุลดุลย์
นางสาวนุชนาฏ หาญดำรงกุล
นางมยุรี บารมี เลขานุการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษา
2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
3. เพื่อส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวิชาภาษาฝรั่งเศส วิชาฝรั่งเศสศึกษา และระเบียบวิธีสอน

สำนักงานวารสาร เลขที่ 30/9 พหลโยธิน 2 กรุงเทพ ฯ 10400 โทร. 2790733 ติดต่อบรรณาธิการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 3180860

กำหนดออกวารสาร ปีละ 4 ฉบับ ราคาฉบับละ 25 บาท ค่าบำรุงสมาชิกวารสารปีละ 100 บาท พร้อมค่าส่ง สนใจบอกรับได้ที่นางสิทธา พินิจภูวดล ณ สำนักงานวารสาร

เจ้าของ : สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
ASSOCIATION THAÏLANDAISE DES PROFESSEURS DE FRANÇAIS

รายนามคณะกรรมการบริหาร ส.ค.ฝ.ท. ชุดที่ 5 ประจำปี 2531–2534

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
องค์นายกกิตติมศักดิ์

1. นางธิดา บุญธรรม อุปนายก
2. นางสาวประมาณ ลี้ศิริเสริญ เลขานุการ
3. นางสาวอรวรรณี ป้านสวัสดิ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
4. นางวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์ เหรัญญิก
5. นางสาวสุธาสินี ผลวัฒนะ ผู้ช่วยเหรัญญิก
6. นางมลฤดี ปาลสุข นายทะเบียน
7. นางสาวจีรังลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์ ผู้ช่วยนายทะเบียน
8. นางอรวรรณ รัตนกาพ ประชาสัมพันธ์
9. นางพรทิพา ถาวรบุตร ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
10. นางสิทธา พินิจภูวดล สาราณียกร
11. นางอุไร พลกล้า สมาชิกสัมพันธ์
12. นางมธุรส สาชลวิจารณ์ จงชัยกิจ ผู้ช่วยสมาชิกฯ
13. นางสาวอัจฉรา โชติบุตร ปฏิคม
14. นางสาวนิรมล ตัญญะแสนสุข ผู้ช่วยปฏิคม
15. นางสาวชวนี เสนีวงศ์ ณ อยุธยา บรรณารักษ์
16. นางกุลศักดิ์ ฉายางาม กรรมการ
17. นางสาวชัชรีวรรณ ไชยวัฒน์ กรรมการ
18. นางสาวประภา งานไพโรจน์ กรรมการ
19. นายกรกช อุปถัมภ์นรากร กรรมการ
20. นางจงกล สุภเวชย์ กรรมการ

★ ทัศนะใด ๆ ที่แสดงออกในข้อเขียน ในวารสาร ส.ค.ฝ.ท. นี้ เป็นของผู้เขียน มิใช่ของกองบรรณาธิการ หรือของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด 31/1–32/2 ถนนมหาไชย กรุงเทพ ฯ 10200
นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 2224722–2222788

สารบัญ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา	.....	3
"O Révolutions !"	Napoléon 2	4
จดหมายจากคนฝรั่งเศสถึงคนไทย เนื่องในการฉลอง 200 ปีการปฏิวัติ ค.ศ. 1789	Madeleine DARCES	6
บทเพลงแห่งการปฏิวัติ บทเพลงสมัยปฏิวัติฝรั่งเศส	ส่งศรี ศรีจันทราพันธุ์	19
การปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส ค.ศ.1789	ปราณี ศิริจันทพันธุ์	38
Liste des documents susceptibles d' être empruntes.....	Christian PELLAUMAIL	52
เก็บเล็กผสมน้อยจากการสร้างหอไอเฟล	เตือนใจ จุลดุลย์	69
ข่าวน่าสนใจจากการจัดตั้งสมาคมนานาชาติแห่งใหม่ La Société Internationale pour l' Histoire du Français Langue Etrangère ou Seconde	ประมาณ ลี้ศิริเสริญ	75
ข่าวน่าสนใจจาก M. Pierre BIDAULT จดหมายถึงอุปนายก	ธิดา บุญธรรม	80
"Le Français est une langue apréciée à Surin"	SOMTOA Amnuäy	82
ลูกกวาดหลากสี	ดาวอังคาร	86
ในแวดวงผู้สอนภาษาฝรั่งเศส	จิรังลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์	92
จากบรรณาธิการ	สิทธา พินิจภูวดล	94

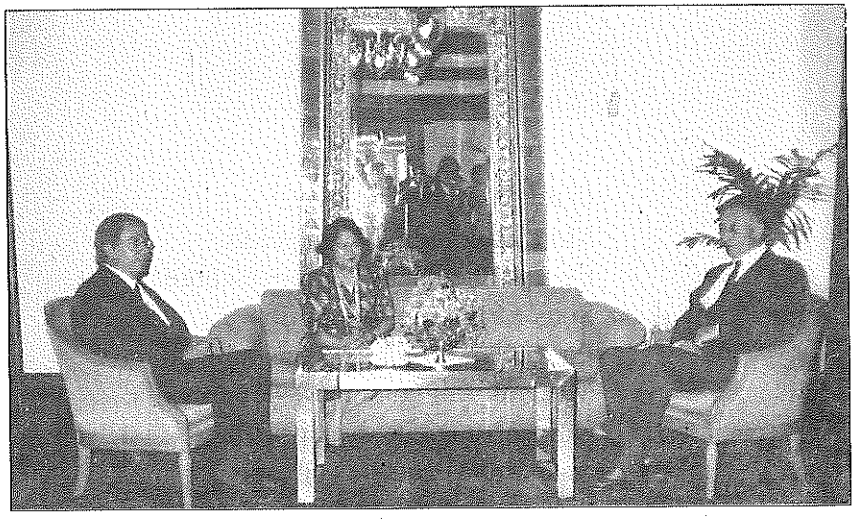

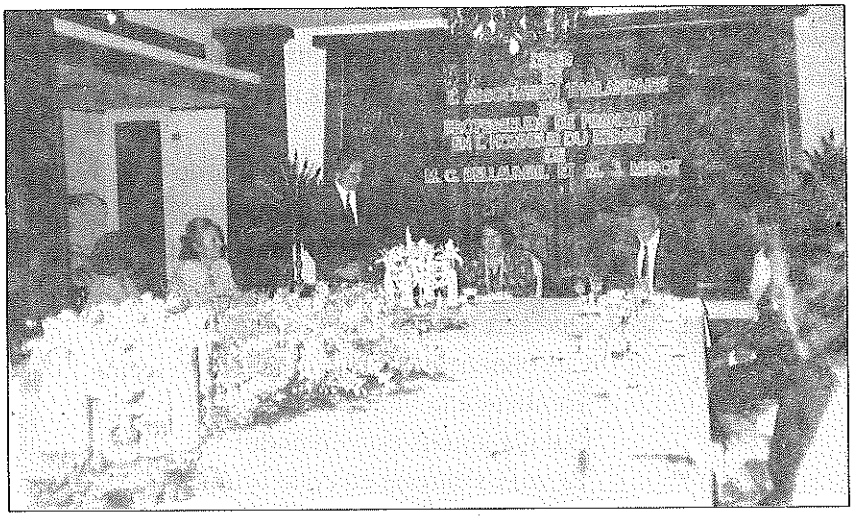

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

องค์นายกกิตติมศักดิ์

เสด็จประธานเลี้ยงส่ง Monsieur C. Pellaumail และ Monsieur J. Migot

เนื่องในโอกาสพ้นหน้าที่ในประเทศไทยไปรับหน้าที่ในประเทศอื่น

ณ โรงแรมเพรสิเดนท์

«O révolutions !»

O révolutions ! j'ignore,
Moi, le moindre des matelots,
Ce que Dieu dans l'ombre élabore
Sous le tumulte de vos flots
La foule vous hait et vous raille.
Mais qui sait comment Dieu travaille?
Qui sait si l'onde qui tressaille,
Si le cri des gouffres amers,
Si la trombe aux ardentes serres,
Si les éclairs et les tonnerres,
Seigneur, ne sont pas nécessaires
A la perle que font les mers!

Pourtant cette tempête est lourde
Aux princes comme aux nations;
Oh! quelle mer aveugle et sourde
Qu'un peuple en révolutions!
Que sert ta chanson, o poète?
Ces chants que ton génie émiette
Tombent à la vague inquiète
Qui n'a jamais rien entendu!
Ta voix s'enroue en cette brume,
Le vent disperse au loin ta plume,
Pauvre oiseau chantant dans l'écume
Sur le mât d'un vaisseau perdu!

Longue nuit! tourmente éternelle!
Le ciel n'a pas un coin d'azur.
Hommes et choses, pêle-mêle,
Vont roulant dans l'abîme obscur.
Tout dérive et s'en va sous l'onde,
Rois au berceau, maîtres du monde,
Le front chauve et la tête blonde,

Grand et petit Napoléon!
Tout s'efface, tout se délie,
Le flot sur le flot se replie,
Et la vague qui passe oublie
Léviathan comme Alcyon!
Napoléon II. Les Chants du crépuscule.

กวีนิพนธ์บทนี้ร่วมสร้างสรรค์บรรยากาศของการปฏิวัติครั้งใหญ่ในฝรั่งเศส ถึงแม้จะไม่ใช่การปฏิวัติในค.ศ. 1789 แต่ก็คงจะก่อให้เกิดความรู้สึกเศร้าพอ ๆ กับจิตใจของกวีนโปเลียนที่ 2 ผู้ประพันธ์ การปฏิวัติที่กล่าวถึงในกวีนิพนธ์บทนี้เกิดขึ้นเมื่อ เดือนกรกฎาคม 1830 ค่ะ

-สิทธา-

• •

อภินันทนาการ

IATA COFFEESHOP & RESTAURANT

PATA COFFEESHOP & RESTAURANT

อาหารจีนระดับคลาสสิก
รสชาติที่ชวนลิ้มลอง

สยามสแควร์ ซอย 4 และซอย 3 โทร. 252—6514, 252—8800, 252—0236

จดหมายจากคนฝรั่งเศสถึงคนไทย

เนื่องในการฉลอง 200 ปี การปฏิวัติ 1789

Madeleine DARCES

Vincennes,11 Mars 1989

Chère Mademoiselle

1989, l'année du Bicentenaire de la Révolution française. A cette occasion, je vous adresse un résumé sur cet événement de 1789.

Voici également les dates des manifestations qui seront consacrées à cet événement.

1er Janvier 1989 : Des mongolfières s'envolent de la grand-place de chaque chef-lieu. Emission du timbre du bicentenaire.

21 Mars : Le jour du printemps, plantation d'arbres du bicentenaire dans toute la France.

5 Mai : Reconstitution à Versailles du premier défilé des Etats Généraux. Le soir, spectacle pyrotechnique devant le château illuminé.

10 Juin : Fête "des potes", autour du personnage de Toussaint Louverture, symbole de la lutte des Noirs.

17 et 24 Juin : Célébration des principaux fondateurs de la République.

26 Juin : Au champ-de-Mars, inauguration du mouvement commémoratif des Droits de l'homme, créé par Ivan Theimer.

4-8 Juillet : Américains et Français fêtent leur combat pour l'indépendance et la souveraineté populaire.

13 Juillet : Inauguration de l'Opéra Bastille. Le concert donné à cette occasion se prolongera sur la place de la Bastille, jusqu'à l'aube, avec la participation des grands orchestres symphoniques français.

14-15-16 Juillet : Defilé militaire en présence des chefs d'Etat invités par le Président de la République. Le soir, hommage à l'Hymne National : orchestres et défilés venus de plusieurs points de la capitale, convergent vers la place de la Concorde en retraçant l'histoire de "La Marseillaise". Conclusion de ces trois journées, le concert-spectacle de Jean-Michel Jarre se déroulera sur la place de la Concorde et dans sept autres sites.

25 Août : Grand défilé sur les Champs-Elysées des 15 plus grands carnavals du monde : Brésil, Chine, Inde, Pérou, etc...

26 Août : Rassemblement au pied de l'Arche de la Défense des associations pour la défense des Droits de l'homme. Concert pour les jeunes, luttant pour la défense

20 et 21 Septembre : Grand spectacle organisé à l'initiative du Ministère de la Défense à Valmy pour célébrer la victoire des armées de la République.

Je vous enverrai au fur et à mesure les articles des journaux concernant toutes ces fêtes.

D'ici là, recevez mes affectueuses pensées.

Révolution française

La Révolution française qui ouvre en Europe l'ère des gouvernements démocratiques, fut hatée par les revendications des philosophes et des économistes du XVIIIème siècle et produite par l'existence d'institutions politiques dont la cause avait depuis longtemps disparu.

Les privilèges de l'aristocratie et du clergé s'expliquaient, au moyen âge, par le besoin de protection des faibles contre les forts; mais ils n'eurent plus de raison d'être lorsque la royauté eut en main tous les pouvoirs féodaux. Malheureusement, les rois, au lieu de faire servir leur souveraineté à l'amélioration du sort de leur peuple, laissèrent subsister les abus. En 1789, il y avait une inégalité choquante dans la répartition des charges publiques. Les ministres de Louis XVI, qui tentèrent de réaliser des réformes impérieusement réclamées par l'opinion, notamment Turgot et Necker, virent leurs efforts se briser contre la résistance tenace du clergé et de la noblesse, et il fallut une révolution pour substituer à une société fondée sur le privilège une société où l'égalité de tous est la loi commune.

Les Etats Généraux réunis sous la pression des circonstances furent ouverts à Versailles le 5 Mai 1789; nettement réformateurs, ils se transformèrent, le 17 Juin, en Assemblée Nationale; trois jours après, les députés du tiers prêtèrent le serment du Jeu de Paume. Le 14 Juillet, le peuple prit la Bastille. Le 4 Aôut les privilèges féodaux furent supprimées par l'Assemblée, qui proclama la Déclaration des Droits de l'Homme, vota la Constitution de 1791 et créa l'égalité de tous les citoyens devant la loi. Dès cette é poque, le conflit entre la royauté, devenue impopulaire, et la peuple exaspéré par la famine, avait pris une forme violente, et l'émigration avait commencé. Le roi lui-même tenta de s'enfuir à l'étranger. La Constituante se sépara le 30 Septembre 1791 et fut remplacée par l'Assemblée Législative. Celle-ci esseya sans succés de gouverner d'accord avec Louis XVI, quielle obligea à déclarer lq guerre à l'Autriche. Après la journée du 10 Aôut, la royauté était abolie. La veille du jour où la Législative se séparait pour faire place à la Convention, nos troupes gagnaient la bataille de Valmy (20 Septembre 1792). Le 22 , la Convention proclamait la République et sauvait de l'invasion étrangère le territoire national, au prix d'un gouvernement énergique et dictatorial. Lorsque la dictature de Robespierre eut pris fin, au 9 Thermidor, l'action révolutionnaire s'orienta vers un régime moins avancé, et démocratique.

Sous le Directoire, eurent lieu les campagnes de 1796 en Allemagne et en Italie, de 1798 en Egypte, etc...Mais ces succès extérieurs furent compromis par une banqueroute partielle à l'intérieur.

Bonaparte, que ses victoires avait fait considérer comme un sauveur, fit le coup d'Etat du 18 Brumaire (9Novembre 1799) et devint premier Consul (Constitution de l'An VIII). Le 2 Aôut 1802, il était nommé Consul à vie, et le 18 Mai 1804, Empereur des Français. Depuis le 18 Brumaire, la Révolution n'était plus qu'un sovenir. Elle n'en

laissait pas moins des traces profondes. En Europe, elle avait presque partout provoqué le réveil des consciences nationales. Plus tard, en France même, nulle réaction durable ne fut possible contre les conquêtes civiles et sociales de 1789 (régime représentatif, Code Civil). Les Bourbons durent accepter la Charte et le Régime Parlementaire et toutes les tentatives dirigées contre les idées libérales amenèrent des révolutions démocratiques.

บริษัท รอแยลอินเวสท์เตอร์ คอเปอเรชั่น จำกัด

ROYAL INVESTOR CORPORATION LIMITED.

Sinthorn Bldg. 4th Flr. 132 Wireless Rd. Bangkok 10500
Tel. 2500210-3, 2520215 ext, 400-404
Tly. 84055 ROYAL TH

บทเพลงแห่งการปฏิวัติ

LES CHANSONS DE LA REVOLUTION

Jean-Jacques GRAMOND*

La période révolutionnaire a été fertile en chants et chansons de tous genres. On chantait à la Cour comme dans la rue.

A une époque où homme sur deux ne savait lire, la chanson était alors un véritable mode de propagande.

Quelques-uns de ces airs sont toujours chantés aujourd'hui, qu'ils appartiennent au registre enfantin ou soient devenus symboles de la nation et de la république.

En voici quelques exemples :

1780 : Il PLEUT, IL PLEUT BERGERE

A la veille de la Révolution, la nature et les décors champêtres sont à la mode. Au Petit Trianon, Marie-Antoinete joue à la bergère. Fabre d' Eglantine, auteur du calendrier républicain, avait composé cette chanson en 1780 en Hollande.

En 1789, "il pleut bergère" est sur toutes les lèvres, mais sera vite délaissée au profit des hymnes révolutionnaires et des chansons politiques.

Cette chanson appartient aujourd' hui au répertoire enfantin.

Il pleut, il pleut, bergère,
Rentre tes blancs moutons ;
Allons à ma chaumière,
Bergère, vite allons.
J'entends sur le feuillage,
L'eau qui coule à grand bruit ;

* Jean-Jacques GRAMOND : Bureau d' Action Linguistique de Bangkok

Voici venir l'orage,
Voilà l'éclair qui luit.

Entends-tu le tonnerre?
Il gronde en approchant ;
Prends un abri, bergère,
A ma droite, en marchant.
Je vois notre cabane,
Et tiens, voici venir
Ma mère et ma soeur Anne
Qui vont l'étable oûvrir.

Bonsoir, bonsoir, ma mère,
Ma soeur Anne, bonsoir ;
J'amène ma bergère,
Près de vous pour ce soir.
Va te sécher, ma mie,
Auprès de nos tisons ;
Soeur, fais-lui compagnie,
Entrez, petits moutons !

Soupons, prends cette chaise,
Tu seras près de moi ;
Ce flambeau de mélèze
Brûlera devant toi ;
Goûte de ce laitage !
Mais tu ne manges pas ?
Tu te sens de l'orage,
Il a lassé tes pas.

Eh bien ! voilà ta couche,
Dors-y jusques au jour ;
Laisse-moi de ta bouche
Entendre un mot d'amour.
Ne rougis pas, bergère,
Ma mère et moi, demain,
Nous irons chez ton père
Lui demander ta main.

1785 : PLAISIR D'AMOUR

Très à la mode à la fin du XVIIIe siècle, cet air se chante dans les salons. Il raconte la douleur d'un jeune homme qui a été abandonné par sa b elle.

Cette chanson a été reprise depuis par de nombreux interprètes.

Plaisir d'amour ne dure qu'un moment,
Chagrin d'amour dure toute la vie.

J'ai tout quitté pour l'ingrate Sylvie,
Elle me quitte et prend un autre amant.
Plaisir d'amour ne dure qu'un moment,
Chagrin d'amour dure toute la vie.

Tant que cette eau coulera doucement
Vers ce ruisseau qui borde la prairie,
Je t'aimerai, me répétait Sylvie,
L'eau coule encore, elle a changé pourtant.

Plaisir d'amour ne dure qu'un moment
Chagrin d'amour dure toute la vie.

1792 : CADET ROUSSELLE

Ce chant de l'armée des volontaires exprime les malheurs et privations de la vie de soldat en campagne à travers l'histoire d'un jeune homme qui n'a ni maison, ni habits, ni fortune.

Cet air figure aujourd'hui dans le répertoire enfantin.

Cadet Rousselle a trois maisons (bis)
Qui n'ont ni poutres, ni chevrons (bis)
C'est pour loger les hirondelles,
Que direz-vous d'Cadet Rousselle ?
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a trois habits (bis)
Deux jaunes, l'autre en papier gris (bis)

Il met celui-là quand il gèle,
Ou quand il pleut, ou quand il grêle
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a trois beaux yeux,
L'un r'garde à Caen , l'autre à Bayeux,
Comme il n'a pas la vu'bien nette,
Le troisième, c'est sa lorgnette.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a une épé',
Très longue, mais toute rouillée
On dit qu'ell'ne cherche querelle
Qu'aux moineaux et qu'aux hirondelles.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a trois garçons,
L'un est voleur, l'autre est fripon.
Le troisième est un peu ficelle,
Il ressemble à Cadet Rousselle.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a trois gros chiens,
L'un court au lièvr', l'autre au lapin.
L'troisièm' s'enfuit quand on l'appelle,
Comm'le chien de Jean d'Nivelle.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a trois beaux chats,
Qui n'attrapent jamais les rats.
Le troisièm' n'a pas de prunelles,
Il monte au grenier sans chandelle.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a marié,
Ses trois filles dans trois quartiers.
Les deux premièr's ne sont pas belles,
La troisièm' n'a pas de cervelle.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle a trois deniers,
C'est pour payer ses créanciers.
Quand il a montré ses ressources,
Il les resserre dans sa bourse.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

Cadet Rousselle ne mourra pas,
Car avant de sauter le pas,
On dit qu'il apprend l'orthographe,
Pour fair' lui-mêm' son épitaphe.
Ah ! Ah ! Ah ! oui vraiment,
Cadet Rousselle est bon enfant.

1792 : LA MARSEILLAISE

La Marseillaise a été à l'origine composée à la demande de l'élite de la ville de Strasbourg et de sa garnison (besoin d'un chant de combat pour l'armée du Rhin) comme à celle des républicains modérés regrettant l'unique source populaire et vulgaire des chants révolutionnaires.

Rapidement "La Marseillaise" sera utilisée à d'autres fins que celles pour lesquelles elle avait été écrite. Les régions du Sud se l'approprient et c'est parce que les "fédérés" de Marseille la chantaient en entrant à Paris le 30 juillet 1792 qu' on l' a nommée "La Marseillaise".

Elle devient un chant violent, symbole de la victoire des armées et devient vite le chant de la patrie victorieuse, avant d' être décrêtée le 14 juillet 1795, hymne national (définitivement le 14 février 1879).

La Marseillaïse, composée pendant la nuit du 24 au 25 avril 1792 pour l' armée du Rhin par l'officier Rouget de Lisle (Claude Joseph Rouget de Lisle, capitaine du génie en garnison à Strasbourg) portait initialement le titre de "Chant de guerre de l'armée du Rhin".

1
Allons, enfants de la Patrie,
Le jour de gloire est arrivé.
Contre nous, de la tyrannle,
L'étendard sanglant est levé; (bis)
Entendez-vous, dans les campagnes,
Mugir ces féroces soldats ?
Ils viennent jusque dans nos bras
Égorger nos fils et nos compagnes...

Refrain
Aux armes, Citoyens ! Formez vos bataillons;
Marchons,marchons!
Qu'un sang impur abreuve nos sillons.

2
Que veut cette horde d'esclaves,
De traîtres, de rois conjurés ?
Pour qui ces ignobles entraves,
Ces fers dès longtemps préparés ?(bis)
Français, pour nous, ah! quel outrage!
Quels transports il doit exciter!
C' est nous qu' on ose méditer
De rendre à l' antique esclavage!
au Refrain

3
Quoi! des cohortes étrangères
Feraient la loi dans nos foyers!
Quoi! ces phalanges mercenaires
Terrasseraient nos fiers guerriers! (bis)
Grand Dieu! par des mains enchaînées,
Nos fronts sous le joug se ploieraient!
De vils despotes deviendraient
Les maîtres de nos destinées!
au Refrain

4
Tremblez tyrans, et vous, perfides,
L' opprobre de tous les partis,
Tremblez, vos projets parricides

Vont enfin recevoir leur prix! (bis)
Tout est soldat pour vous combattre.
S' ils tombent, nos jeunes héros,
La terre en produit de nouveaux,
Contre vous tout prêts à se battre!
au Refrain

5
Français, en guerriers magnanimes,
Portez ou retenez vos coups.
Épargnez ces tristes victimes,
A regret, s' armant contre nous. (bis)
Mais ces despotes sanguinaires
Mais ces complices de Bouillé
Tous ces tigres qui, sans pitié,
Déchirent le sein de leur mère!...
au Refrain

6
Invocation (Lentement)
Amour sacré de la Patrie,
Conduis, soutiens nos bras vengeurs.
Liberté, Liberté chérie,
Combats avec tes défenseurs! (bis)
Sous nos drapeaux, que la Victoire
Accoure à tes mâles accents;
Que tes ennemis expirants
Volent ton triomphe et notre gloire!
au Refrain

7
Strophe des enfants
Nous entrerons dans la carrière
Quand nos aînés n' y seront plus;
Nous y trouverons leur poussière
Et la trace de leurs vertus! (bis)
Bien moins jaloux de leur survivre
Que de partager leur cercueil,
Nous aurons le sublime orgueil
De les venger ou de les suivre!
au Refrain

CHANT DE GUERRE POUR L'ARMÉE DU RHIN
PAROLES ET MUSIQUE DE ROUGET DE LISLE

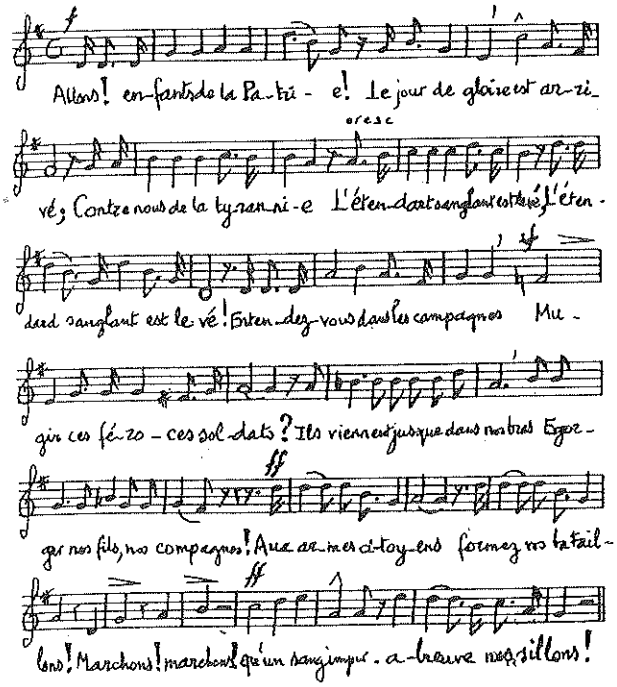

1794 : LE CHANT DU DEPART

En 1794, on ne peut concevoir une république sans fête nationale, ni fête nationale sans musique. Aussi Robespierre commande un hymne révolutionnaire pour le 5e anniversaire du 14 Juillet. C' est finalement Marie-Joseph Chénier qui composera le Chant du Départ qui sera entonné pour la première fois le 14 juillet 1794.

Un député du peuple
La victoire en chantant nous ouvre
la barrière,
La liberté guide nos pas.
Et du Nord au Midi, la trompette
guerrière
A sonné l' heure des combats.
Tremblez ennemis de la France!
Rois ivres de sang et d' orgueil!
Le peuple souverain s' avance :
Tyrans, descendez au cercueil!

Refrain
La République nous appelle,
Sachons vaincre et sachons périr ;
Un Français doit vivre pour elle (bis)
Pour elle un Français doit mourir!

Une mère de famille
De nos yeux maternels ne craignez pas
les larmes,
Loin de nous de lâches douleurs!
Nous devons triompher quand vous
prenez les armes
C' est aux rois à verser des pleurs!
Nous vous avons donné la vie,
Guerriers, elle n' est plus à vous ;
Tous vos jours sont à la partrie ;
Elle est votre mère avant nous.

Deux vieillards
Que le fer paternel arme la main
des braves!
Songez à nous, au Champ de Mars ;
Consacrez dans le sang des rois et
des esclaves
Le fer béni par vos vieillards ;
Et, rapportant sous la chaumière
Des blessures et des vertus,
Venez fermer notre paupière
Quand les tyrans ne seront plus!

Un enfant
De Barra, de Viala, le sort nous
fait envie ;
Ils sont morts mais ils ont vaincu,
Le lâche accablé d' ans n' a pas connu
la vie !
Qui meurt pour le peuple a vécu.
Vous êtes vaillants, nous le sommes,
Guidez-nous contre les tyrans :
Les républicains sont des hommes,
Les esclaves sont des enfants!

Une épouse
Partez, vaillants époux, les combats sont
vos fêtes ;
Partez, modèles des guerriers ;
Nous cueillerons des fleurs pour
en ceindre vos têtes ;
Nos mains tresseront vos lauriers!
Et si le temple de mémoire
S' ouvrait à vos mânes vainqueurs,
Nos voix chanteront votre gloire,
Nos flancs porteront vos vengeurs.

Une jeune fille
Et nous, soeurs des héros, nous qui
de l' hyménée
Ignorons les aimables noeuds,
Si, pour s' unir un jour à notre destinée,
Les citoyens forment un voeu ;
Qu' ils reviennent dans nos murailles,
Beaux de gloire et de liberté,
Et que leur sang dans les batailles
Ait coulé pour l' égalité.

Trois guerriers
Sur le fer devant Dieu, nous jurons à
nos pères,
A nos épouses, à nos soeurs,
A nos représentants, à nos fills,
à nos mères,
D' anéantir les oppresseurs :
En tous lieux dans la nuit profonde,
Plongeant l' infâme royauté,
Les Français donneront au monde
Et la paix et la liberté!

Choeur général
La République nous appelle,
Sachons vaincre ou sachons périr ;
Un Français doit vivre pour elle (bis)
Pour elle un Français doit mourir!

หมายเหตุ สมาชิกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสผู้ใดสนใจเพลงเหล่านี้โปรดติดต่อโดยตรงที่ Gramond แห่งBAL

บทเพลงสมัยปฏิวัติฝรั่งเศส

ส่งศรี ศรีจันทราพันธุ์ *

เพลงที่ร้องกันอยู่ไม่ว่าในยุคใดสมัยใดจะสะท้อนเหตุการณ์ บ่งบอกถึงความเจริญหรือความเสื่อมถอยของประเทศในยุคนั้น ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในยุคนั้น การจะศึกษาเหตุการณ์ยุคใดจึงควรศึกษาเพลงในยุคนั้น การศึกษาถึงที่มาของเพลงและแรงบันดาลใจจะค้นพบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

ช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส จัดเป็นช่วงมีการร้องเพลง แต่งเพลงมากมายในทุกประเภท มีทั้งเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อร้องในราชสำนัก ในกลุ่มปัญญาชน ลงมาจนถึงร้องกันในท้องถนน ท่ามกลางการกระทบกระทั่งทางการเมือง ในปัจจุบันนี้ยังมีบางเพลงที่ยังร้องเป็นทางการหรือเป็นบทเพลงสำหรับเด็ก และยังมีเนื้อเพลงต้นบทที่ร้องติดปากกันทั่ว ๆ ไป

ระหว่างการปฏิวัติเสียงเพลงแห่งการปฏิวัติดังกระหึ่มทั่วประเทศ ตั้งแต่ ค.ศ. 1789 ถึง ค.ศ. 1800 มีเพลงที่แต่งขึ้นในปารีส ในช่วง 11 ปีนี้ นับได้ถึง 10 ประเภท เป็นเพลงที่มีทั้งเนื้อร้อง และทำนอง ประมาณ 6,000เพลง และหากจะนับกันจริง ๆ แล้ว ใน ค.ศ. 1794 เพียงปีเดียว มีการแต่งเพลงขึ้นถึง 701 เพลง เนื้อร้องอ้างอิงถึงเหตุการณ์ทางการเมืองในชีวิตประจำวัน แต่งถึงบุคคลที่คนนิยมชมชอบ หรือบุคคลที่ใคร ๆ พากันเกลียด สาปแช่ง สิ่งเหล่านี้นับเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นหัวข้อการแต่งเพลง มีทั้งเพลงที่เอาใจนักปฏิวัติ เพลงสดุดีกษัตริย์ ฯลฯ ยิ่งกว่านั้นหลายเพลงมักกล่าวพาดพิงถึงสิ่งเหล่านี้ นั่นคือ คำประกาศตามท้องถนน เรื่องของกฎหมาย เรื่องคุกบาสติล เรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องรัฐธรรมนูญ เรื่องการหย่าร้าง เสียงแห่งความตาย การคลั่งการเมือง และความรู้สึกรักชาติ อาจพูดได้ว่าเพลงเป็นแฟชั่นของการปลูกฝังความนิยม เป็นแนวทางการเผยแพร่ความคิดของคนยุคนั้นซึ่งคนเกือบครึ่งประเทศยังไม่รู้จักการอ่านหนังสือพิมพ์ หรือหนังสือเล่มเล็ก ๆ ใด ๆ ทั้งสิ้น แม้บทความต่าง ๆ จะไม่อาจจัดได้ว่าเป็นวรรณกรรมชั้นดี แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าไม่ได้เป็นแนวทางอันทรงพลังของนักปฏิวัติที่จะเผยแพร่ความคิด

การเร่งเร้าการปฏิวัติแทรกอยู่ในหลายรูปแบบ สอดใส่ในบทเพลงประกอบการเต้นรำบ้าง หรือท่วงทำนองเพลงพิศวาส ตลอดจนเพลงร้องในวงเหล้า หากจะถามว่าปัจจุบันนี้มีการร้องเพลงพวกนี้อยู่อีกหรือไม่ คำตอบก็คือ เด็กเล็ก ๆ ในโรงเรียนประถมยังร้องเพลงเหล่านี้อยู่ โดยไม่รู้เลยว่าเนื้อร้องหรือทำนองเพลงท่อนนั้น ๆ เคยเป็นที่กล่าวขวัญเป็นอันมากในสมัยปฏิวัติฝรั่งเศส เพลงเหล่านี้ได้แก่

"Malbrough s'en va-t-en guerre" เป็นเพลงฮิตในราชสำนักพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 (เป็นเพลงกล่อมองค์รัชทายาท)

"Il pleut, il pleut bergère" แต่งโดยหนึ่งในผู้คิดปฏิทินคณะปฏิวัติ Philippe FABRE d' EGLANTINE

---

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

"Plaisir d'amour" เป็นเพลงบรรยายความชอกช้ำจากความผิดหวังในรัก

"La boulangère a des écus" บรรยายถึงพระนางมารี อองตัวแนต ผู้มั่งคั่งซึ่งมีพระประสงค์จะประทานขนมแก่ประชาชน ผู้มาร้องขอขนมปัง (ให้กินขนมแทนขนมปัง)

"Ça ira"และ "La Marseillaise" เป็นเพลงแห่งการปฏิวัติ ส่วนเพลงหลังเดิมเป็นเพลงปลุกใจ บัดนี้เป็นเพลงชาติฝรั่งเศส

"Complainte de Louis XVI" เป็นเพลงที่กลุ่มนิยมกษัตริย์ประพันธ์ขึ้นเมื่อเริ่มรู้ชะตากรรมของกษัตริย์ว่าจะจบลงเช่นไร

เพลงส่วนใหญ่ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ได้ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันในฐานะเป็นเพลงเด็ก แต่มีบางเพลงกลายเป็นเพลงสำคัญของชาติ เช่น เพลง Le Chant de l'Armée du Rhin แต่งโดย Rouget de l'Isleได้กลายเป็นเพลง La Marseillaise ที่ลือลั่น และเป็นเพลงชาติของฝรั่งเศสตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1795 จนบัดนี้ อีกเพลงหนึ่ง คือ Le Chant du Départ (เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า La Marseillaise ที่ 2) เป็นเพลงปลุกใจ แต่งขึ้นตามบัญชาของ Robespierre เพลงนี้ปัจจุบันถือว่าเป็นเพลงสัญลักษณ์ของสาธารณรัฐ

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของบางเพลงที่ตกทอดมาถึงปัจจุบันเป็นเพลงสำหรับเด็กและเพลงประเภทปลุกใจ

เพลง Malbrough s'en va-t- en guerre

เพลงนี้แต่งขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 18 ร้องในราชสำนัก ถือเป็นประเพณีในราชสำนัก ร้องในโอกาสที่องค์รัชทายาทประสูติ เพลงนี้ แม่นมหรือ "Madame Poitrine" เคยใช้ร้องกล่อมรัชทายาทองค์น้อย พระนางมารี อองตัวแนตก็เคยทรงร้องเพลงนี้เช่นกัน อันที่จริงเพลงนี้ร้องกันติดปากมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 18 ที่มาของเนื้อร้องเกิดขึ้นในระหว่างสงครามสืบราชสมบัติสเปน (ระหว่างค.ศ. 1702-1713) นายพลแห่งกองทัพอังกฤษ คือดุ๊ก แห่ง มาลโบโร สู้รบกับกองทหารฝรั่งเศส 2 ครั้ง ครั้งแรกที่ Oudenaarde ใน Flandres เมื่อค.ศ. 1707 และครั้งที่ 2 เมื่อค.ศ. 1709 ที่ Malpaquet (เมืองทางเหนือของฝรั่งเศส) ในระหว่างการรบครั้งที่ 2 นี้ มีเสียงลือกันในกองทัพฝรั่งเศสว่า มาลโบโรถูกฆ่าตาย กองทัพฝรั่งเศสจึงแต่งเพลงนี้ขึ้นเพื่อเยาะเย้ยการตายและกล่าวถึงการฝังศพของนายพลคนนี้ แต่ความจริงปรากฏต่อมาว่าเขาไม่ได้เป็นอะไรและมีชีวิตอยู่จนถึง ค.ศ. 1722 โดยอุทิศชีวิตตลอดชีวิตสู้รบกับฝรั่งเศส เพลงนี้เพิ่งมีชื่อเสียงในปลายศตวรรษที่ 18 เมื่อผู้ทำหน้าที่แม่นมผู้หนึ่งนำมาร้องเห่กล่อมเจ้าชายองค์น้อยให้นิทรา นับเป็นการเผยแพร่เรื่องราวของนายพลมาลโบโรด้วย

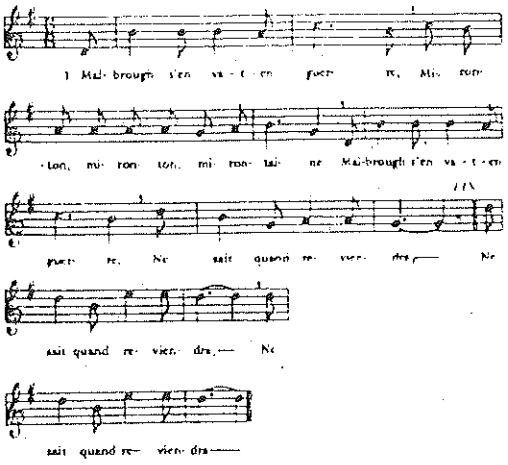

Malbrough s' en va-t-en guerre,
Mironton, mironton,mirontaine,
Malbrough s' en va-t-en guerre,
Ne sait quand reviendra. (ter)

Il reviendra-z-à Pâques,
Mironton, mironton, mirontaine,
Il reviendra-z-à Pâques,
Ou à la Trinité. (ter)

La Trinité se passe,
Mironton, mironton, mirontaine,
La Trinité se passe,
Malbrough ne revient pas.

Madame à sa tour monte,
Mironton, mironton, mirontaine,
Madame à sa tour monte,
Si haut qu' elle peut monter.

Ell' voit venir son page,
Mironton, mironton, mirontaine,
Ell' voit venir son page,
Tout de noir habillé.

"Beau page, mon beau page,
Mironton, mironton, mirontaine,
Beau page, mon beau page,
Quelles nouvell' s apportez?"

"Aux nouvell' s que j' apporte,
Mironton, mironton, mirontaine,

Aux nouvell' s que j' apporte,
Vos beaux yeux vont pleurer.

Quittez vos habits roses,
Mironton, mironton, mirontaine,
Quittez vos habits roses,
Et vos satins broches.

Monsieur Malbrough est mort,
Mironton, mironton, mirontaine,
Monsieur Malbrough est mort,
Est mort et enterré.

J' l' ai vu porter en terre,
Mironton, mironton, mirontaine,
J' l' ai vu poter en terre,
Par quatre-z-officiers.

L' un portait sa cuirasse,
Mironton, mironton, mirontaine,
L' un portait sa cuirasse,
L' autre son bouclier.

L' un portait son grand sabre,
Mironton, mironton, mirontaine,
L' un portait son grand sabre,
L' autre ne portait rien.

A l' entour de sa tombe,
Mironton, mironton, mirontaine,
A l' entour de sa tombe,
Romarins fut planté

Sur la plus haute branche,
Mironton, mironton, mirontaine,
Sur la plus haute branche,
Un rossignol chantait.

On vit voler son âme,
Mironton, mironton, mirontaine.

On vit voler son âme,
Au travers des lauriers.

La cérémonie faite,
Mironton, mironton, mirontaine,
La cérémonie faite,
Chacun s' en fut coucher.

Les uns avec leurs femmes,
Mironton, mironton, mirontaine,
Les uns avec leurs femmes,
Et les autres tout seuls.

J' n' en dis pas davantage,
Mironton, mironton, mirontaine,
J' n' en dis pas davantage,
Car en voilà-z-assez".

เพลง Il pleut,il pleut bergère

เพลงนี้แต่งเมื่อ ค.ศ. 1780 เป็นเพลงที่นิยมร้องในราชสำนักเกี่ยวกับนิยายท้องทุ่งสมัยก่อนการปฏิวัติฝรั่งเศส นิยายพื้นบ้านนี้เป็นเรื่องราวของหนุ่มกับหญิงเลี้ยงแกะสาวสวย ดังนั้นจึงมีการตกแต่งสถานที่ประกอบการร้องเพลงให้เหมือนธรรมชาติโดยการจำลองท้องทุ่งนาเป็นที่นิยมกันเป็นพิเศษ ที่ปราสาท Trianon บริเวณพระราชวัง Versailles พระนางมารี อองตัวแนตเคยรับบทเป็นหญิงเลี้ยงแกะ ร้องเพลงที่บรรยายถึงความสุขของท้องไร่ท้องนา พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงซื้อปราสาท Rambouillet และทรงมีบัญชาให้สร้างโรงรีดนมของพระราชินีขึ้น ลักษณะเดียวกับโรงรีดนมที่ Petit Trianon ด้วย พระองค์สั่งซื้อลูกแกะพันธุ์ เมริโนส[1] จาก Ségovie เมื่อ ค.ศ. 1786 ศิลปะทุกชิ้นที่ผลิตขึ้นในยุคนี้มักจะเป็นภาพแกะและคนเลี้ยงแกะ สำหรับวงการเพลงนั้นมีเพลงร้องของหนุ่มและสาวเลี้ยงแกะยามพักผ่อนหย่อนใจในท้องทุ่ง ผู้แต่งเพลงนี้มีส่วนช่วยให้ชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับท้องทุ่ง ท้องนาทันสมัยขึ้น เขาผู้นี้นำชื่อเหล่านี้ไปใส่ไว้ในปฏิทินระบอบสาธารณรัฐ ผู้แต่งคือ ฟิลิป ฟาเบรอะได้รับรางวัลดอกกุหลาบป่าทำด้วยทอง (e'glantine d' or) รางวัลในการแข่งขันบทกวีมาสัยนิพนธ์จะเป็นชื่อดอกไม้สัญลักษณ์ หลังจากชนะได้รางวัลนี้แล้วเขาได้ใส่คำว่า Eglantine ต่อท้ายชื่อสกุล เป็น Fabre d'Eglantine ปฏิทินของระบอบสาธารณรัฐ เป็นหนี้นักประพันธ์คนนี้มากทีเดียว แม้จนถึง ค.ศ. 1806 เดือนแต่ละเดือนก็ยังคงใช้ชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติ หากไม่เป็นการบอกอุณหภูมิของเดือนนั้น ๆ ก็เป็นชื่อผลิตผลจากท้องไร่ท้องนาในช่วงเดือนนั้น ๆ ฤดูใบไม้ ร่วงจะมีเสียง

---

1) เมริโนส เป็นแกะพันธุ์พิเศษของสเปน มีขนอ่อนนุ่มมาก แกะพันธุ์นี้ยังพอพบเห็นในโรงเลี้ยงแกะของชาติ

aire ฤดูหนาวเสียง ose ฤดูใบไม้ผลิ เสียง al ฤดูร้อนเสียง or [2] ทำให้เกิดความรู้สึกเสมือนได้ กลิ่นดิน หญ้า ผลไม้ ดอกไม้ ได้สัมผัสสายลม สายฝน แสงแดด

Fabre d'Eglantine เป็นเลขานุการของ Danton และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัย Convention ต่อมา ฟาเบรอะ เอกลองตีน ได้สมญาว่าเป็นนักแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง จึงถูกตัดสินประหารชีวิตพร้อม ๆ กับพวกนิยม Danton เขาเป็นเหยื่อของกิโยตีน เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1794

เล่ากันว่าขณะเดินขึ้นตะแลงแกงเขาฮัมเพลง Il pleut bergère ไปตลอดทางจนถึงวินาทีประหาร

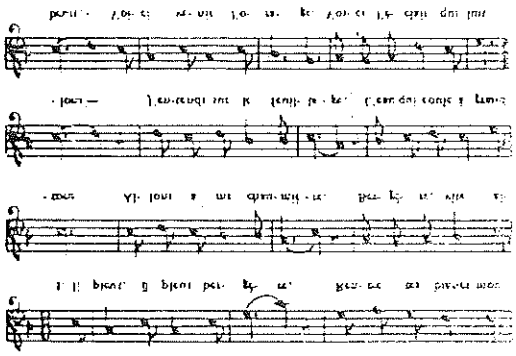

Il pleut, il pleut, bergère,
Rentre tes blancs moutons :
Allons à ma chaumière,
Bergère, vite allons.
J' entends sur le feuillage,
L' eau qui coule à grand bruit :
Voici venir l' orage,
Voilà l' eclair qui luit.

Entends-tu le tonnerre?
Il gronde en approchant :
Prends un abri, bergère,
A ma droite, en marchant.
Je vois notre cabane,
Et tiens, voici venir
Ma mère et ma soeur Anne
Qui vont l' étable ouvrir.

Bonsoir, bonsoir, ma mère,
Ma soeur Anne, bonsoir ;
J' amène ma bergère,

2) เช่น Fructidor, Nivôse, Germinal, Vendemiaire

Près de vous pour ce soir.
Va te sécher, ma mie,
Auprès de nos tisons ;
Soeur, fais-lui compagnie,
Entrez, petits moutons !

Soupons, prends cette chaise,
Tu seras près de moi ;
Ce flambeau de mélèze
Brûlera devant toi ;
Goûte de ce laitage !
Mais tu ne manges pas ?
Tu te sens de l' orage,
Il a lassé tes pas.

Eh bien! voilà ta couche,
Dors-y jusques au jour ;
Laiss-moi de ta bouche
Entendre un mot d' amour.
Ne rougis pas, bergère,
Ma mère et moi, demain,
Nous irons chez ton père
Lui demander ta main.

เพลง Plaisir d'amour

เนื้อร้องของเพลงนี้กินใจมากนิยมทั่วประเทศแม้ในหมู่ปัญญาชน เนื้อเพลงบรรยายถึงความไม่สมหวังในความรัก เนื้อร้องคร่ำครวญเรื่องความรักซึ่งทุกคนโหยหาในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 เพลงนี้แต่งโดย Jean Pierre Claris de FLORIAN ในปี 1784 แต่มาแพร่หลายเป็นที่รู้จักในปี 1785 ถ้าร้องคลอด้วยเปียโน จะเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้น เพลงนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิยายที่ชื่อ La Célestine ของ FLORIAN เป็นเรื่องเกิดขึ้นในประเทศสเปน บรรยายถึงความทุกข์ความเจ็บช้ำของหนุ่มเลี้ยงแพะที่ถูกคู่รักทอดทิ้ง หนุ่มนี้ร้องเพลงนี้คลอไปกับเสียงขลุ่ยที่โหยหวนลอยลมข้ามท้องทุ่งไปไกลแสนไกลหวังฝากลมไปบอกคู่รักให้รับรู้

ผู้ประพันธ์เพลงนี้ เป็นลูกศิษย์และพยายามใช้ชีวิตลอกเลียนแบบ La Fontaine ก่อนการปฏิวัติฝรั่งเศส เขาได้รับความคุ้มครองจาก Voltaire และ Duc de Penthievre เมื่อเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสขึ้นเขาได้รับความกระทบกระเทือนถึงขั้นเป็นความเป็นความตาย ทั้งนี้ เพราะเขาต้องสูญเสียผู้คุ้มครองไปเมื่อ ค.ศ. 1793 ตัวเขาเองก็ถูกจับขังคุกแต่ไม่นานก็ได้รับการปล่อยตัวและถึงแก่กรรมในปีถัดมาเมื่อ ค.ศ. 1794

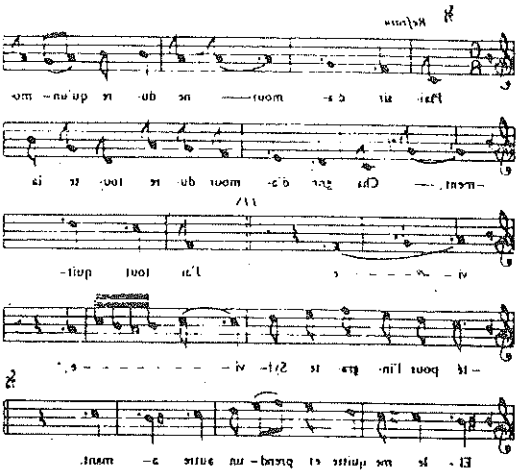

Plaisir d' amour ne dure qu' un moment,
Chagrin d' amour dure toute la vie.

J' ai tout quitté pour l' ingrate Sylvie,
Elle me quitte et prend un autre amant.
Plaisir d' amour ne dure qu' un moment,
Chagrin d' amour dure toute la vie.

Tant que cette eau coulera doucement
Vers ce ruisseau qui borde la prairie,
Je t' aimerai, me répétait Sylvie,
L' eau coule encor, elle a changé pourtant.

Plaisir d' amour ne dure qu' un moment,
Chagrin d' amour dure toute la vie.

เพลง La boulangère a des écus

เพลงนี้แต่งขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 18 เล่าถึงหญิงขายขนมปังคนหนึ่งที่มีชื่อเสียงในด้านความตระหนี่ถี่เหนียว จนกลายเป็นความเห็นแก่ตัว ปัจจุบันเป็นเพลงร้องประกอบการรำของเด็ก ๆ ฝรั่งเศส (เด็ก ๆ จะร้องเฉพาะท่อนแรก)

ในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส เพลงนี้กลับมาฮิตอีก โดยถือว่าพระนางมารี อองตัวแนต เป็นตัวแทนของหญิงขายขนมปังที่ตระหนี่ถี่เหนียวคนนั้น ในวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1789 ชาวปารีสได้นำตัว "พ่อค้าขนมปัง หญิงขายขนมปังและเด็กรับใช้ในร้านขายขนมปัง [3]" จากพระราชวังแวร์ซายส์มายังปารีส ทำไมชาวปารีสจึงขนานนามกษัตริย์ พระราชินี องค์รัชทายาท ของพวกเขาเช่นนั้น

ตั้งแต่การบุกยึดป้อมบาสติล ในวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1789 เป็นต้นมา ก็มีการทำลายล้างระบบสังคม คือ ล้มเลิกการมีอภิสิทธิ์ และระบบเจ้าขุนมูลนาย หลังจากนั้นมีการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งเน้นว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาควรมีชีวิตอยู่อย่างเสรี และเสมอภาคกันทางกฎหมาย แม้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเช่นนี้แล้ว ผู้รักชาติทั้งหลายต่างรู้สึกกังวลไปกับการที่พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงเตรียมช่องสุมกำลังพลเพื่อหนุนอำนาจของพระองค์ ประกอบกับระยะนั้น เสบียงอาหาร เริ่มฝืดเคืองทั่วไป ในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1789 กลุ่มแม่บ้านรวมกลุ่มกันเป็นขบวนและเดินทางมาร้องขอ ขนมปังที่ศาลาว่าการนครปารีส หลังจากจับกลุ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แล้วจึงเดินขบวนไปร้องขอขนมปังจากพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ที่พระราชวังแวร์ซายส์ [4]

---

3) พ่อค้าขายขนมปัง หมายถึงพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 หญิงขายขนมปัง หมายถึงพระนางมารี อองตัวแนต เด็กรับใช้ในร้านขายขนมปัง หมายถึงองค์รัชทายาท

4) ขนมปังมิใช่สาเหตุแห่งการปฏิวัติสาเหตุเดียวยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกหลายประการ

ขบวนแม่บ้านที่เดินไปประท้วงที่พระราชวังแวร์ซายส์นั้นยืนชุมนุมประท้วงนอกประตูเหล็กของพระราชวัง ไม่สามารถล่วงล้ำเข้าไปภายในได้ ตราบจนเช้าวันรุ่งขึ้นจึงบุกเข้าไปถึงลานหน้าพระราชวัง พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 และพระนางมารี อองตัวแนตทรงปรากฏพระองค์ที่ระเบียงพระราชวัง จะเป็นด้วยความคิดที่แฝงความเยาะเย้ยหรือเป็นด้วยความไม่เดียงสาของพระนางมารี อองตัวแนตก็ไม่อาจเดาได้ที่ทำให้พระนางตะโกนบอกฝูงชนว่า เมื่อไม่มีขนมปังก็กินขนมแทนก็แล้วกัน สิ้นเสียงนั้นฝูงชนร้องตะโกนพร้อม ๆ กันราวกับนัดกันไว้ให้นำครอบครัวกษัตริย์ทั้งหมดเข้าไปยังนครปารีส

วันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1789 พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 และครอบครัวของพระองค์ก็เดินทางเข้าปารีสขบวนคุ้มกัน มีทั้งทหารจากสวิสเซอร์แลนด์ ทหารจาก Flandres ตามด้วยลาฟาแยตและขบวนคุ้มกันของชาติ ระหว่างทางฝูงชนต่างร้องตะโกนว่า "เราจะพาพ่อค้าขนมปัง หญิงขายขนมปังและเด็กรับใช้ในร้าน" เข้าปารีส

พระนางมารี อองตัวแนตจึงมีพระฉายานามว่า "หญิงขายขนมปัง" ด้วยประการฉะนี้ นอกจากฉายานี้แล้ว พระนางยังได้รับฉายาอีกมากมายหลายฉายาได้แก่ "แม่หญิงออสเตรีย" "หญิงเลี้ยงแกะ" "มาดามกะเฉอก้นรั่ว" (ใช้เงินเกินงบประมาณ) ไม่น่าเชื่อว่า พระนางมารี อองตัวแนต ผู้ทรงให้กำเนิด เจ้าชายเจ้าหญิง แก่ประเทศฝรั่งเศสถึง 4 พระองค์ จะถูกประชาชนเกลียดชังมากมายถึงเพียงนี้ กลายเป็นว่าพระนางทรงแสดงความเห็นแก่ตัวเหมือนในนิยาย หญิงขายขนมปังจึงเป็นศูนย์รวมของความชั่วร้าย การขาดดุลแผ่นดิน และล่าสุดได้ฉายาว่า "หญิงขายขนมปัง" อีกฉายาหนึ่ง

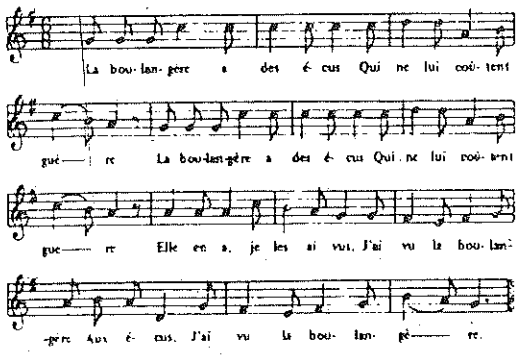

La boulangère a des écus (bis)
Qui ne lui coûtent guère. (bis)
Elle en a, je les ai vus,
J' ai vu la boulangère.
Aux écus,
J' ai vu la boulangère.

D' où viennent tous ces écus (bis)
Charmante boulangère? (bis)
Ils me viennent d' un gros Crésus
Dont je fais bien l' affaire,
Vois-tu,
Dont je fais bien l' affaire.

A mon four aussi sont venus (bis)
De galants militaires. (bis)
Mais je prégère les Crésus
A tous les gens de guerre,
Vois-tu,
A tous les gens de guerre.
Des petits-maîtres sont venus (bis)
En me disant: "Ma chère, (bis)
Vous êtes plus belle que Vénus."
Je n' les écoutais guère,
Vois-tu,
Je n' les écoutais guère.

Des abbés coquets sont venus (bis)
Ils m' offraient pour me plaire (bis)
Des Meurettes au lieu d' écus.
Je les envoyais faire,
Vois-tu,
Je les envoyais faire.

Moi je ne suis pas un Crésus (bis)
Abbé ni militaire. (bis)
Mais mes talents sont bien connus,
Boulanger de Cythère,
Vois-tu,
Boulanger de Cythère.

Je pétrirai je jour venu (bis)
Notre pâte légère. (bis)
Et la nuit, au four assidu,
J' enfournerai, ma chère,
Vois-tu,
J' enfournerai, ma chère.

-Eh bien ! épouse ma vertu, bis)
Traval de bonn' manière. (bis)
Et tu ne seras pas déçu
Avec la boulangère
Aux écus !
Avec la boulangère.

เพลง Ça ira

เพลงนี้เป็นเพลงแห่งการปฏิวัติที่นิยมแพร่หลายมาก Bécourt ประพันธ์ขึ้นใน ค.ศ. 1786 เดิมทีเดียวใช้เป็นเพลงประกอบการเต้นระบำพื้นบ้าน (คลอด้วยไวโอลิน) ที่มีชื่อว่า "Le Carillon national" พระนางมารี อองตัวแนตโปรดเล่นเพลงนี้กับเปียโนโบราณ ไม่มีใครทราบว่าในช่วงท้ายของชีวิต พระนางจะร้องเพลงนี้อยู่หรือเปล่า

ลาเดร (Ladré) นักร้องเพลงพเนจร เป็นผู้แต่งเนื้อร้องให้เข้ากับท่วงทำนองสนุกสนานนี้ เนื้อร้องสะท้อนถึงการมองการปฏิวัติในแง่ดี เป็นความหวังของคนทั้งชาติ [5]

ในวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1790 เป็นวันครบรอบ 1 ปี แห่งการบุกป้อมบาสติลรัฐบาลจัดการฉลองขึ้นเรียกว่า Fete de la Fédération เพลงนี้เป็นเพลงยืนโรงที่ร้องในโอกาสนี้

Ça ira

(Chant révolutionnaire de 1790)

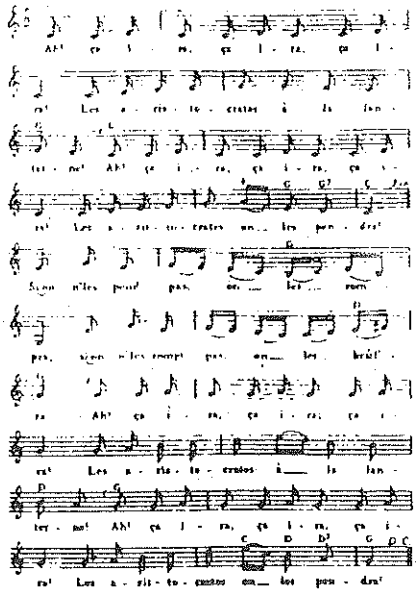

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira !
Le peuple en ce jour sans cesse répète,
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Malgré les mutins tout réussira.
Nos ennemis confus en restent là.
Et nous allons chanter Alleluia.
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Quand Boileau jadis du clergé parla
Comme un prophète il a prédit celà
En chantant ma chansonnette

---

5) เล่ากันว่า เพลง Ça ira แต่งขึ้นตามคำบัญชาของ ลา ฟา แยต

Avec plaisir on dira
Ah ! ça ir , ça ira, ça ira.
Malgré les mutins tout réussira.

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Pierrette et Margot chantent à la guinguette.
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Réjouissons-nous le bon temps viendra.
Le peuple français jadis à quia,
L' aristocrate dit mea culpa.
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Le clergé regrette le bien qu' il a
Par justice la nation l' aura ;
Par la force des baïonnettes
Tout trouble s' apaisera
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Malgré les mutins tout réussira.

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Nous chanterons tous à cette fête.
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Réjouissons-nous, le bon temps viendra.
Qu' est c' que ça m' fait à moi d' être mouillé
Quand c' est pour la liberté.
Ça m' coule au dos, coule au dos, coule au dos,
Quand il tomberait des hallebardes
Qui me mouill' raient moi et mes hardes
J' en crierais encore plus haut
En revenant du Champ de Mars
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Nous nous mouillerons mais ça finira.

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Nous chanterons tous à cette fête.
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Réjouissons-nous le bon temps viendra.

การปฏิวัติน่าจะสิ้นสุดลงแล้วแต่ในวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1791 ได้เกิดเหตุการณ์ตึงเครียดขึ้นอีก เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงถูกจับได้ที่ Varennes ขณะที่เดินทางเตรียมหนีออกนอกประเทศ คนทั้ง

หลายจึงลุกฮือขึ้นอีกครั้ง ต่างตะโกนเป็นเสียงเดียวกันว่า *"เป็นการทรยศต่อประเทศ"* ในวันที่ 10 สิงหาคม ค.ศ. 1792 มีการกบฏขึ้นบุกยึดพระราชวังตุยเลอรี่ส์ ฐานันดรกษัตริย์สิ้นคลอนอีกครั้ง เนื้อเพลง Ça ira จึงเปลี่ยนไป เนื้อร้องรุนแรงขึ้นกว่าเดิมสะท้อนถึงจิตใจของนักปฏิวัติ และของประชาชนในช่วงนั้น ซึ่งมีความประสงค์ร่วมกันคือทำลายล้างขุนนางทุกคน ขอให้สังเกตเนื้อร้องที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยเฉพาะท่อนสุดท้าย ใส่ความแค้นลงไปเต็มที่

Ça ira

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Le peuple en ce jout sans cesse répète :
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira.
Malgré les mutins tout réussira !

Nos ennemis confus en restent là,
Et nous allons chanter Alleluya !
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Quand Boileau jadis du clargé parla
Comme un prophète il prèdit celà
En chantant ma chansonnette,
Avec plaisir on dira :
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira, ça ira,
Malagré les mutins tout rèussira !

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Suivant la maxime de l`Evangile,
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Du législateur tout s' accomplira.

Celui qui s' élève, on l' abaissera.
Celui qui s`abaisse, on l' élèvera.

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Le vrai catèchisme nous instruira
Et l`affreux fanatisme s' élèvera ;
Pour être á la loi docile
Tout Français s´exercera
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Malgré les mutins tout réussira...

Ah ! ça tiendra, ça tiendra, ça tiendra !
On va trop bien l' nouer pour que ça s' délie !
Ah ! ça tiendra, ça tiendra, ça tiendra !
Et dans deux mille ans, on s' en souviendra !

Le despotisme expirera
La liberté triomphera
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Nous n' avons plus ni nobles, ni prêtres,
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
L' égalité partout règnera.
L' esclave autrichien le suivra
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Et leur internale clique
Au diable s' envolera.

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Les aristocrates à la lanteine !
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira,
Les aristocrates on les pendra!

เพลง La Marseillaise

เพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในปี 1792 ในระยะแรกมิได้ชื่อ La Marseillaise แต่ชื่อว่า "Le Chant de guerre pour l'Armée du Rhin" เป็นเพลงปลุกใจให้รักชาติ เพลงนี้เป็นทั้งเพลงฮิตมากสมัยปฏิวัติและเพลงมาร์ชทั่วไป และต่อมาได้กลายเป็นเพลงชาติของประเทศฝรั่งเศสจนถึงปัจจุบันนี้

ในวันที่ 20 เมษายน ค.ศ. 1792 สภารัฐธรรมนูญจำต้องประกาศสงครามกับออสเตรีย หลังจากนั้นอีก 5 วัน นายกเทศมนตรี เมือง Strasbourg ที่มีชื่อว่า Frédéric Dietrich ได้ปิดประกาศตามท้องถนนให้ *"ประชาชนลุกขึ้นมาต่อสู้กับข้าศึกที่เข้ามารุกรานประเทศ จับอาวุธขึ้นเถิดเพื่อนร่วมชาติ"* หลังจากประกาศนี้แล้วในวันที่ 7 กรกฎาคม ปีเดียวกัน ก็ปรากฏเนื้อเพลง Le chant de guerre pour l'Armée du Rhin ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชื่อ *"ข่าวสารจาก สตราสบูรก์"* บอกว่าแต่งเพลงนี้อุทิศให้แก่จอมพลลุคเนร์ (Maréchal LUCKNER) ผู้บัญชาการกองทัพ ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

แต่นายกเทศมนตรีเมืองสตราสบูรก์ รู้ดีว่าผู้แต่งเพลงนี้คือ ร้อยโทหนุ่มแห่งกองทัพอายุประมาณ 30 ปี ที่ชื่อว่า Rouget de l'Isle นายทหารผู้นี้นำเนื้อร้องมาซ้อมให้เข้าทำนองกับเปียโนที่บ้านเขา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกันอยู่หลายวันก็ได้เพลงปลุกใจสำหรับคนรักชาติทั้งหลาย ประสพความสำเร็จมากที่สตราสบูรก์ ยังไม่ทันได้พิมพ์และประกาศตัวผู้ประพันธ์เพลงก็ปรากฏว่าเพลงนี้ถูกนำไปร้องในงานเลี้ยงรับรองที่

มาร์แซยส์โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ชื่อ Mireur ใช้ต้นฉบับเขียนด้วยลายมือ แล้วมีการนำเนื้อร้องเพลงนี้พิมพ์ลงหนังสือพิมพ์ที่มาร์แซยส์ ใช้เป็นเพลงมาร์ชปลุกระดมในระหว่างทหารจากมาร์แซยส์เดินทัพมาสมทบกับกองทัพเมืองอื่น ๆ ที่ปารีส มีการร้องเพลงนี้ที่ โอเปร่า 2 ครั้งในช่วงนั้นท่ามกลางการปรบมือเป็นเวลานานจากผู้ชม ในสมัย Convention ได้มีประกาศให้ร้องเพลงนี้ทั่วประเทศ จากจุดนั้นเองนับเป็นจุดเริ่มต้นที่เพลงมาร์ชกลายมาเป็นเพลงร้องประจำชาติ เมื่อ ค.ศ. 1795 และในค.ศ. 1879 ก็เริ่มเป็นเพลงสัญลักษณ์ของชาติ ในชื่อว่า La Marseillaise เพลงชาติของประเทศฝรั่งเศส

LA MARSEILLAISE

Hymne patriotique.

Allons enfants de la patrie
Le jour de gloire est arrivé.
Contre nous, de la tyrannie
L' étendard sanglant est levé! (bis)
Entendez-vous dans nos campagnes
Mugir ces féroces soldats
Qui viennent jusque dans nos bras
Egorger nos fils et nos compagnes?

Refrain
Aux armes, citoyens!
Formez vos bataillons!
Marchons, marchons
Qu' un sang impur
Abreuve nos sillons!

Que veut cette horde d' esclaves
De traîres, de rois conjurés?
Pour qui ces ignobles entraves
Ces fers dès longtemps préparés? (bis)
Français ! pour nous, ah! quel outrage!
Quels transports il doit exciter!
C' est nous qu' on ose méditer
De rendre à l' antique esclavage!

Français, en guerriers magnanimes
Portez ou retenez vos coups!

Epargnez ces tristes victimes
A regret s' armant contre nous (bis)
Mais ces despotes sanguinaires
Mais ces complices de Bouillé

Tous ces tigres qui, sans pitié
Déchirent le sein de leur mère!

Amour sacré de la Patrie
Conduis, soutiens nos bras vengeurs!
Liberté, Liberté chérie
Combats avec tes défenseurs! (bis)
Sous nos drapeaux, que la victoire
Accoure à tes mâles accents!
Que les ennemis expirants
Voient ton triomphe et notre gloire!

(Strophe des Enfants)
Nous entrerons dans la carrière
Quand nos ainés n' y seront plus
Nous y trouverons leur poussière
Et la trace de leurs vertus. (bis)
Bien moins jaloux de leur survivre
Que de partager leur cercueil,
Nous aurons le sublime orgueil
De les venger ou de les suivre!

เพลง Complainte de Louis XVI

เมื่อวันที่ 21 มกราคม ค.ศ. 1793 เวลา 10.20 น. พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 กษัตริย์องค์สุดท้ายของฝรั่งเศสถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยเครื่องกิโยตีน ที่ Place de la Révolution [6] เช้าวันนั้นพระองค์ตื่นบรรทม ณ ที่คุมขังที่ Temple เมื่อเวลา ตี 5 ทรงขอร้องตำรวจผู้คุมขออยู่ตามลำพังกับบาทหลวงผู้ไถ่บาป (Le confesseur) สัก 2-3 นาที หลังจากนั้นทรงถูกนำตัวขึ้นรถพระที่นั่ง ทหารและตำรวจคุมตลอดทางอย่างแข็งขัน ใช้เวลาเดินทางจากปราสาท Temple ถึงสถานที่ประหารชีวิต 1 ชั่วโมง 30 นาที ระหว่างทางมีประชาชนยืนรายล้อมมากมายตลอดเส้นทางที่ขบวนเสด็จผ่านไป

---

6) เดิมทีเดียวมีชื่อว่า Place Louis XV ในระหว่างการปฏิวัติเรียกว่า Place de la Révolution ต่อมาเปลี่ยนเป็น Place de la Concorde ซึ่งใช้จนถึงปัจจุบัน

เมื่อถึง Place de la Révolution ทรงประทับนิ่งในรถประมาณ 3 นาที แล้วเสด็จลงจากรถ หลังจากนั้นทรงถูกเปลื้องพระภูษาเป็นชุดประหาร และถูกพันพระกรไว้เบื้องพระปฤษฎางค์ แล้วพระองค์ก็ทรงเกาะบาทหลวงผู้ไถ่บาปเสด็จขึ้นบันไดทางด้านซ้ายมือ สู่ตะแลงแกงด้วยความสงบและท่าทางเด็ดเดี่ยว พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงขอพูดอะไรกับประชาชนของท่านซึ่งยืนรายรอบเวทีประหาร แต่หัวหน้าหน่วยรักษาการณ์พันตรีซังแตร์ (Santerre) ไม่อนุญาติ ประชาชนจึงได้ยินเพียงสุรเสียงแผ่ว ๆ ของพระองค์กล่าวคำอำลา 2-3 คำว่า *"ชาวฝรั่งเศสทั้งหลาย ข้าพเจ้าตายอย่างบริสุทธิ์ ข้าพเจ้ายกโทษให้ศัตรูทุกคน และหวังว่าการตายของข้าพเจ้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ"* เพียงเท่านั้นพระสุรเสียงก็ถูกกลบด้วยเสียงกลองรัวซังแตร์สั่งให้เพชรฆาตเริ่มปฏิบัติภารกิจ เมื่อเวลา 10.20 น.พระเศียรของพระองค์ก็หลุดจากพระวรกาย เพชรฆาตจับพระเศียรชูให้ผู้คนโดยรอบดู มีเสียงตะโกน *"ขอให้ชาติจงเจริญ ขอให้สาธารณรัฐจงเจริญ"* ในขณะที่ร่างไร้เศียรของพระองค์ถูกเคลื่อนย้ายออกไปจากสถานที่นั้น มีการร้องรำทำเพลงกันอย่างสนุกสนานไม่มีเหตุการณ์ใดๆเกิดขึ้นในวันนั้น

COMPLAINTE DE LOUIS XVI (fin 1792)

Oh mon peuple que vous ai-je donc fait?
J' aimais la vertu la justice,
votre bonheur fut mon unique object
et vous me traînez au supplice. (bis)

Français, Français, n' est-ce pasarmi vous
que Louis reçut la naissance?
Un même ciel nous a vu naître tous.
J' étais enfant dans votre enfance.

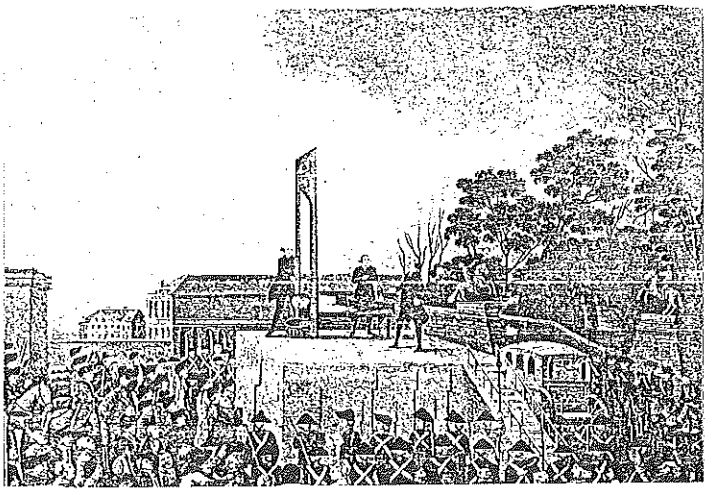

"Exécution de Louis XVI, le 21 janvier 1793" (art populaire dan ois,d' après une gravure de l' époque,fin du XVIII siccle. Musée Carnavalt). (Cliché Ville de Paris)

Oh mon peuple ai-je donc mérité
tant de tourments et tànt de peine,
quand je vous ai donné la liberté
pourquoi me chargez-vous de chaînes? (bis)

Oh mon peuple recevez mes adieux,
soyez heureux, je meurs sans peine
Puisse mon sang en coulant sous vos yeux.
en vos coeurs éteindre la haine.
Reprise du premier coupiet

เพลงนี้มีการร้องกันในตอนปลายปี 1792 ท่วงทำนองเป็นเพลงกล่อมเด็กเหมือนสมัยศตวรรษที่ 18 เนื้อเพลงเป็นการร้องทุกข์ของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 กลุ่มนิยมกษัตริย์ประพันธ์เพลงนี้ขึ้น ร้องกันในร้านเหล้าบ้าง ร้านกาแฟบ้าง เรื่องราวของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 นี้นอกจากพบในเพลงนี้แล้วยังมีตำนาน หรือเกร็ดชีวิตเกี่ยวกับพระองค์อีกมากมายซึ่งกวียุคโรแมนติกสมัยศตวรรษที่ 19 นำมาเป็นข้อมูลและแต่งเติมเข้าไปอีกหลายรูปแบบ

พูดถึงเรื่องบทเพลงสมัยปฏิวัติ แล้วมาจบลงด้วยการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ไม่น่าเป็นเช่นนั้นเลย ช่างเป็นบทเพลงเศร้าจริง ๆ ผู้เรียบเรียงมีความเห็นด้วยกับคนฝรั่งเศสอีกเป็นจำนวนมาก ใน ค.ศ. นี้ที่ไม่อยากพูดถึงการประหารชีวิตกษัตริย์องค์สุดท้ายของประเทศ แต่ ค.ศ.นี้ เป็นปีแห่งการฉลอง 200 ปี ของการปฏิวัติ (Bicentenaire de la Révolution Française) ก็อดนึกถึงพระองค์ท่านไม่ได้ แต่ก็ได้แต่เก็บไว้ในใจ เรื่องประวัติศาสตร์ก็ให้เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ไป ในค.ศ. นี้ เวลาผ่านไปแล้ว 200 ปี ความโกรธแค้นก็ดี ความรุนแรงใด ๆ ก็ดี ไม่มีหลงเหลืออยู่แล้ว ลูกหลานเหลนของพวกหัวรุนแรงเมื่อ 200 ปีที่แล้วก็ล้มหายไปหมด เพราะนักปฏิวัติยุคนั้นก็ถูกประหารชีวิตด้วยกิโยตินตาม ๆ กันไปทีละคนสองคน แม้เมื่อการปฏิวัตินับได้ 100 ปี มีการฉลองกัน (Centenaire de la Révolution Française) ก็ฉลองระบอบการปกครองระบอบสาธารณรัฐที่ยั่งยืนได้ยาวนาน สัญลักษณ์ของการฉลองครบ 100 ปีของการปฏิวัติ คือ หอไอเฟล (Tour Eiffel)

สำหรับการฉลอง 200 ปี แห่งการปฏิวัติฝรั่งเศสนั้นมีการเตรียมงานกันแรมปี และมีข่าวว่าบุคคลที่รัฐบาลตั้งเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงจัดงานก็เสียชีวิตตามกันไปถึง 2 คน ถ้าเป็นเมืองไทยก็เรียกว่าเฮี้ยนจริง ๆ ต้องทำพิธีบูชาดวงวิญญาณผู้เสียชีวิตด้วยกิโยติน เพลง Ça ira ดังกระหึ่มตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม 1989 วันเริ่มจัดงานฉลอง 200 ปี วันแรกคือ วันที่ 21 มกราคม (เป็นวันคล้ายวันอะไรคงทราบนะคะ) เป็นการเปิดอนุสาวรีย์รูปปั้น 8 รูป รอบ ๆ Place de la Concorde ซึ่งใช้เวลาซ่อมถึง 2 ปี ได้ฤกษ์ เปิดผ้าคลุมเมื่อเวลา 20.00 น. การเปิดผ้าคลุมใช้ระบบบอลลูนดันผ้าคลุมลอยออกมาจากรูปปั้นทีละรูปจนครบ 8 รูป ซึ่งตั้งอยู่ 4 ทิศ ๆ ละ 2 รูป ตามด้วยการจุดพลุไฟสวยงามเป็นการคารวะทุกอย่างที่เคยเกิดขึ้นที่ Place de la Révolution เมื่อ 200 ปีที่แล้ว หลังจากนั้นก็มีการฉลองตามที่ต่าง ๆ ตามกันมาไม่ขาดระยะ รวมทั้งการฉลองครบรอบ 100 ปีของหอไอเฟลด้วย อนุสรณ์สถานสัญลักษณ์ของการฉลอง 200 ปี ครั้งนี้ คือ Arc de la Défense เป็นประตูชัยใหญ่โตสง่างามสร้างด้วยหินอ่อนเป็นศิลปกรรมสมัยใหม่

และบริเวณที่เคยเป็นป้อมบาสติล ก็สร้าง Opéra แห่งใหม่ขึ้นและเปิดในปี 1989 ฉลอง 200 ปี พอดี จะเปิดการแสดงโอเปร่าที่โรงโอเปร่านี้ในไม่ช้า ยังมีสถานที่อื่น ๆ ที่สร้างเสร็จในปีนี้เพื่อร่วมฉลอง 200 ปี การปฏิวัติด้วย เช่น Les Pyramides du Louvre เปิดให้ผู้คนเข้าชมความสง่างามใต้ดินของห้องประชุมของจักรพรรดินโปเลียน และคุกของพระเจ้า Charles ที่ 8 ที่น่ามหัศจรรย์ งานฉลองเพิ่งเสร็จสิ้นไปเมื่อไม่นานนี้เอง การฉลอง 200 ปีครั้งนี้มโหฬารเหลือเกิน ทุกหน่วยงานก็ฉลองกันเต็มกำลังสามารถ เพราะต้องรอ 100 ปีข้างหน้าจึงจะมีการฉลองกันอีกครั้งหนึ่ง ก็เป็นเรื่องของอนุชนรุ่นหลังที่จะจัดทำกันไปคณะรัฐบาลชุดนี้คงไปนอนสงบนิ่งดูการฉลองครั้งใหม่ครบรอบ 300 ปีแห่งการปฏิวัติ

• •

บรรณานุกรม

ÉCHOS, C.I.E.P NO: 52, 1988 P. 38-44 " Chanter sous la Révolution" , Paris ,1989.

LE POINT "Révolution" NO: 1 -juillet 1788, Paris, 1989.
"Révolution" NO: 2 -juillet 1789, Paris, 1989.
"Révolution" No: 4 -janvier 1793, Paris , 1989.
"Révolution" NO: 6 -Novembre 1796, Paris 1989.

VIVRE LIBRE OU MOURIR "La Révolution Française, Stage de formation de formateur C.I.E.P SÉVRES ,1989.

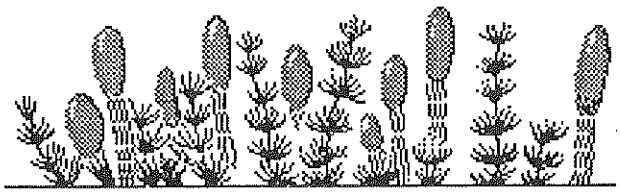

การปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส ค.ศ. 1789

ปราณี ศิริจันทพันธุ์ *

การปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศสเกิดขึ้นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 หลายครั้งด้วยกันคือใน ค.ศ. 1789 ตรงกับสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 (Louis XVI) กษัตริย์ในราชวงศ์บูร์บอง (Bourbon) ใน ค.ศ. 1830 เป็นรัชสมัยของพระเจ้าชาลส์ (Charles ที่ 10) ใน ค.ศ. 1848 เป็นรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ฟิลลิป (Louis Philip) ใน ค.ศ. 1852 ในสมัยของพระเจ้าหลุยส์นโปเลียน

การปฏิวัติฝรั่งเศสใน ค.ศ. 1789 นั้น เป็นการปฏิวัติครั้งใหญ่ เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์โลก เนื่องจากได้นำเสรีภาพ (Liberté) สมภาพ (Egalité) และภราดรภาพ (Fraternité) ให้แก่ชาวฝรั่งเศสเป็นการริเริ่มการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งต่อมาก็เป็นตัวอย่างแก่ชนชาติอื่น ๆ ในยุโรป การปฏิวัติฝรั่งเศสครั้งนี้รุนแรงยิ่งกว่าครั้งใด ๆ ที่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ ผู้คนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ทำให้สังคมยุโรปเปลี่ยนไป เป็นการปฏิวัติทางการเมืองเพื่อทำลายล้างอำนาจอภิสิทธิ์ของการปกครองระบอบเก่า ทำให้ประชาชนได้รับเสรีภาพ รัฐบาลและประชาชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นกว่าเดิม ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนในระบอบประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 นั้นประเทศฝรั่งเศสมีความเจริญก้าวหน้าทางศิลปศาสตร์ วรรณคดี มีกำลังทัพที่เข้มแข็งจะเห็นได้จากการที่ฝรั่งเศสมีอาณานิคมในอเมริกาเหนือคือ แคนาดา และลุยเซียนา (Louisiana) รัฐบาลฝรั่งเศสยังได้ส่งทหารไปช่วยอาณานิคมของอังกฤษในอเมริกาทำสงครามประกาศอิสรภาพใน ค.ศ. 1776 อีกด้วย การปฏิวัติครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1789 นั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เนื่องจากชนชั้นกลางไม่พอใจลัทธิการเมืองของประเทศ พวกขุนนางก็เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิวัติครั้งนี้ การปฏิวัตินี้เป็นการปฏิวัติทางการเมือง ไม่ใช่เกิดจากความยากจนของชาวนาเพียงอย่างเดียว

สาเหตุของการปฏิวัติครั้งนี้ เราพอจะสรุปได้คือ

1. การปกครอง

ประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช หรือเรียกว่าการปกครองแบบเก่า (Old Regime) มานานแล้ว กษัตริย์มีอำนาจสิทธิขาดในการปกครอง ซึ่งผิดกับประเทศอื่น ๆ ในเวลานั้น เช่น ในประเทศอังกฤษ มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ในปรัสเซีย ออสเตรีย และรัสเซียถึงแม้ว่าจะมีการปกครองตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช กษัตริย์ก็สนพระทัย เอาใจใส่ต่อประชาชนเป็นอย่างดี ส่งเสริมการเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม และการพาณิชย์ เป็นต้น ซึ่งผิดกับกษัตริย์ของฝรั่งเศสในเวลานั้น

* รองศาสตราจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การปกครองตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชของกษัตริย์ราชวงศ์บูร์บอง (Bourbon) ในต้นคริสต์ศวรรษที่ 18 นั้นคือรัชกาลของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 (Louis XIV) เป็นกษัตริย์ที่ครองราชย์เป็นระยะเวลาอันยาวนาน คือเป็นระยะเวลาถึง 72 ปี (ค.ศ. 1643- 1715) เป็นสมัยที่ฝรั่งเศสรุ่งโรจน์ มีกษัตริย์ที่เข้มแข็งและได้รับสมญาว่า สุริยราชา (Le Roi Soleil) ประชาชนและข้าราชการให้ความเคารพยำเกรง พระองค์เจริญสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ พระองค์เคยตรัสว่า รัฐคือข้าพเจ้า (L'Etat,c'est moi)

กษัตริย์องค์ต่อมาคือ พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 (Louis XV) ครองราชย์นานถึง 59 ปี (ค.ศ. 1715-1774) แต่ไม่มีความสามารถเท่า พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 (Louis XIV) ไม่ทรงสนพระทัยในด้านการปกครองแต่ก็มีเสนาบดีที่สามารถ ทำให้ประเทศฝรั่งเศสรุ่งเรืองอยู่ได้ตลอดรัชกาล ในสมัยนี้มีนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น วอลแตร์ (Voltaire) รุสโซ (Rousseau) มองแตสกิเออ (Montesquieu) เป็นต้น

พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 (Louis XVI) เป็นพระราชนัดดาของ พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 ได้ขึ้นครองราชย์ต่อมา (ค.ศ. 1774-1792) มีพระมเหสี คือพระนางมารี อองตัวแนต (Marie Antoinette) ซึ่งเป็นพระขนิษฐาของพระจักรพรรดิโจเซฟที่ 2 (Joseph II) แห่งออสเตรีย-ฮังการี พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีความคิดก้าวหน้าต้องการปรับปรุงการปกครองให้ดีขึ้น แต่พระองค์มีพระทัยรวนเร ไม่สามารถตัดสินเหตุการณ์ใด ๆ ให้เด็ดขาดลงได้

การปกครองประเทศไม่เป็นระเบียบ มีความไม่เสมอภาคกันและไม่ได้รับความยุติธรรมจากข้าหลวงที่ไปปกครองในมณฑลต่าง ๆ กฎหมายที่ใช้ทางเหนือของประเทศนั้นเป็นจารีตประเพณี (Customary Law) ส่วนทางใต้ใช้กฎหมายที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร (Written Law)

2. การแบ่งชั้นในสังคม

ประชาชนชาวฝรั่งเศสแบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ

1. บาทหลวง แคทอลิก (First Estate)
2. ขุนนางและเจ้านาย (Second Estate)
3. สามัญชน (Third Esteate)

ในจำนวนประชาชนทั้งหมดนั้น พวกสามัญชนต้องแบกภาระในการเสียภาษีอากรต่าง ๆ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีเงินได้ ภาษีรัชชูปการ ภาษีเกลือ ภาษีบำรุงบาทหลวง เป็นต้น สามัญชนส่วนใหญ่เป็นชาวนาเมื่อต้องเสียภาษีหลายอย่างฐานะการเงินก็ฝืดเคือง

ขุนนางมีสิทธิพิเศษไม่ต้องเสียภาษีหลายอย่าง ขุนนางและบาทหลวงเสียภาษีรัชชูปการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนี้พวกขุนนางยังได้รับเอกสิทธิ์ในการล่าสัตว์อีกด้วย

พระบางคนเป็นเจ้าของที่ดินและมีรายได้จากที่ดิน ส่วนใหญ่เป็นพระที่มีตำแหน่งสูงและดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในราชสำนัก ส่วนพระที่มีรายได้น้อยเป็นพวกพระประจำตำบลและหมู่บ้าน ได้มีชีวิตใกล้ชิดกับประชาชน ไม่มีอภิสิทธิ์เช่นเดียวกับสามัญชน พระเหล่านี้ได้สนับสนุนให้มีการปฏิวัติด้วย

3. อิทธิพลจากนักปรัชญาเมธี

นักปรัชญาเมธีในสมัยนั้น เช่น รุสโซ (Rousseau) วอลแตร์ (Voltaire) และ มองแตสกิเออ (Montesquieu) ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับความเสมอภาคทางสังคมและการปกครอง

4. อิทธิพลจากการประกาศสงครามอิสรภาพอเมริกัน

ในสงครามประกาศอิสรภาพอเมริกัน เมื่อ ค.ศ. 1776 นั้น ฝรั่งเศสได้ส่งทหารไปร่วมด้วย แม่ทัพที่สำคัญคือ ลาฟาแยต (La Fayette) เป็นต้น เมื่อชาวฝรั่งเศสกลับไปประเทศของตนได้โฆษณาว่าเสรีภาพเป็นของดีแก่ประชาชน นอกจากนี้ชาวฝรั่งเศสยังได้ทำการติดต่อกับชาวอังกฤษ ซึ่งมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และชาวฝรั่งเศสต้องการให้ประเทศของตนมีการปกครองเช่นนั้นบ้าง นักประพันธ์ชื่อโบมาเช่ (Beaumarchais) ได้แต่งบทละครชื่อ ฟิกาโร (Figaro) เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของชนชั้นในฝรั่งเศส ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ชาวฝรั่งเศสต้องการความเสมอภาคและให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย

5. ฐานะการคลังของประเทศ

ในเวลานั้นประเทศมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินสูงกว่ารายได้ของประเทศ การคลังของประเทศเป็นข้อบกพร่องอันสำคัญของรัฐบาลก่อนการปฏิวัติ เพราะเศรษฐกิจตกต่ำอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการสงครามตั้งแต่สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เช่น สงครามสืบราชสมบัติเปน (ค.ศ. 1701-1714) สงครามสืบราชสมบัติโปแลนด์ (ค.ศ. 1733-1738) สงครามสืบราชสมบัติออสเตรีย (ค.ศ. 1741-1748) สงคราม 7 ปี (ค.ศ. 1756-1763) สงครามกู้อิสรภาพอเมริกัน (ค.ศ. 1776-1783) เป็นต้น

เศรษฐกิจของประเทศเริ่มตกต่ำมาตั้งแต่ ค.ศ. 1733 ซึ่งเป็นผลกระทบกระเทือนการปกครองของประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลได้ทำนุบำรุงการคมนาคมการซ่อมถนนและงานสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ทำให้รายจ่ายของประเทศเพิ่มขึ้นอีกระหว่าง ค.ศ. 1733- 1783 รัฐบาลต้องจ่ายเงินในการสงครามประมาณ 400 ล้านปอนด์ หรือประมาณ 20 ล้านดอลลาร์

ใน ค.ศ. 1788 รายจ่ายของประเทศประมาณ 630 ล้านปอนด์และต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ 318 ล้านปอนด์ นอกจากนี้ยังต้องจ่ายค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีก แต่รายได้มีเพียง 23% ของรายจ่าย ส่วนภายในราชสำนักนั้นใช้จ่ายเงินมากมาย แต่เมื่อเทียบกับรายจ่ายอื่น ๆ รายจ่ายในราชสำนักเพียง 6% เท่านั้น นอกจากนี้พระนางมารี อองตัวแนต (Marie Antoinette) ยังสนพระทัยในการเมืองอย่างเปิดเผยทำให้การบริหารประเทศไม่เป็นที่เรียบร้อย

การประชุมรัฐสภา

การประชุมรัฐสภานั้นไม่ได้ประชุมมานานแล้ว ครั้งสุดท้ายประชุมเมื่อ ค.ศ. 1614 ต่อจากนั้นไม่มีใครรู้เรื่องรัฐสภานัก ในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 นี้ได้มีผู้ที่สนใจในการประชุมรัฐสภา เช่น ซิแยส (Sieyès) ได้แต่งหนังสือเรื่อง "สิทธิพิเศษ" (Essai sur les Privilèges) และเรื่อง "ชนชั้นประเภทสามคืออะไร" (Qu'est ce que le tier Etat ?) ซึ่งเขาสรุปว่า ผู้แทนประเภทสามหรือสามัญชนก็คือประชาชาตินั่นเอง

ในการประชุมสภาในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 นี้ พวกบาทหลวง ขุนนางและสามัญชนได้ส่งผู้แทนมาร่วมประชุมกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 แต่ละฝ่ายต่างเรียกร้องให้มีการประชุมแตกต่างกันออกไป พวกพระและขุนนางให้มีการประชุมเหมือนระบอบเก่าคือไม่ยอมให้มีการปฏิรูปใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะจะเป็นการทำลายอภิสิทธิ์ของตน ในการออกคะแนนเสียงในที่ประชุมนั้น มีสมาชิกสภาแบ่งออกเป็น 3 พวก คือ บาทหลวง ขุนนาง และสามัญชน บาทหลวงและขุนนางมีสมาชิกจำนวนใกล้เคียงกัน แต่สามัญชน มีสมาชิกมากกว่า

พวกขุนนางและบาทหลวงต้องการให้มีการออกเสียงเป็นประเภท เพื่อจะได้ชัยชนะสามัญชนคือ 2 ต่อ 1 ส่วนพวกชนชั้นกลางต้องการให้ออกเสียงเป็นรายบุคคล เพื่อว่าชนชั้นประเภท 3 จะได้ชนะคะแนนเสียง แต่ในที่สุดพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ยอมรับหลักการนี้

พวกขุนนางและบาทหลวงบางคนก็เห็นใจพวกสามัญชนพวกนี้ ได้ตั้งพรรคการเมืองของตนขึ้น คือ พรรครักชาติ มีบุคคลสำคัญคือ ลาฟาแยต (Marquis de La Fayette) แม่ทัพฝรั่งเศสในสงครามประกาศอิสรภาพอเมริกัน นอกจากนี้มีมิราโบ (Count Mirabeau)ตาเลรอง (Talleyrand) ซิแยส (Sieyès) เป็นต้น

ในการประชุมสภานั้น Necker นายธนาคารและเสนาบดีคลัง ได้แถลงในที่ประชุมถึงฐานะการคลังของประเทศเป็นเวลาถึง 2 ชั่วโมง แต่คำปราศรัยของเขาไม่เป็นที่พอใจของสมาชิก นอกจากนี้สมาชิกที่เป็นผู้แทนของสามัญชนเสนอให้มีการปรับปรุงหลายอย่าง เช่น ให้มีรัฐธรรมนูญ ให้มีความเสมอภาค กำจัดอภิสิทธิ์ของคนบางประเภทออกไป แต่ยังไม่เป็นที่ตกลงกันได้เพราะขุนนางไม่ยอมให้มีการออกเสียงเป็นรายบุคคล

การเลือกตั้งทั่วไป

ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1789 รัฐบาลได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ขุนนางและพระทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและรับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ สำหรับสามัญชนนั้นจะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ต้องเป็นชายมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และต้องเป็นผู้ที่เสียภาษีอากร การลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งก็แตกต่างกันออกไป ในจำนวนผู้แทนประมาณ 1,200 คน เป็นสามัญชน 600 คน บาทหลวง 300 คน และขุนนาง 280 คน บาทหลวง Sieyès และ Mirabeau ซึ่งเป็นขุนนางผู้หนึ่งได้รับเลือกตั้งจากสามัญชน เพราะเป็นผู้ที่มีความคิดเห็นเช่นดียวกับสามัญชนSieyès เป็นผู้แทนปารีส Mirabeau เป็นผู้แทนเมือง Aix-en-Provence ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ลาฟาแยต (La Fayette) และดุ๊กดอเลอองส์ (Duke d' Orléan) ซึ่งเป็นพระญาติของพระเจ้าแผ่นดิน ก็ได้รับเลือกด้วย

ในการเสนอความคิดเห็นของผู้ออกเสียงเลือกตั้งนั้น ได้มีการบันทึกไว้ในสมุดซึ่งเรียกว่า กาเย (Cahiers) เพื่อแสดงความประสงค์ว่าต้องการอะไรบ้าง พวกสามัญชนร้องทุกข์เพื่อขอความยุติธรรมและความเสมอภาคทางกฎหมาย และการเสียภาษี และแสดงว่ายังจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ไม่ต้องการเลิกล้มระบอบประชาธิปไตย สมาชิกทั้ง 3 ประเภทต่างพากันขอพระราชทานรัฐธรรมนูญเพื่อระบุอำนาจหน้าที่ของกษัตริย์ แต่พวกบาทหลวงและขุนนางยังไม่ยอมสละสิทธิพิเศษของตน เพราะถือว่าพวกตนเป็นผู้ที่มีเกียรติและมีอำนาจทางศักดินา (Féodalism) เหนือชาวนามานานแล้ว ในขณะที่พวกสามัญชนเรียกร้องให้มีเสรีภาพทางหนังสือพิมพ์เพื่อความเสมอภาค

การประชุมสภาแห่งชาติ (L'assemblée Nationale)

พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ได้เปิดประชุมสภาใหญ่อย่างเป็นทางการที่แวร์ซายส์เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ. 1789 พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 มีความปรารถนาที่จะให้มีการอภิปรายเหมือนเดิม

สมาชิกทั้ง 3 ประเภทมาประชุมกันในห้องใหญ่ พระเจ้า LOUIS XVI กล่าวเปิดประชุม

ต่อจากนั้น Necker เสนาบดีคลังจึงแถลงถึงนโยบายที่จะต้องปรับปรุงการเสียภาษีอย่างแน่นอน แต่ในวันรุ่งขึ้นได้มีการประกาศให้สมาชิกแต่ละประเภทนั่งประชุมในห้องประชุมของตนเอง และได้มีการตรวจสอบดูว่าสมาชิกแต่ละคนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามานั้น เป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ ผู้แทนของสามัญชนเสนอให้ผู้แทนของบาทหลวงและขุนนางนั่งประชุมห้องเดียวกับผู้แทนสามัญชน เพื่อที่จะได้ทราบว่าทุกคนเป็นสมาชิกอย่างถูกต้องหรือไม่ แต่ผู้แทนบาทหลวงและขุนนางไม่ยอมรับข้อเสนอนี้ และได้พากันไปนั่งในห้องหนึ่งต่างหาก และเริ่มสำรวจอำนาจและสิทธิของตน แต่ผู้แทนสามัญชนไม่ยอมรับรู้เรื่องการแบ่งชั้น การอภิปรายนี้ได้ผ่านไป 1 เดือนโดยไม่ได้ผลอะไรเลย

ดังนั้นในวันที่ 10 มิถุนายน 1789 ผู้แทนสามัญชนได้เชิญผู้แทนบาทหลวงและขุนนางเป็นครั้งสุดท้าย ให้มาทำการตรวจสอบรวมและในวันที่ 12 มิถุนายน ผู้แทนสามัญชนก็ตรวจสอบรายนามได้สำเร็จ และได้มีการเลือกตั้งประธาน ซึ่งได้แก่ ไบล์ยี (Bailly) ในวันที่ 13 มิถุนายน บาทหลวง 3 คนจากเมืองปัวตู (Poitou) ได้ยอมเข้ามานั่งร่วมประชุมกับผู้แทนสามัญชน และในวันต่อมามีสมาชิกของบาทหลวงเข้ามาเพิ่มอีก 16 คน ในที่สุดเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน สมาชิกเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก และผู้แทนสามัญได้รับคำแนะนำจาก Sieyèsได้ประกาศเรียกการประชุมนั้นว่าสภาแห่งชาติ (L'Assemblée Nationale) สมาชิกสภาผู้แทนทุกคนได้สาบานตนเองว่าจะซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ งานขั้นแรก คือเตรียมการร่างรัฐธรรมนูญ ปรับปรุงการคลังของประเทศและยกเลิกเอกสิทธิ์ต่าง ๆ

ในที่ประชุมถือว่าผู้แทนสามัญชนมีอำนาจเต็มที่ในการร่างรัฐธรรมนูญ และได้มีการลงคะแนนเสียงผลคือมีผู้สนับสนุน 490 คะแนนไม่เห็นด้วย 9 คะแนนต่อจากนั้นสภาได้เปลี่ยนนามเป็นสภาร่างรัฐธรรมนูญ (L'Assemblée Constituante) ผู้แทนสามัญชน มีความเชื่อว่าประชาชนในกรุงปารีส ผู้แทนบาทหลวงและขุนนางคงให้การสนับสนุนงานครั้งนี้ด้วย

สภาร่างรัฐธรรมนูญ (L' Assemblée Constituante)

ในวันที่ 19 มิถุนายน ผู้แทนบาทหลวงได้ทำการออกเสียงที่จะจัดให้มี การประชุมสภาแห่งชาติ พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 มีพระราชประสงค์ที่จะจัดให้มีการประชุม ในวันที่ 23 มิถุนายน เพื่อพิจารณาปัญหาที่ได้ประชุมเมื่อวันที่ 17-19 มิถุนายน ในขณะนั้นปรากฏว่า ห้องประชุมของผู้แทนสามัญชนถูกสั่งปิดเมื่อทางราชการไม่ยอมให้ใช้ห้องประชุมต่อไป ผู้แทนสามัญชนจึงได้ย้ายที่ประชุมไปที่สนามเทนนิส ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กันนั้น (Jeu de paume) สมาชิกได้ร่วมกันสาบานว่า จะไม่มีการยุบสภาหรือให้สมาชิกแบ่งออกจากกัน และต้องการให้มีการประชุมอยู่ตลอดไป การกระทำครั้งนี้นับว่าเป็นฉากแรก และฉากสำคัญของการปฏิวัติ

พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงตั้งพระทัยที่จะให้สมาชิกทั้ง 3 ประเภทแยกประชุมกัน แต่พวกบาทหลวงเป็นจำนวนมากและขุนนางประมาณ 50 คน ได้ไปร่วมประชุมกับสมาชิกผู้แทนสามัญชน

ในวันที่ 23 มิถุนายน พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เปิดประชุมสภาในขณะที่เสด็จไปนั้นมีขบวนแห่ติดตามประชาชนพอใจเปล่งเสียงอวยพรให้พระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระเจริญ (Vive le Roi) พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 กล่าวเปิดประชุมและขอร้องให้สมาชิกทั้ง 3 ประเภทมีความสามัคคีกัน และขอให้มีการแยกประชุมกันเป็นพวก ๆ และห้ามคนนอกเข้าฟังการประชุม เกี่ยวกับภาษีรัฐบาล จะไม่กู้เงิน ไม่ขึ้นภาษีหรือเก็บภาษีใหม่

ปรับปรุงการคลัง การศาล และจะมีการแถลงรายจ่ายของรัฐทุกปี ต่อมาขุนนางยอมเสียภาษีมากขึ้นด้วยความสมัครใจ

ภายหลังจากที่เลิกการประชุมแล้ว สมาชิกประเภท 3 หรือผู้แทนสามัญชน ยังอยู่ในห้องประชุมเพื่ออภิปรายกันต่อไป แม้ว่าจะมีเจ้าหน้าที่สั่งให้ออก เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงทราบก็สั่งให้ยุบสภาใหญ่ทั่วไป แต่ไม่สำเร็จ

ในวันที่ 27 มิถุนายน สภาแห่งชาติ (L'Assemblée Nationale) ได้เปิดประชุมใหม่มีสมาชิกเป็นผู้แทนสามัญชน 830 คน ผู้แทนบาทหลวงและขุนนางอีก 371 คน พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงขอร้องให้สมาชิกทั้ง 3 ประเภทประชุมร่วมกัน เนคแกร์ (Necker) เสนาบดีกระทรวงการคลัง และบารองแตง (Barontin) ผู้ช่วยของเขา มีความเห็นว่าวิธีการที่ดีที่สุดนั้นควรใช้กำลังทหาร จึงสั่งให้ทหารประจำการรวมทั้งทหารอาชีพชาวเยอรมันและชาวสวิส เพราะไม่ไว้วางใจกองทหารที่แวร์ซาย ซึ่งมีทีท่าว่าจะเข้าข้างประชาชน Mérabeau จึงทูลขอให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ถอนทหารออกไป แต่พระองค์ทรงปฏิเสธ

สมาชิกสภาแห่งชาติยังคงแสดงเจตจำนงต่อไปที่จะปฏิรูปการปกครอง และได้เปลี่ยนสภาแห่งชาติมาเป็นสภาร่างรัฐธรรมนูญ (L'Assemblée constituante) และเริ่มร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 1789

อย่างไรก็ตามพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 รู้สึกไม่พอพระทัยสั่งปลด Necker ออกจากตำแหน่ง และยังเตรียมกองทหารไว้รักษาการณ์ ทำให้สมาชิกสภาตระเตรียมกองทหารบ้างเพื่อความปลอดภัยของสภา และเตรียมการปฏิวัติ ประชาชนในปารีสตื่นตัวขึ้น เตรียมการต่อสู้กับกษัตริย์ ภายในสวนของพระราชวัง (Palais-Royal) นักหนังสือพิมพ์ผู้หนึ่งชื่อ กามิล เดมูแล็ง (Camille Desmoulins) ชักชวนประชาชนให้จับอาวุธขึ้นต่อสู้ และในวันที่ 13 กรกฎาคม มีเหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้น 2 ประการคือ การปฏิรูปสภาเทศบาล (Municipalité) ใหม่ พวกขุนนางในปารีสบางคนเข้าร่วมกับพวกพ่อค้าในการปฏิรูปครั้งนี้ อีกประการหนึ่ง เพื่อรักษาความเรียบร้อยและปลอดภัยในท้องถนน สภาเทศบาลได้ตั้งกองทหารอาสาสมัคร ซึ่งมีชื่อว่า กองทหารรักษาการแห่งชาติ (Garde Nationale) มี La Fayette เป็นผู้รักษาการณ์

ในวันที่ 14 กรกฎาคม ฝูงชนชาวปารีสได้บุกเข้ายึดคลังแสงสรรพาวุธ โดยได้รับความร่วมมือกับกองทหารบางเหล่า แล้วยกเข้าโจมตีป้อม บาสติล (Bastille) ใช้เวลาเพียง 4 ชั่วโมงเท่านั้น ก็เข้ายึดได้ ป้อมบาสติลนี้เคยใช้เป็นที่กักขังนักโทษทางการเมือง แต่ในระยะเวลานั้น มีนักโทษการเมืองเพียง 5 คนเท่านั้นเอง[1] นอกนั้นเป็นนักโทษที่กระทำความผิดอย่างอื่น แต่การที่ประชาชนเข้าโจมตีป้อมบาสติล เพราะพิจารณาเห็นว่าป้อมบาสติลเป็นเครื่องหมายของความอยุติธรรม และความบีบบังคับต่าง ๆ ของกษัตริย์ ต่อจากนั้นชาวฝรั่งเศสถือว่าวันที่ 14 กรกฎาคม เป็นวันสำคัญวันหนึ่ง เป็นวันที่ทำลายล้างการปกครองระบอบเก่า เป็นการนำเสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพมาให้ และประกาศให้วันที่ 14 กรกฎาคม เป็นวันชาติฝรั่งเศส ตั้งแต่ ค.ศ. 1881 เป็นต้นมา

จากการโจมตีป้อมบาสติลนี้ ทำให้ประชาชนหมดความเชื่อถือกษัตริย์ และให้ความสำคัญต่อสภาแห่งชาติ พวกชาวนาก่อการจลาจลขึ้นหลายแห่งในชนบท เพื่อทำลายล้างอำนาจขุนนาง ไม่ยอมให้ผล

---

1) ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี : ประวัติศาสตร์สากลยุคปัจจุบัน (1453-1914), ไทยวัฒนาพานิช, 2517

ประโยชน์ในที่ดินแก่พวกขุนนางต่อไป บางคนก็เข้าไปเผาปราสาท ยึดที่ดินทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความกลัวในเหตุการณ์รุนแรงนี้ ประชาชนมีเสรีภาพทางหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น และมีหนังสือพิมพ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายฉบับ เช่น L'ami du peuple และ Journal des débats เป็นต้น

ขุนนาง ข้าราชการ ตลอดจนเจ้านายในราชสำนักพากันตกใจ และได้หลบหนีออกนอกประเทศเป็นรุ่นแรก พวกนี้เป็นพวกลี้ภัยทางการเมือง (émigré) มีพระอนุชาองค์หนึ่งของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 คือ ก็อง ดาตัว (Comte d' Artois) เป็นหัวหน้า โดยหวังจะไปนำทัพจากต่างประเทศเข้ามาต่อสู้กับพวกปฏิวัติ

หลังจากนั้นพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ได้สั่งให้กองทหารที่เรียกมารักษาการณ์นั้นถอยกลับออกไป และให้ Necker ดำรงตำแหน่งเสนาบดีต่อไปและพระองค์ก็เสด็จกลับกรุงปารีสเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ได้เสด็จไปที่เทศบาลเมืองปารีส (L'Hôtel de Ville)

พระองค์ทรงปราศรัยกับประชาชน และยอมรับการกระทำของประชาชน และทรงสวมพระบาลาติดโบว์จีบ 3 สีเป็นวงกลม คือสีขาว น้ำเงิน และแดง และยอมรับธง 3 สี (Tricolor)[1] เป็นธงประจำชาติซึ่งยังคงใช้ต่อมาจนทุกวันนี้ ในระยะนั้นมีคนนิยมสภาแห่งชาติกันมากขึ้น

ข่าวการปฏิวัติกระจายไปทั่ว และมีข่าวลือว่าพวกลี้ภัยพวกแรกนั้นจะนำเอากองทัพต่างชาติเข้ามาช่วยกษัตริย์ และให้มีการปกครองระบอบราชาธิปไตยเหมือนเดิม ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม จนถึงต้นเดือนสิงหาคม เกิดความระส่ำระสายขึ้นทั่วประเทศ ประชาชนเกิดความหวาดกลัวว่าสงครามอาจเกิดขึ้นในไม่ช้านี้ บางคนละทิ้งบ้านเรือนของตนหลบหนีออกไปอยู่ที่อื่น

---

1 ธง 3 สี ได้แก่สีขาว น้ำเงิน และแดง ก่อนการปฏิวัติ ประเทศฝรั่งเศส ใช้ธงสีขาว มีดอกไม้ชนิดหนึ่ง (lis) สีทองและสีน้ำเงินกระจายทั่วผืนธงซึ่งเป็นธงของราชวงศ์บูร์บอง

อภินันทนาการ จาก

นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข

กรรมการผู้จัดการ

วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์

ผู้จัดพิมพ์

"พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ* พ.ศ. 2530"

***(โดยได้รับพระบรมราชานุญาต)**

ในคืนวันที่ 4 สิงหาคม สภาได้ประชุมออกพระราชบัญญัติเพื่อตัดสิทธิ์ของพวกขุนนางและยกเลิกเอกสิทธิ์ต่าง ๆ เพื่อความเสมอภาคทางสังคม

ในระหว่างวันที่ 12-26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 ได้มีการประกาศสิทธิมนุษยชน (Déclaration des Droits de l'Homme) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากหนังสือของ Rousseau[1] สิทธิของมนุษย์ในความปลอดภัย การมีทรัพย์สินเป็นต้น มนุษย์ต้องมีเสรีภาพในความคิดเห็นโดยไม่ผิดกฎหมาย มีเสรีภาพในการพูด เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้สภายังกล่าวถึงขอบเขตของรัฐธรรมนูญ ให้มีสภาเดียวเพื่อความรวดเร็วในการประกาศใช้กฎหมาย กษัตริย์มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการยับยั้งกฎหายได้ชั่วคราว การเก็บภาษีต้องเป็นไปด้วยความยินยอมของประชาชน โดยผ่านทางผู้แทน

แต่พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ไม่ทรงเห็นด้วยกับการแถลงการณ์นี้ และไม่ยอมรับพระราชบัญญัติที่ออกมาเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม เพราะเป็นการทำลายล้างสิทธิพิเศษของพวกบาทหลวงและขุนนาง หลังจากนั้นพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ได้สั่งให้กองทหารมาประจำที่แวร์ซายส์เพื่อทำให้การปฏิวัติสลายตัวลง ในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1789 กองทหารชาวฟลานเดอร์ (Flandre)[2] ก็มาถึงแวร์ซายส์ ในกองทหารนี้มีเจ้านายในราชวงศ์ร่วมอยู่ด้วย และมีข่าวลือเข้าไปในปารีสว่าในขณะที่ร่วมรับประทานอาหารนั้น ทหารไม่ยอมดื่มเพื่อให้เกียรติแก่ประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังเอาแถบ 3 สี (ขาว น้ำเงิน แดง) โยนลงพื้นเป็นการแสดงความหมิ่นประมาทต่อคณะปฏิวัติ

การเสด็จกลับสู่ปารีส

เมื่อประชาชนทราบข่าวว่าพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 สั่งเตรียมกองทัพที่แวร์ซายส์ ประชาชนก็พากันตื่นตัวขึ้นอีก ประกอบกับสินค้าในปารีสมีราคาสูงขึ้น อาหารขาดแคลน จึงคิดที่จะเชิญพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เสด็จกลับปารีสเพื่อที่จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้น

ในวันที่ 5 ตุลาคม มีสตรีหลายพันคนพร้อมด้วยอาวุธเดินทางไปแวร์ซายส์ เพื่อไปขอขนมปัง ติดตามไปด้วยพวกผู้ชายอีกหลายพันคน ซึ่งมี La Fayette เป็นหัวหน้า ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เพื่อให้ทรงยอมรับพระราชบัญญัติ และยอมลงนามในกฤษฎีกาที่สภานำขึ้นถวายเมื่อเดือนสิงหาคม พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงยอมรับทุกข้อ และเหตุการณ์ก็เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ในวันที่ 5 ตุลาคม ประชาชนพากันเดินขบวนและเข้าไปในวังจนถึงระเบียงห้องของพระนางMarie Antoinette ประชาชนเหล่านี้เรียกร้องให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 และพระราชินีเสด็จกลับกรุงปารีส ทหารรักษาการณ์พยายามขัดขวางอย่างกล้าหาญ และเกิดการสู้รบกันขึ้น มีการล้มตายทั้ง 2 ฝ่าย แต่ La Fayette นำทหารมารักษาการณ์ไว้ได้ทัน เหตุการณ์จึงสงบลง ประชาชนต่างโห่ร้องให้พระเจ้าแผ่นดินเสด็จกลับปารีส (Le Roi à Paris) ในที่สุดพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงยินยอมเพราะขณะนั้นประชาชน กำลังมีความรู้สึกรุนแรงในการที่จะเรียกร้องในสิ่งที่ตนปรารถนา และในตอนค่ำวันนั้นพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 พร้อมด้วยเจ้านายในราชวงศ์ และข้าราชบริพารก็เสด็จกลับปารีสท่ามกลางวงล้อมของ

---

1 นักปรัชญาในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้เขียนหนังสือชื่อLe Contrat Social (สัญญาประชาคม)

2 ปัจจุบันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของเบลเยี่ยม

ประชาชน และเสด็จไปประทับที่พระราชวังตุยเลอรี (Tui leries) ในระยะนั้นพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 มีความรู้สึกเหมือนว่าพระองค์เป็นนักโทษของประชาชนชาวปารีส

ในเดือนตุลาคมนี้ก็มีผู้อพยพออกนอกประเทศอีกเป็นครั้งที่ 2 มีทั้งพวกขุนนางและสามัญชนที่มีฐานะดี และฐานะปานกลาง 2-3 วันต่อมาหลังจากที่พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 กลับปารีสแล้ว สภาแห่งชาติซึ่งในขณะนั้นมี มูนิเย (Dauphiné Mounier) เป็นประธานสภา ได้ย้ายไปประจำการที่กรุงปารีสด้วย และในวันที่ 21 ตุลาคม ค.ศ. 1789 ได้มีการประกาศกฎอัยการศึก เพื่อมีอำนาจใช้กำลังทหารได้ ถ้ามีความจำเป็นเกิดขึ้น

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้กล่าวถึงสิทธิของผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาต่อไปในภายหน้านั้น คือ ต้องเป็นผู้มีความรู้และมีหลักทรัพย์ และได้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม ผู้มีสิทธิออกเสียงลือกตั้งมีประมาณ 4 ล้านคน คือ 1 ใน 6 ของประชาชนทั้งหมด อำนาจในการออกเสียงตกอยู่ในมือของชนชั้นกลาง นักกฎหมายและพ่อค้าเป็นส่วนใหญ่

การปรับปรุงประเทศ

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ทำการปรับปรุงการปกครองภายใน โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็นคอมมูน (Commune) แต่ละคอมมูน มีสภาเทศบาล ประธานสภาเรียกว่า แมร์ (Maire) ได้รับแต่งตั้งจากการเลือกตั้ง ถัดจากคอมมูน ก็เป็นจังหวัดหรือมณฑล (Département) และใช้เรียกชื่อตามลักษณะภูมิศาสตร์

การประกาศสิทธิมนุษยชน

ในระยะที่เริ่มการปรับปรุงประเทศนั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องการประกาศหลักการของสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นทางการตามที่ชาวอเมริกันได้ประกาศสิทธิมนุษยชนของคน เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 สภาได้มีการออกเสียงและใช้ชื่อว่าการประกาศสิทธิมนุษยชน" Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen" และในพระราชบัญญัติฉบับแรกของสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นก็ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนไว้เป็นการกล่าวถึงเสรีภาพของประชาชนด้วย สิทธิของมนุษยชนนั้นไม่จำกัดว่าเป็นเชื้อชาติใด ศาสนาใด ข้อสำคัญอยู่ที่เสรีภาพซึ่งนักปราชญ์ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้กล่าวไว้ เช่น "คนเราทุกคนเกิดมาย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน จะแตกต่างกันทางสังคมได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคม" เป็นต้น

จากหลักการนี้ชาวฝรั่งเศสต้องการให้มีความเสมอภาคในการเสียภาษี ยกเลิกตำแหน่งขุนนางและเอกสิทธิ์ของลูกชายคนโตในการรับมรดกแต่ผู้เดียว ทุกคนต้องเสียภาษีเหมือนกัน พวกที่นับถือศาสนาโปรเตสแตนต์ และศาสนายิวก็ต้องมีสิทธิเช่นเดียวกับพวกคาทอลิก

รัฐธรรมนูญใน ค.ศ. 1791 ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการพูดและการเขียน เสรีภาพในการนับถือศาสนา การทำงานและการประชุมทางการเมือง แต่ละคนมีสิทธิที่จะทำงานตามที่ตนพอใจ ยกเลิกระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มงวด รัฐธรรมนูญได้แบ่งประชาชนออกเป็น 2 ประเภท คือประเภทที่เสียภาษี มีสิทธิลง คะแนนเสียง และประชาชนที่ยากจนไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียง ผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อถือและมีทรัพย์สมบัติ

การปรับปรุงทางด้านการเมือง

การปฏิวัติใน ค.ศ. 1789 นี้ไม่มีใครที่ต้องการยกเลิกการมีกษัตริย์ แต่ทุกคนต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ให้เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายความว่ามีรัฐธรรมนูญที่ระบุหน้าที่ของกษัตริย์ และหน้าที่ของประชาชน อย่างถูกต้องตามกฎหมาย พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ยังคงเป็นกษัตริย์อยู่ และใช้ชื่อว่ากษัตริย์แห่งชาวฝรั่งเศส (Roi des Français) แทนที่จะใช้คำว่ากษัตริย์แห่งฝรั่งเศส และนาวาร์ (Roi de France et de Navarre) หมายความว่า เป็นพระเจ้าแผ่นดินโดยกฎหมายฝรั่งเศส ไม่ใช่เป็นเพราะการแต่งตั้งบนสรวงสวรรค์ กษัตริย์มีอำนาจในการบริหารประเทศในการแต่งตั้งรัฐมนตรีตามความเห็นชอบของตน โดยปกติแล้วก็ทรงเลือกจากผู้แทนสภา อำนาจในการออกกฎหมายเป็นอำนาจของสภานิติบัญญัติ ซึ่งเลือกสมาชิกทุก ๆ 2 ปี อำนาจทางศาลนั้นเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาที่ได้รับการเลือกตั้งขึ้นไป

การปกครอง

ประเทศฝรั่งเศสแบ่งออกเป็น 83 มณฑล (Départements) ซึ่งแบ่งออกเป็นตำบล (District) และคอมมูน (Commune) หัวหน้าบริหารเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้ที่ปกครองมณฑลต่าง ๆ นั้น เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก และเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง

การศาล

การศาลได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ได้มีการตั้งศาลแพ่ง ศาลอาญา และศาลอุทธรณ์ ให้มีศาลฎีกาและศาลพิเศษสำหรับคดีกบฏ ผู้พิพากษาในศาลเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ยกเลิกศาลเก่า การลงโทษแบบเก่าให้ยกเลิกไป เป็นการปฏิเสธการปกครองตามระบอบเก่าโดยสิ้นเชิง การลงโทษผู้กระทำผิดก็อาศัยกฎหมายในประเทศอังกฤษเป็นหลัก ต้องพิจารณาให้แน่นอนก่อนลงโทษว่าผู้นั้นกระทำผิดจริงหรือไม่ คณะปฏิวัติได้ออกกฎหมายใหม่ใช้ทั่วราชอาณาจักรการปรับปรุงการศาลมาสำเร็จ เมื่อเดือนมกราคมค.ศ. 1792

การลงโทษแบบเก่า สำหรับขุนนางให้ตัดศีรษะด้วยดาบ สำหรับคนสามัญใช้แขวนคอ เมื่อยกเลิกการลงโทษแบบเก่าแล้วก็ให้มีการลงโทษด้วยการตัดศีรษะเหมือนกันหมดโดยใช้เครื่องกิโยติน(Guillotine) แทนการฟันด้วยดาบ เครื่องประหารแบบใหม่นี้ดอกเตอร์กิโยแต็ง (Dr. Guillotin) เป็นผู้คิดขึ้น เครื่องมือนี้ประกอบด้วยเสาใหญ่ 3 ต้นตั้งคู่กัน ระหว่างเสามีมีดใหญ่ ตอนล่างคมเป็นรูปเฉียงชักขึ้นลงได้ตอน

ล่างมีที่สำหรับเอาคอผู้ที่จะถูกประหารใส่ลงไป และมีภาชนะสำหรับรองรับศีรษะ เครื่องมือนี้มีจุดประสงค์เพื่อลดความทารุณในการประหาร แต่ต่อมากลายเป็นเครื่องหมายของความทารุณโหดร้ายในการปฏิวัติ

การคลัง

สภาร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าในระยะแรก ๆ นั้น สภาพการคลังของประเทศเกือบจะล้มเหลวอยู่แล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการกู้เงินจากธนาคาร สมาชิกสภาบางคน เช่น Mirabeau และ Talleyrand ได้แนะนำให้นำทรัพย์สมบัติของพระและบาทหลวงมาขายเพื่อนำเงินเข้ารัฐ สภาได้เปิดประชุมเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ. 1789 เพื่อพิจารณาปัญหานี้ ที่ประชุมได้ลงมติให้นำทรัพย์สมบัติของพระและบาทหลวงไปขาย แต่ทรัพย์สมบัตินั้นไม่มากมายพอที่จะช่วยกู้ฐานะการคลังของประเทศได้ รัฐบาลจึงออกพันธบัตรเงินกู้เป็นจำนวนมาก ต่อมามีการให้กู้ยืมโดยออกพันธบัตรเงินกู้มากเกินไป มีการยกเลิกหนี้สินในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช ผลก็คือ ค่าของเงินตกต่ำ ราคาของแพงขึ้น รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ใช้ธนบัตรอาสซินยา[1] (Assignat) โดยอาศัยที่ดินเป็นหลักทรัพย์ รัฐบาลได้รับที่ดินของพวกลี้ภัยมาเป็นของรัฐ ธนบัตรนี้ต่อมาก็ใช้เป็นธนบัตรจริง ๆ

การภาษี

คณะกรรมการได้ยกเลิกระเบียบการเสียภาษีแบบเก่า ให้ประชาชนทุกคนต้องเสียภาษีตามอัตราหลักทรัพย์ที่ตนมี การเสียภาษีโดยตรงนั้น คือภาษีที่ดิน ภาษีร้านค้า ที่อยู่อาศัย และภาษีการค้าการอุตสาหกรรม ภาษีที่เก็บทางอ้อม คือภาษีที่เก็บจากด่านศุลกากรชายแดน การลงทะเบียน และการเสียค่าแสตมป์ เป็นต้น

ศาสนา

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดการเกี่ยวกับการศาสนาให้ดีขึ้น พวกพระและบาทหลวงหมดความสำคัญลงไป เพราะถูกริบทรัพย์สมบัติ วัดคาทอลิกไม่ได้เป็นวัดประจำชาติต่อไป แต่ให้สิทธิในความเสมอภาคแก่นักบวชทุกศาสนา การตั้งบาทหลวงชั้นพระราชาคณะประจำจังหวัด ให้ผู้แทนตำบลเลือกตั้งพระราชาคณะ เมื่อเลือกตั้งแล้ว พระราชาคณะก็เพียงแต่รายงานให้สันตะปาปาทราบ เพื่อเป็นการตัดทอนอำนาจของสันตะปาปา พระราชาคณะถูกลดจำนวนลงจาก 135 คน มาเป็น 83 คน นอกจากนี้สภาได้จ่ายเงินเลี้ยงชีพประจำเดือนให้แก่บาทหลวงเพิ่มขึ้น บาทหลวงบางพวกก็เป็นข้าราชการ แต่บางพวกก็ยังทำหน้าที่ศาสนาอยู่ บาทหลวงทั้งหมดจะต้องสาบานตนว่าจะรับรองรัฐธรรมนูญ แต่บาทหลวงส่วนใหญ่ไม่ยอมสาบานตนและตั้งตนเป็นศัตรูของการปฏิวัติ

---

1 ธนบัตร (Assignat) เป็นตั๋วแลกเงินโดยอาศัยที่ดินเป็นหลัก และมีดอกเบี้ยให้แรกทีเดียว 5 เปอร์เซ็นต์ต่อมาลดลงเพียง 3 เปอร์เซ็นต์ เมื่อไม่ได้ดอกเบี้ยแล้ว ตั๋วนี้ก็นำไปแลกธนบัตรธนาคารได้

ในการจัดระเบียบการบริหารประเทศในแนวใหม่นี้ Mirabeau ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยมาก เขาต้องการให้ประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองแบบอังกฤษ แต่ทางสภาห้ามไม่ให้รัฐมนตรีเป็นสมาชิกสภาด้วย Mirabeau พยายามแก้ปัญหานี้แต่ไม่สำเร็จ อีกประการหนึ่ง Mirabeau ต้องการให้มีกษัตริย์อยู่ใต้กฎหมาย และต้องการให้ความช่วยเหลือพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เช่นคัดค้านไม่ให้สภาควบคุมการแปรพระราชฐานและการยกเลิกพระราชอำนาจในการประกาศสงคราม

การก่อตั้งพรรคทางการเมือง

ในเวลานั้นพวกนักการเมืองนิยมการก่อตั้งพรรคทางการเมือง พรรคที่สำคัญได้แก่พรรคจาโคแบง (Jacobin) ซึ่งมี Mirabeau เป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ แต่ Mirabeau ป่วยและสิ้นชีวิตเมื่อวันที่ 2 เมษายน ค.ศ.1791 พรรค Jacobin เป็นพรรคที่มีอิทธิพลทางหนังสือพิมพ์มาก และมีความเห็นรุนแรง หนังสือพิมพ์ที่สำคัญ คือ มิตรของประชาชน (L'Ami du Peuple) ของ มาราต์ (Marat)

พรรคการเมืองอื่น ๆ ได้แก่พรรคเฟยยองต์ (Feuillant) พยายามเดินสายกลาง มีบาร์นาฟ (Barnave) เป็นผู้นำ พยายามให้กษัตริย์และคณะปฏิวัติมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ต้องการให้มีสภาแบบอังกฤษ แต่พระเจ้าหลุยส์ที่16 และพระราชินีไม่ไว้วางใจพรรคการเมืองนี้ พรรคนี้สมาชิกมากกว่าพรรค Jacobin

พรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่งคือ พรรคจิรองแดง (Girondin) เป็นพรรคนิยมซ้ายจัด มีสมาชิกน้อยกว่าพรรค Jacobin ตอนที่ตั้งพรรคใหม่ ๆ นั้นมีหัวหน้าที่สำคัญ คือ ช้าก บริสโซ (Jacque Brissot) พวกนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่าพวกบริสโซแต็ง (Brissotin) พรรคนี้ได้ประกาศว่า ผู้ลี้ภัยทางการเมืองถ้าไม่กลับเข้าประเทศภายในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1792 ถือว่าเป็นผู้ทรยศต่อประเทศ บรรดาทรัพย์สินจะถูกริบหมด และจะถูกลงโทษในภายหลัง

หน่วยรักษาการณ์แห่งชาติ

นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1789 ตามเมืองต่าง ๆ ก็มีหน่วยรักษาการณ์แห่งชาติ ซึ่งแต่งตั้งจากประชาชนในตำบลนั้น ๆ เพื่อที่จะให้หน่วยรักษาการณ์แห่งชาติมีจำนวนมากขึ้นจึงให้เข้ารวมกันเป็นสหพันธ์ คือมีระเบียบแบบแผน และรวมกันเป็นองค์การ มีการประชุมร่วมกัน แล้วเลือกผู้แทนเพื่อเป็นกำลังป้องกันสิทธิและเสรีภาพ การประชุมร่วมกันนี้เรียกว่า สหพันธ์

ที่กรุงปารีส สภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดให้มีการฉลองวันครบรอบการปฏิวัติเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 1789 ซึ่งเป็นวันที่ยึดป้อมบาสติลได้ มีทหารรักษาการณ์แห่งชาติ 14,000 คน ซึ่งมาจากจังหวัดต่าง ๆ มาร่วมชุมนุมที่ ลานช็อง เดอ มาร์ส (Champ-de-Mars)

ณ ที่นี้ทหารทุกคนได้ร่วมสาบานว่าจะจงรักภักดีต่อชาติ กฎหมาย และพระมหากษัตริย์ และจะอยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง ครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญ ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่

ความล้มเหลวในระบอบประชาธิปไตย

นับตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 1791 เป็นต้นมา สภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้จัดตั้งสภานิติบัญญัติ 1 ปี ต่อมา การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็เสื่อมลง เพราะเกิดขบวนการต่อต้านการปฏิวัติ เกิดสงครามกับยุโรป ทำให้เกิดความระส่ำระสายขึ้นภายในประเทศ

ความยุ่งยากภายในประเทศ

ภายในประเทศเกิดความเดือดร้อนเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ พวกกรรมกรพากันเรียกร้องขนมปัง ชาวนาต้องการที่ดินคืนจากพวกขุนนาง พรรคการเมืองต่าง ๆ มีบทบาทในการแบ่งที่ดินระหว่างคนรวยกับ คนจน ชนชั้นกลางมีความคิดก้าวหน้าเกี่ยวกับประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีข่าวว่าประเทศพันธมิตรในยุโรปต้องการทำสงครามเพื่อต่อต้านการปฏิวัติในฝรั่งเศส และต่างพากันเรียกร้องดินแดนในฝรั่งเศส ตามสนธิสัญญา Westphalia ใน ค.ศ. 1648 นั้น เยอรมันซึ่งเป็นเจ้าของดินแดนใน Alsace ปฏิเสธที่จะรับหลักการของคณะปฏิวัติ

การเสด็จหนีของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16

หลังการปฏิวัตินั้น ข้าราชการภายในราชสำนักพยายามช่วยให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เสด็จหนีไป แต่ไม่สำเร็จ แต่ความจริงแล้วพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ก็คงไม่อยากจะเสด็จหนีออกนอกประเทศนัก เพราะพระองค์เป็นกษัตริย์ควรจะอยู่ใกล้ชิดประชาชนในยามคับขันเช่นนี้ แต่ต่อมาพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ได้ติดต่อกับกษัตริย์สเปน และจักรพรรดิออสเตรีย (Leopold II) พระเจ้า Frederick William V แห่งปรัสเซีย ให้ช่วยเหลือในการเสด็จหนี และเมื่อเสด็จหนีไปแล้ว ประเทศเหล่านี้จะยกทัพมาโจมตีฝรั่งเศส และขอให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญเสีย

พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 พร้อมด้วยบริวารเสด็จหนีออกจากปารีสเมื่อคืนวันที่ 20-21 มิถุนายน 1791 ในการเสด็จไปครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากมหาดเล็กชาวสวีเดน คือ เคานต์ แอกเซล เดอ แฟร์ซง (Count Axel de Ferson) และมาร์กี เดอ บุยเย (Marquis de Bouillé) ซึ่งเป็นขุนนางและเคยเป็นแม่ทัพที่สามารถ โดยวางแผนให้เสด็จเป็น 2 ขบวน คือ ขบวนแรกพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เสด็จไปกับมหาดเล็ก ส่วนขบวนหลังเป็นขบวนของพระนาง Marie Antoinette พร้อมด้วยโอรสและธิดา แต่พระนางประสงค์จะเสด็จไปในขบวนเดียวกัน ดังนั้นการเสด็จไปครั้งนี้จึงต้องใช้รถหลายคัน เพราะมีบริวารเสด็จด้วย Bouillé คอยจัดทหารไว้อารักขาตลอดทาง และมีรถม้าคอยเตรียมรับไว้ทุกแห่ง แต่เมื่อเสด็จมาถึงหมู่บ้าน วาแรน (Varennes) ซึ่งเป็นเวลาค่ำแล้ว ขบวนรถไม่สามารถจะเปลี่ยนรถได้ และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้รับคำสั่งจากสภาแห่งชาติกรมการเมืองให้ทำการจับกุมพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 พร้อมด้วยพระมเหสี โอรสและธิดา เป็นอันว่าการหลบหนีครั้งนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ

พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 พร้อมทั้งคณะได้ถูกเชิญให้เสด็จกลับ ในระหว่างทางมีคนมาให้ความอารักขาโดยตลอด พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 เสด็จถึงกรุงปารีส เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน สมาชิกฝ่ายซ้ายต้องการให้

ถอดตำแหน่งกษัตริย์ แต่สภาก็ยังไม่ได้ลงมติแต่อย่างใด ในวันที่ 15 กรกฎาคม สมาชิกสภาได้มาประชุมกันเพื่อออกเสียงในการถอดพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ออกจากตำแหน่ง ได้มาประชุมกันที่สวน Champ de Mars แต่เกิดการปะทะระหว่างทหารและประชาชน La Fayette ผู้ควบคุมกองทหารรักษาการณ์แห่งชาติได้สั่งให้ทหารใช้ปืนยิงประชาชนตายหลายคน ทำให้ประชาชนเสื่อมความนิยมตัว La Fayette และพรรค Jacobin

ในวันที่ 3 กันยายน ค.ศ. 1791 สภาได้อนุมัติการร่างรัฐธรรมนูญได้สำเร็จ พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ลงพระนามเมื่อวันที่ 14 กันยายน ยอมอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ หลังจากนั้นสภาก็ยุบตนเองเมื่อวันที่ 30 กันยายน

บรรณานุกรม

แสงโสม เกษมศรี ม.ร.ว., **ประวัติศาสตร์สากลยุคปัจจุบัน (ค.ศ. 1453-1914),** ไทยวัฒนาพานิช, 2517
Gardiner, **The French Revolution 1789-1795,** New York 1910.
Goodwin, Albert, **The French Revolution,** London, 1966.
Lifshitz. D and Lamblin, I, **La France, un pays et son peuple,** Paris, 1973.
Mc. Neill, H. William, **A World History,** New York, 1971.
Michaud, Jean, **La Formation du Monde Moderne 1715-1870,** Paris, 1966.
Thoraval, Jean, **Les Grandes Etapes de la Civilisation Française**, Paris, 1967.

• •

D.S. CAFÉ

ปากซอยสุขุมวิท ซอย 5 โทร. 251-3333

เชิญชิมอาหารฝรั่งเศสขนานแท้

เช่น เป็ดอบส้ม Canard à l'orange
เนื้อแกะอบ Gigot d'Agneau
หอยแมลงภู่อบ Moules farcies
ซาวเวอเคราต์ หรือ ชูครุท Choucroûte Garnie
ขนมเค้กรสยุโรปหลายชนิด

ฝีมือเจ้าของร้าน บรรยากาศกันเอง

ราคาย่อมเยา

LISTE DES DOCUMENTS SUSCEPTIBLES D'ETRE EMPRUNTES mis à jour le 7 / 04 / 1989

Christian PELLAUMAIL*

เนื่องในโอกาสงานฉลอง 200 ปี ของการปฏิวัติฝรั่งเศส 1989 ทูตวัฒนธรรมฝรั่งเศสได้ส่งเอกสารต่าง ๆ มาให้สมาคมเพื่อขอยืมได้ดังรายการต่อไปนี้

I) FILMS

1°) films en 35 mm

5 films en 35 mm (sous-titrés en anglais) ayant un rapport avec la Révolution Française seront projetés à l'auditorium de l'Alliance Française du 1° au II août. Ces films seront donc disponibles pour d' autres utilisateurs du 12 au 31 août (cf. fiches descriptives en Annexe I-1) :

-CHOUANS (réal. Philippe DE BROCA- 1987 - avec Sophie Marceau)

-LA NUIT DE VARENNES (réal. Ettore SCOLA - 1982)

-LE DIALOGUE DES CARMELITES (réal. révérend BRUCKBERGER - 1960)

-LES REVOLTES DE LOMANACH (réal. R. POTTIER - 1955 - Noir et Blanc)

- LA MARSEILLAISE (réal. Jean RENOIR - 1938 - Noir et Blanc)

Ces films ne peuvent être utilisés que dans de bonnes conditions de projection, requérant notamment la présence de deux projecteurs 35 mm.

2°) films en 16 mm

Une quinzaine de films en 16 mm dont le thème est plus ou moins en rapport avec la Révolution Française et sous-titrés en anglais peuvent être empruntés tout au long de l'année (cf. liste en Annexe I-2).

---

* Conseiller Culturel, Scientifique et de Coopération, Services culturels, Scientifiques et de Coopération, Ambassede de France en Thailande

3°) films vidéo en VHS ou UMATIC PAL

5 films ou documentaires sur cassette vidéo peuvent être empruntés (cf. fiches descriptives en Annexe I-3) :

-"1789" (documentaire couleur- version anglaise et française-version thaï en préparation - 13 mn - 1988)

- TRYPTIQUE SUR LA REVOLUTION FRANCAISE (documentaire N&B - version française et anglaise - 1h30 - 1965)

- LA TERREUR ET LA VERTU (documentaire N&B - version française - 2 parties : Danton 1h45; Robespierre 1h58 - 1964)

-QUATRE VINGT TREIZE (film N&B - version française - 1h55 - 1962)

- CHANTEZ LE MOI : LA REVOLUTION FRANCAISE (émission de variétés - en coulur - version française et anglaise - 1h15- 1984) sous réserve

II) DOCUMENTS ECRITS

1) livres

Une soixantaine de livres traitant de la Révolution Française (cf. liste partielle en Annexe II-1) peuvent être empruntés à la bibliothèque du BAL (29 Sathorn Tai Road).

2) journaux

- édition internationale du journal "Le Monde" : numéro spécial sur1789 (cf. exemplaire en Annexe II-2)

-journal et dossier "Rendez vous en France"

3) divers

D'autres documents en français et anglais sur la Révolution Française et la fête nationale française seront disponibles ultérieurement.

III) DOCUMENTS AUDIO

Des enregistrements contenant des chansons de l ' époque révolutionnaire seront disponibles à la bibliothèque du BAL (cf. liste en Annexe III-1).

IV) EXPOSITIONS

a) Une exposition retraçant tous les événements de la Révolution Française est disponible. Elle comprend :

- une série de 32 affiches (format 80 * 120 cm) illustrant 30 thèmes de la Révolution Française (cf. détail Annexe IV- 1). cette exposition nécessite un espace de 100 m2 ou 40 m linéaire.
- des dépliants d' accompagnement destinés au public de l ' exposition.
-une malette multi-média comprenant un jeu de 80 diapositives avec notices descriptives

L' exposition est en version française ou anglaise au choix.

b) Les mêmes affiches sont également disponibles en dimension reduite (26 x 40 cm) et en version franco-thaï.

ANNEXE I-1
(ผู้แสดงและเนื้อเรื่องย่อ)

Chouans
1988
France
Prod. : Partner's Production - Films A2- Canal Plus
Réal. : Philippe De Broca
Sc. : Daniel Boulanger et Philippe De Broca
Son. : Jean- Charles Ruault
Ph. : Bernard Zitzerman
Dec. : Jacques Bufnoir
Mus. : Georges Delerue
Durée. : 145 minutes
Int. : Sophie Marceau (Céline), Philippe Noiret (Savinien de Kerfadec), Lambert Wilson (Tarquin), Stéphane Freiss (Aurèle), Jean-Pierre Cassel (Le Baron de Tyffauges), Raoul Billerey (Grospierre), Roger Dumas (Bouchard).

L'intrigue se déroule sur plusieurs années de la fin de l'Ancien Régime à la Terreur et à l'insurrection chouanne, autour d'un terroir breton. Les natifs de ce terroir optent politiquement augré des événements et de leurs amours. L' intrigue faite d'une suite alternée de faits divers plaisants ou graves se resserre tragiquement sous la Terreur. Alors que le couple d' amoureux choisit l' Amérique, le noble libéral de l' Ancien Régime ainsi que son fils adoptif devenu

commissaire de la République périssent tragiquement pour avoir défendu, chacun différemment, une conception de l' Etat et de la Nation surannée ou exagérée.

Nuit de Varennes (la)
1982
France
Prod. : opéra Film (Rome) Gaumont - FR 3 (Paris)
Réal. : Ettore Scola
Sc. : Sergio Amidei, Ettore Scola
Ph. : Armando Nannuzzi
Dec. : Dante Ferretti
Mus. : Armando Trovajoli
Durée : 150 minutes
Int. : Hanna Schygulla (La comtesse Sophie de la Borde), Jean Louis Barrault (Nicolas EdméeRestif de la Bretonne, écrivain),Andréa Ferréol (Madame Adélaïde Gagnon, riche veuvè) ,Marcello Mastroianni (Casanova, chevalier de Seingalt),Laura Betti (Virginia Capacelli, cantatrice italienne),Harvey Keitel (Tom Paine), Jean-Claude Brialy (M. Jacob, coiffeur de Sophie), Daniel Gélin (De Wendel, industriel), Michel Vitold (De Florange,magistrat), Pierre Malet (Emile Delage, étudiant révolutionnaire), Jean-Louis Trintignant (M. Sauce), Michel Piccoli (Louis XVI).

EN juin 1791,Restif de la Bretonne, écrivain, découvre lors d'une nuit d'errance dans Paris, une étrange agitation aux abords des Tuileries où est reléguée la famille royale. Il suppose que le roi prend la fuite pour se soustraire à l' Assemblée législative et rejoindre ses alliés étrangers. Restif se lance aux trousses de la berline. ENchemin, il rencontre Giacomo Casanova qui vovage sous un pseudonyme. Ils rejoignent la diligence Paris-Verdun et durant le trajet tous les passagers, royalistes et républicains, vont confronter leurs opinions sur la Révolution.

Dialogue des carmélites (le)
1960
France - Italie
Prod. : Champs - Elysées Productions (Paris) - Titanus SPA (Rome)
Réal. : Révérend Père Bruckberger et Philippe Agostini
Sc. : Révérend Père Bruckberger et Philippe Agostini d' après Georges Bernanos et le roman de Gertrude Von Lefort "La Dernière à l' échafaud"

Ph. : André Bac
Déc. : Maurice Colasson
Mus. : Jean Françaix
Durée : 112 minutes
Int. : Jeanne Moreau (Mère Marie de l' Incarnation), Pierre Brasseur (Le commissaire de la République), Alida Valli (Mère Marie-Thérèse de Saint-Augustin), Jean-Louis Barrault (Le mime), Pascale Audret (Blanche de la Force), Georges Wilson (L 'aumônier), Madeleine Renaud (La Prieure)

La Révolution sert dans ce film de révélateur pour les consciences paisibles ou tourmentées d'un groupe de Carmélites. L' action se déroule en 1789, date à laquelle l' inquiète Blanche de la Force prend le voile. EN 1793 elle rejoint ses compagnes lors de leur exécution sous la Terreur

Révoltés de Lomanach (les)
1953
France
Prod. : Cinephonic - Gaumont (Paris) Orso Film (Rome)
N.B.
Réal. : Richard Pottier
SC. : Léo Joannon
Son : Raymond Gauguier
Ph. : Jean Le Hérissey
Dec. : Serge Pimenoff
Mus. : Georges Van Parys
Durée : 88 minutes
Int. : Dany Robin (Monique de Lomanach), Amadéo Nazzari (Jacques Barnaud), Carla Del Poggio (Henriette de Lomanach), Jacques Castelot (Monsieur de Rocheville)

En 1789, un aristocrate émigré, Monsieur de Rocheville, arrive au château de Lomanach en Bretagne. Il est chargé de ranimer la lutte contre les Républicains. Surpris en pleine trêve, ceux-ci se ressaisissent et envoient le général Barnaud rétablir la situation. Les nobles qui commandent les Chouans décident de faire assassiner Barnaud. Toutes leurs tentatives échouent et Monique, la fille du maître de Lomanach, tente à son tour de remplir cette mission. Capturée par les Bleus, elle reconnaît en Barnaud un ancien amoureux. Tous deux sacrifient leurs vies en s' interposant entre les deux armées.

Marseillaise (la)
1937
France
Prod. : Sociéte de Production et d' Exploitation du Film La Marseillaise
N.B.
Réal. : Jean Renoir
Sc. : Jean Renoir, Carl Koch, N. Martel-Dreyfus
Son : Joseph de Bretagne, Jean Bertrand, J. Demède
Ph. : Alain Douarinou, Jean Bourgoin, Jean-Marie Maillois, Jean-Paul Alphen, Jean Louis
Dec. : Georges Wakhévitch, Léon Barsacq et Jean Perrier
Mus. Lalande, Gréty, Rameau, Mozart, Bach, Rouget de Lisle, arrangements de Joseph Kosma, Sauveplane
Durée : 130 minutes
Int : Lise Delamare (Marie-Antoinette), Pierre Renoir (Louis XVI), Elisa Ruis (Mademoiselle de Lamballe), Léon Larive (Picard), Marie Pierre Sordet-Dantès (Le dauphin), William Aguet (La Rochefoucauld), Irène Joachim (Madame de Saint Laurent), Andrex (Arnaud), Nadia Sibirskaïa (Louison), Edmond Ardisson (Bomier), Louis Jouvet (Roederer).

Chronique de quelques faits ayant contribué à la chute de la monarchie. Renoir évoque les événements de 1788 à 1792: un matin de 1789, le roi apprend la prise de la Bastille; le même jour un douanier, un maçon, un paysan réunis dans un maquis de Provence font le serment de lutter ensemble pour l' abolition des privilèges. Le fort de Marseille tombe entre leurs mains en 1792. Les nobles émigrent à Coblentz. Un bataillon de 500 volontaires marseillaisse met en route vers Paris adoptant comme chant de marche un hymne de guerre qui deviendra "La Marseillaise". Ils traversent la France et font une entrée triomphale dans le faubourg Saint-Antoine en pleine effervescence révolutionnaire. Enfin, après avoir participé à la prise des Tuileries, ils se dirigent vers Valmy.

ANNEXE I-2

TITRES DU FILM (16 mm)	REALISATEUR	INTERPRETES	ANNEE DE REALI-SATION	IMPRES	DUREE EN MN.
BELLES DE NUIT (LES)	René CLAIR	Gérard PHILIPPE Martine.CAROL Gina LOLLOBRIGIDA	1952	NB	86
BONAPARTE ET LA REVOLUTION	Abel GANCE		1971	NB	255
CADET ROUSSELLE	A. HUNEBELLE	François PERIER BOURVIL Dany ROBIN	1954	C	90
CAROLINE CHERIE	R. POTTIER	Martine CAROL	1950	NB	140
CHOUANS	Philippe DE BROCA	Sophie MARCEAU Philippe NOIRET Lambert WILSON	1988	C Scope	143
CHOUANS (LES)	Henri CALEF	Madeleine ROBINSON Jean MARAIS	1946	NB	100
DANTON	Andrej WAJDA	Gérard DEPARDIEU	1982	C	130
DESTIN FABULEUX DE DESIREE CLARY (LE)	Sacha GUITRY	Sacha GUITRY J.L. BARRAULT	1941	NB	110
DIABLE BOITEUX (LE)	Sacha GUITRY	Sacha GUITRY Lana MARCONI Pauline CARTON	1948	NB	120
DIALOGUE DES CARMELITES (LE)	Rév. BRUCKBERGER	Jeanne MOREAU Ouzeez BRASSEUR Jean-Louis BARRAULT	1960	NB	
MARIE ANTOINETTE	Jean DELANOY	Michèle MORGAN	1955	C	122

ANNEXE I-2

TITRES DU FILM (16 mm)	REALISATEUR	INTERPRETES	ANNEE DE REALI-SATION	IMPRES.	DUREE EN MN
MARIES DE L' AN II (LES)	J.P. RAPPENEAU	Jean Paul BELMONDO Pierre BRASSEUR Marlène JOBERT	1971	C	105
MARSEILLAISE (LA)	Jean RENOIR		1938	NB	135
1789	Ariane MNOUCHKINE		1973	C	152
NAPOLEON (version 34)	Abel GANCE		1934	NB	90
NUIT DE VARENNES (LA)	Ettore SCOLA	Hanna SCHYGULLA Jean-Louis BARRAULT Marcello MASTROIANNI Michel PICCOLI J.L. TRINTIGNANT	1973	C	140
QUATORZE JUILLET	René CLAIR		1933	NB	90
REMONTONS LES CHAMPS-ELYSEES	Sacha GUILTRY	Sacha GUILTRY	1938	NB	105
REVOLTES DE LOMANACH (LES)	R. POTTIER		1955	C	88
SENTINELLE ENDORMIE (LA)	Noël NOEL	Pascal AUDRET Francis BLANCHE Michel GALABRU Raymond SOUPLEX	1966	C	105
SI VERSAILLES M' ETAIT CONTE	Sacha GUITRY	Lana MARCONI Orson WELLES Edith PIAF	1954	C	160

RESUMES DES FILMS
(เนื้อเรื่องย่อของภาพยนตร์)

BELLES DE NUIT (LES)

Claude est professeur dans une petite ville de province. Il est mécontent de son sort. A chaque leçon de piano qu' il donne, il abandonne à un nouveau rêve. Successivement il se retrouve en 1900, 1840, à la fin du règne de Louis XIV et au siècle de Louis XIII. A chacune de ces époques une femme defférente lui donne pour la nuit prochaine un rendez-vous où l' amour triomphera, mais à chaque fois il ne trouve le sommeil qu' au milieu de la nuit et arrive en retard et des conséquences funestes risquent de lui arriver. Désormais il a peur de dormir et c' est au cours d'une nuit d'insomnie qu' il rencontre une jeune fille dont le visage ressemble à l'un de ses rêves. C'est le présent maintenant qui a la couleur du rêve.

BONAPARTE ET LA REVOLUTION

"Résurrection", ou plutôt "métamorphose", à partir du "NAPOLEON" muet d' Abel GANCE tourné en 1926, ce film montre Bonaparte, avec une totale authenticité, comme l' annonciateur des temps nouveaux que nous abordons.

CADET ROUSSELLE

Cadet aime la fille du maire, Isabelle. Le maire refusant d' accorder la main de sa fille à un manant de son espèce, Cadet décide d' aller courir le monde pour faire fortune et mériter sa belle.

CAROLINE CHERIE

Caroline de Bièvre, jeune aristocrate, fête ses seize ans le 14 juillet 1789. Lancée à la recherche de Gaston de Sallanches, son premier amour, elle traverse la France révolutionnaire, ballotée entre la séduction des royalistes et des républicains. De 1789 jusqu ' en 1796, Caroline découvre les Girondins, les prisons de la République, la pension Belhomme, la Chouannerie et les Armées du Directoire.

CHOUANS (LES)

Ce film retrace quelques épisodes de la révolte des chouans en 1797. Le marquis de Montauran envoyé par l' Etat Major royaliste débarque en 1799 sur la terre de France pour diriger les Chouans dont les deux premières révoltes ont été brisées. A l' exception de Madame du Gua l ' amazone des Chouans, l' aristocratie est sceptique sur l' issue d' une troisième révolte. Une belle espionne

au service de la République finit par rejoindre le marquis de montauran. Ils seront exécutés tous les deux par les Chouans persuadés de leur trahison.

DANTON
Avec une distribution mi polonaise, mi française, le film de Wajda réinterprète la fascination ancienne que l' Europe Centrale éprouve pour le personnage de Danton à l' occasion des débats français de politique contemporaine. A partir des mois décisifs pour la Convention qui précèdent l' exécution de Danton, le film brosse l' affontement singulier des deux figures emblématiques de Danton et de Robespierre. La documentation initiale s' appuie sur l' oeuvre pour théâtre de la femme de lettres polonaise Stanislawa Przybyszewska composée en 1929.

DESTIN FABULEUX DE DESIREE CLARY
Désirée CLARY est cette jeune fille que NAPOLEON courtiso, alors qu' il n' était que BONAPARTE, avec qui il fut presque fiancé et qu' il quitta pour pouvoir accomplir son destin.

Elle épouso BERNADOTTE et, de toute sa vie, n' oublia jamais l'affront que lui avait fait NAPOLEON et, même après que BERNADOTTE eut accédé au trône de Suède. elle ne cessa d' intriguer contre l' Empereur .

DIABLE BOITEUX (LE)
"LE DIABLE BOITEUX", c' est le fameux TALLEYRAND , évêque sous Louis XVI, membre de la Constituante , qui suivit successivement Napoléon 1er, Louis XVIII, Charles X, Louis-Phillippe et trahit ces souverains "par dé vouement pour la France".

MARIE-ANTOINETTE
Après la mort de Louis XV et le renvoi de la Du Barry, Marie-Antoinette multiplie les caprices coûteux, renvoie Necker et s' éprend de l' officier suédois Fersen. Tandis que Fersen s' engage avec Rochambeau en Amérique, Marie-Antoinette est diffamée par les libelles. La Révolution commence et Fersen accompagne la reine jusqu ' à son exécution. Les images du film montrent la marche des femmes sur Versailles en1789, Varènnes, et surtout les douloureuses journée d' emprisonnement aux Tuileries, au Temple et à la Conciergerie.

MARIES DE L' AN II (LES)
Nicolas Philibert dont l' esprit frondeur lui a causé les pires ennuis dans les dernières années de la Royauté, a dû s' expatrier au Nouveau Monde où il est devenu un homme riche et envié, ayant fait fortune dans le commerce des grains. Au cours de la cérémonie nuptiale qui doit le lier à la plus riche héritière de

caroline du Sud, un jaloux éconduit révèle à l' assistance stupéfaite que Philibert est déjà marié en France.
Philibert retourne en France pour divorcer. La Révolution ayant balayé l' ancien régime, le divorce est maintenant autorisé. Philibert et sa femme commencent une course à travers la France et ses conflits, se cherchant, se trouvant, se reperdant.

QUATORZE JUILLET
Lors d' un bal de 14 juillet, Jean, chauffeur de taxi, et Anna,fleuriste, s' avouent leur amour. Mais le lendemain Anna apprend que Pola, l' ancienne maîtresse de Jean, a reconquis son amant. Ils retrouvent un jour pourtant cet amour né sous le signe de la fête nationale.

REMONTONS LES CHAMPS - ELYSEES
Un instituteur raconte à ses élèves l' histoire des Champs - Elysées depuis leur création sur l' ordre de Marie de Médicis jusqu' à nos jours, au travers des é vènements réels ou imaginaires qui s' y sont déroulés. Tous les grands personnages de l' histoire de France y défilent tour à tour, avec toutefois un peu plus d"importance donnée aux périodes du règne de Louis XV, de la Révolution et de Napoléon III.

SENTINELLE ENDORMIE (LA)
Printemps 1812 : Napoléon est au faîte de sa puissance et il réunit la Grande Armée pour envahir la Russie. Sur Les routes de France, les régiments français convergent vers le Rhin. Lors d' une étape à châlons, Napoléon doit dormir à la Préfecture et c' est là qu' un docteur, farouche républicain, et deux royalistes sont décidés à abattre leur ennemi commun. Ils fabriquent alors deux bombes et l' un des conspirateurs, ancien ingénieur des Mines dans l'armée de La Fayette, va placer la plus perfectionnée sous le lit que Napoléon doit occuper dans la chambre de la Préfecture de Châlons...

SI VERSAILLES M' ETAIT CONTE
Guitry brosse une suite de portraits de monarqes et de courtisans autour de la période Louis quatorzienne. La description de la Révolution (plus réduite) s' axe autour de trois scènes décisives qui déchînent la critiqe. La première en effet réunit autour d' une même table Robespierre, Louis XVI, Lavoisier, la princesse de Lamballe, André chénier et Marie-antoinette pour convenir des réformes urgentes de l' année 1789. La seconde décrit la marche des femmes sur Versailles avec le fameux "ça ira . ." chanté par Edith Piaf sur les grilles du château. La dernière scène montre la dispersion du mobilier royal mis aux enchères et vendu à un Britanique.

Annexe I-3 (ผู้แสดงและเนื้อเรื่อง)

1) 1789

Michel Winock, auteur dans le journal "Le Monde" du feuilleton quotidien de l' année 1789, nous raconte au travers des archives de la Bibliothèque Historique de la ville de Paris, six journées capitales de l' année 1789

Réalisation : Stanislas CHOKO
Auteur Commentaire : Michel WINOCK

RESUME :

A la suite du triomphal succès que la pièce de théâtre "1789" rencontre à Milan puis à Paris, Ariane Mnouchkine tourne un film qui n' est autre que la pièce de théâtre filmée lors de ses dernières représentations.

2) TRYPTIQUE SUR LA REVOLUTION FRANCAISE

(disponible eu 16 mm : 3 bobise)

AUTEURS / REALISATEURS : Jean VIDAL
PRODUCTION : G. PRODUCTION
ANNEE DE PRODUCTION : 1965
DUREE : 1 H 30
SUPPORT DE DIFFUSION : Vidéo noir et blanc
VERSIONS ETRANGERES : anglaise et espagnole

RESUME :

Tryptique consacré à la Révolution Française depuis octobre 1789 jusqu' à la proclamation de la République en 1792 :

-La fin d' un monde
-La nation ou le roi :
-Quatre vingt treize.

Procédés de réalisation : Film documentaire réalisé à partir de documents d' archives, offrant une chronologie minutieuse des évènements révolutionnaires.

L' élément essentiel de la bande son est le commentaire.

Traitement *très pédagogique* du sujet

3) LA CAMERA EXPLORE LE TEMPS : LA TERREUR ET LA VERTU

AUTEURS / REALISATEURS : Stellio LORENZI ; A. DECAUX ; A. CASTELOT
PRODUCTION : INA
ANNEE DE PRODUCTION : 1964
DUREE : Danton - 1 H 45 ; Robespierre - 1H 58
SUPPORT DE DIFFUSION : Vidéo noir et blanc
VERSIONS ETRANGERES : à l' étude. Dans l' immédiat version française uniquement.

RESUME:
Bien que les deux volets de ce "tryptique révolutionnaire" aient chacun leur titre, Danton et Robespierre, il s' agit d' une même histoire où domine un personnage : Robespierre.
Procédés de réalisation : Reconstitution historique précise fondée sur l' authenticité des incidents et des discours prononcés à a Convention dans les clubs et les différents lieux où se dévoile l' action.
L' élément essentiel de la bande son est le dialogue.

DESCRIPTIF :
Huit mois essentiels dans l' histoire de la Révolution Française, de novembre 1793 à juillet 1794, qui furent dominés par les deux personnalités prestigieuses de Danton et Robespierre, et se sont terminés par la conjuration thermidorienne et la mort de Robespierre le 28 Juillet 1794.

4) QUATRE VINGT TREIZE

AUTEURS / REALISATEURS : A. BOUDET ; C. SANTELLI
PRODUCTION : INA ; ORTF
ANNEE DE PRODUCTION : 1962
DUREE : 1 H 55
SUPPORT DE DIFFUSION : Vidéo noir et blanc
VERSIONS ETRANGERES : à l' étude. Dans l' immédiat version française uniquement.

RESUME :
Quatre vingt treize de Victor Hugo dans une adaptation de C. Santelli et une mise en scène de A. Boudet.
Une émission grand public avec Loleh Bellon, Roger Blin,Jean Topart, etc. . .

DESCRIPTIF :
En 1793, la guerre entre Chouans et Républicains fait rage en Bretagne. Le marquis de Lantenac revient d' Angleterre pour prendre la tête de la contre-révolution alors que le bataillon républicain qui va le poursuivre est commandé par son neveu Gauvain.
Les deux hommes s' affrontent dans le château familial, La Tourgue. sous l' oeil d' un commissaire du Comité du Salut Public, ancien précepteur de Gauvain. Lantenac, assiégé, réussit à s' enfuir mais revient se faire arrêter pour sauver des enfants. Gauvain impressionné par ce geste, libère son oncle. Il est condamné par le tribunal militaire réuni sur le champ et présidé par le Commissaire du Comité de Salut Public. Celui-ci ne supporte pas l' intransigeance de son jugement et se suicide.

ANNEXE II-1

Livres disponibles (au 5 / 04 / 89)
(รายชื่อหนังสือ)

COLLECTIF	La Mort de Marat
OZOUF	L' école de la France
MONGREDIEN	La Musique en France 1789-1830
GUEDS	La méridienne
OZOUF	La fête révolutionnaire
DE STAEL	Considérations sur la Révolution française
GODECHOT	La Pensée Révolutionnaire 1780-1789
DE CERTEAU	La Révolution française et les Patois
GODECHOT	Les Révolutions 1770-1799
BERTAUD	Vie quotidienne en France au temps de la Révolution
WALTER	Actes du tribunal révolutionnaire
GODECHOT	La Grande Nation
DAUCD	Fraternité et Révolution française
GODECHOT	La contre Révolution 1789-1804
BOULOISEAU	La Répulbique jacobine
FURET-RICHET	La Révolution française
FURET	Penser la Révolution française
WORONOFF	La République bourgeoise

KINTZLER	Condorcet
VOVELLE	La Chute de la Monarchie
STAROBINSKI	1789 - Les emblèmes de la raison
TOCQUEVILLE	L' ancien régime et la Révolution
MADEC	Boullée
SALA-MOLINS	Le Code noir

ANNEXE III-I

Disques disponibles
(รายชื่อแผ่นเสียง)

CATHERINE RIBEIRO	"1989...Déjà ! du Tiers-Etat au Tiers Monde"
JEAN-LOUIS CAILLAT	"Jean-Louis Caillat chante 1789"
MUSIQUE SYMPHONIQUE, ROMANCES	
HELENE DELAVAULT	"la Républicaine"
BICENTENAIRE DE LA REVOLUTION FRANCAISE	Evoquée par le texte et la musique Commentaire d' Alain Decaux, de l' Académie Française
SERGE KERVAL	"Chansons Révolution" ou "L' esprit de 1789"
MARC OGERET	"Marc Ogeret chante la Révolu tion
LA REVOLUTION FRANCAISE	"Opéra Rock"
REVOLUTION FRANCAISE	Rouget de l' Isle / Berlioz Paisiello, Méhul, Gossec
REVOLUTION FRANCAISE	Choeur de l' Armée Française Orchestre de la Garde Républicaine Dir. Roger BOUTRY Avec la participation de Mireille Mathieu dans "La Marseillaise"

ANNEXE IV-1

1789
Thèmes des affiches
(รายชื่อเรื่อง-เนื้อหาของภาพโปสเตอร์)

Les dates et les hommes de 1789
L' ouverture des Etats Généraux.
Le serment du Jeu de Paume.
Emoi et émeutes à Paris.
La prise de la Bastille.
La nuit du 4 août.
Les journées d'octobre.
Les hommes de l'année

Les mentalités révolutionnaires
Le serment.
La régénération.
L' égalité
La peur.
La violence.
L' espérance.

La symbolique révolutionnaire
Les trois couleurs.
Le bonnet phrygien.
L' arbre de la liberté.
Le << monstre aristocratique>>.
De la Liberté à la Marianne.

Les acquis de la Révolution
L' abolition de la féodalité et l' émancipation de la terre.
La liberté de la presse.
La liberté des cultes.
La citoyenneté .
La rationalisation de l' espace.

L' organisation de la justice.
L' esclavage en question.

La déclaration des droits de l' homme
Les principes de 89.
Le catéchisme révolutionnaire.
Les déclarations de l' an I et de l' an III.
La déclaration universell des droits de l' homme.
Les droits de l' homme, 1789 - 1989.

• •

ด้วยความปรารถนาดี จาก

บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด

รัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง

142 อาคารธนาคารกสิกรไทย สาขาสานักสีลม ชั้น 7–8 ถนนสีลม กทม. 10500
โทร. 234-7440-9 234-7660-9 234-1981-9

ดำเนินกิจการมากว่า 30 ปี ตามหลักการประกันภัยสากล
บริการรับประกันวินาศภัยทุกประเภท

- ประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก
- ประกันภัยทางทะเลและขนส่ง
- ประกันเครื่องบิน
- ประกันรถยนต์
- ประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล
- ประกันภัยสำหรับกระจก
- ประกันโจรภัย
- ประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก
- ประกันอุบัติเหตุและภัยพิบัติจากเครื่องจักร
- ประกันความซื่อสัตย์
- ประกันขนส่งเงิน
- ประกันอุบัติเหตุระหว่างเดินทาง
- ประกันการเสี่ยงภัยทุกชนิดของผู้รับเหมา
- ประกันภัยสำหรับเงิน
- ประกันภัยเงินค่าทดแทนคนงาน
- และอื่น ๆ

นางจงกลนี จันทรสาขา ประธานกรรมการ **นางวไล ศิริพงษ์ กรรมการผู้จัดการ**

การเก็บเล็กผสมน้อยจากการสร้างหอไอเฟล

เตือนใจ จุลดุลย์ *

กุสตาฟ เอฟเฟล

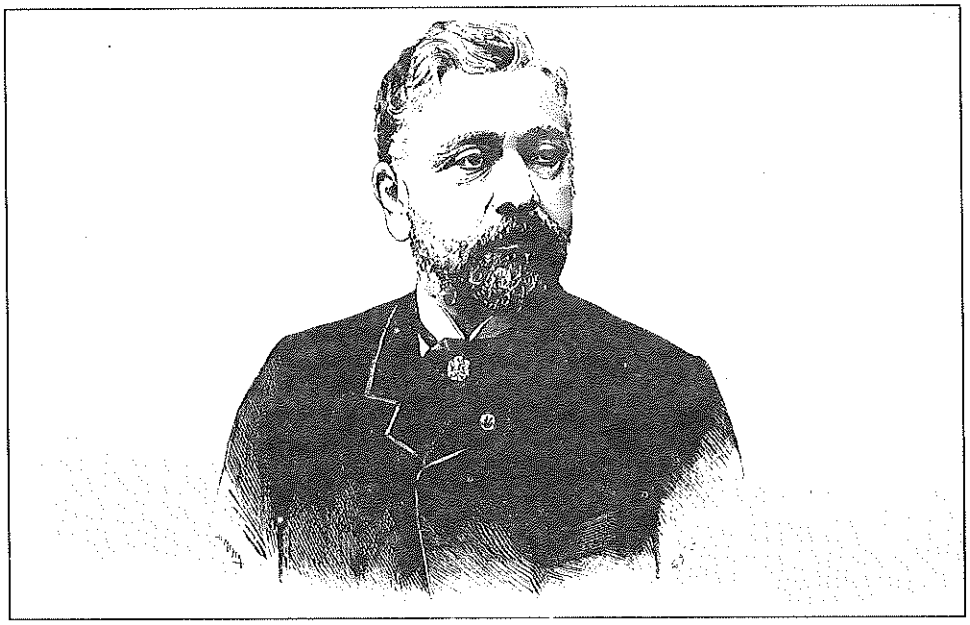

วิศวกรผู้มีนามว่า กุสตาฟ เอฟเฟล (Gustave Eiffel) เกิดเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1832 (พ.ศ. 2375) ที่เมืองดิชอง (Dijon) เมื่ออายุได้ 26 ปี เขาประสบความสำเร็จในการสร้างสะพานแห่งแรก คือ สะพานข้ามแม่น้ำจิรงด์ (La Gironde) ในปี 1867 เขาได้สร้างโรงงานของเขาเองขึ้นหลายแห่ง รวมทั้งได้ก่อสร้างสะพานในประเทศต่างๆ ด้วย เช่น สะพาน Salamleck ณ กรุงไคโร สะพาน Maria-Pia ข้ามแม่น้ำ Douro ในประเทศโปรตุเกส สะพานรถไฟข้ามหุบเขา Garabit (le viaduc de garabit) ใน Massif Central เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจที่เป็นผลงานของวิศวกรผู้นี้ได้แก่ การสร้างโครงเหล็ก (charpentes métalliques) ของโบสถ์ San Marcos แห่งเมือง Arica ในประเทศชิลี สถานีรถไฟบูดาเปสท์ ยอดโดมกลม (La coupole) ของหอดูดาวแห่งเมืองนีส และโครงเหล็กของรูปปั้นเทพีสันติภาพแห่งนครนิวยอร์ก เป็นต้น

---

* รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เมื่อเขาอายุได้ 55 ปี ใน ค.ศ. 1889 เขาก็ประสบกับความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ด้วยการก่อสร้างหอไอเฟล (la Tour Eiffel) ที่ขึ้นชื่อลือนาม และด้วยความรักในงานวิทยาศาสตร์ เขาก็ได้สร้างห้องทดลองขึ้นบนหอนี้ นอกจากนี้เขายังเป็นผู้ริเริ่มงานเกี่ยวกับอากาศพลศาสตร์อีกด้วย

และแล้วใน ค.ศ. 1923 เขาก็ถึงแก่กรรมเมื่ออายุได้ 91 ปี ทิ้งผลงานอมตะไว้ให้มีการฉลองครบรอบหนึ่งร้อยปีในปี 1989 นี้

ก่อนการสร้างหอไอเฟล

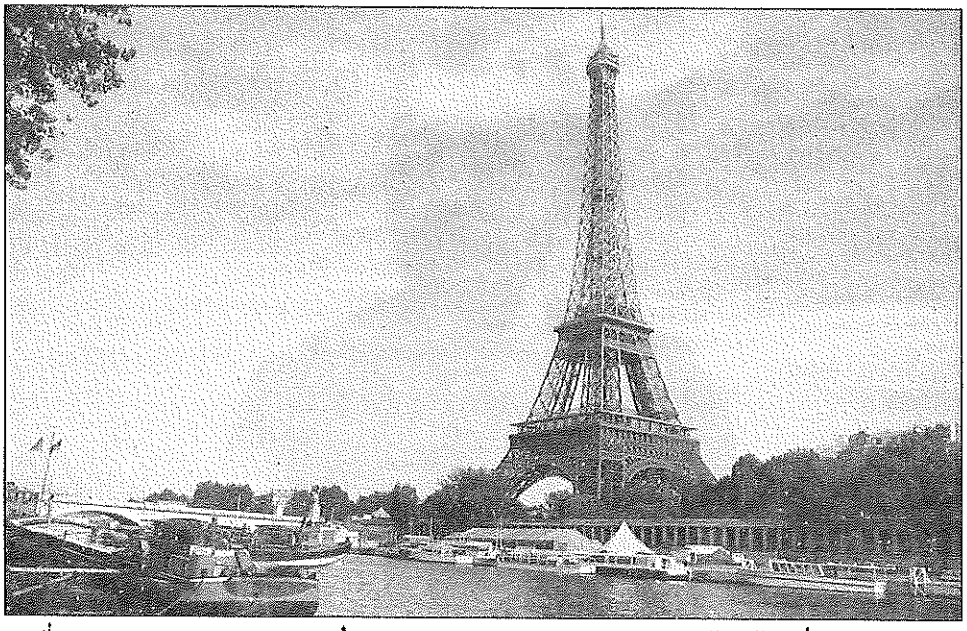

ที่ลาน Champ -de-Mars* นายกุสตาฟ เอฟเฟล พบกับกลุ่มผู้คัดค้านที่น่ากลัว นำโดย นายตองแครด โบนิฟาซ (Tancrède Boniface) วีรบุรุษแห่ง Reishoffen และ นายร้อยเอกทหารม้านอกราชการร่วมด้วยประชาชนซึ่งเคยเป็นทหารเก่าแก่แห่งสงครามสมัยนโปเลียน ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับการก่อสร้างนั้น

"...และถ้าหอนี้พังลงมาทับบ้านเรือนของเรา ฆ่าภรรยาของเรา ฆ่าลูก ๆ ของเรา ท่านจะทำอย่างไร รัฐบาลจะทำอะไรได้บ้าง แล้วเราล่ะจะทำอะไรได้ต่อไป"

พวกเขาได้ฟ้องร้องต่อศาล แต่ศาลก็ตัดสินให้วิศวกรผู้นี้ดำเนินการก่อสร้างหอไอเฟลได้ โดยมีข้อแม้ว่าเขาจะต้องรับผิดชอบในงานชิ้นสุดท้ายของเขาให้ดี

ในวันที่ 28 ธันวาคม ค.ศ. 1886 นายตองแครด โบนิฟาซ ได้ร้องเรียนต่อสภาเทศบาล โดยให้เหตุผลอีกคือว่า *"บรรดาจอบเสียมทั้งหลายได้ขุดเจาะที่ดินที่ถือเป็นหัวใจของพวกเราชาวทหารม้าแห่งอูห์ลาน"*

แต่สภาเทศบาลก็เห็นชอบต่อการก่อสร้างครั้งนี้และโบนิฟาซก็ต้องพ่ายแพ้ไปในที่สุด

Champ-de-Mars เป็นลานกว้างที่ตั้งอยู่ระหว่างอาคารด้านเหนือของโรงเรียนทหาร (Ecole Militaire) และแม่น้ำแซน (la Scine) เป็นบริเวณที่ก่อสร้างหอไอเฟล

หอไอเฟล

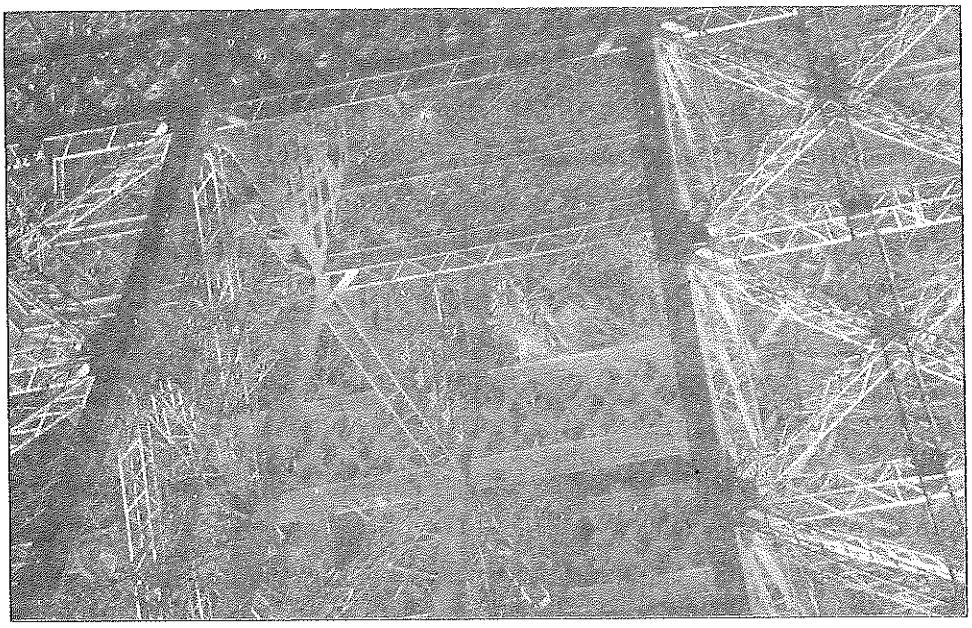

จากนิตยสาร *"La Renaissance"* เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1939 Léon - Paul FARGUE ได้เขียน ข้อความตอนหนึ่งเกี่ยวกับงานครบรอบ 50 ปีของหอไอเฟลว่า

"ไม่ใช่สถานที่หรือเวลาแห่งการเกิดหอไอเฟล หรือสิ่งต่างๆที่เกิดกับหอไอเฟล เรารู้แต่เพียงว่าหอนี้ถือเป็นสัญลักษณ์ของชาวนครปารีสเช่นเดียวกับกวีนิพนธ์ แม่น้ำหรือลำธาร ถือเป็นภาพพจน์แห่งความเป็นเอกภาพแห่งชาติ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในสายตาและในหัวใจมากกว่าบรรดารัฐบุรุษทั้งหลาย มาก กว่าคำขวัญหรือสุนทรพจน์ต่างๆ หอไอเฟลเป็นเสมือนร่มเงาแห่งความเป็นพี่น้องของข้าพเจ้า ในความฝัน ที่มีมาแต่เยาว์วัย ท่ามกลางความผิดหวังและความเบื่อหน่ายในชีวิต ข้าพเจ้าจะเก็บซ่อนทุกอย่างไว้เบื้องหลังหอไอเฟล เมื่อหอไอเฟลถือกำเนิดมา ความอ่อนแอเปราะบางก็หายไป ในสมุดบันทึกของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้บรรยายความรู้สึกของข้าพเจ้าเองที่มีต่อหอนี้ไว้แล้ว หอซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและบทนิพนธ์ของเรา แม้โลกก็ยอมรับหอไอเฟลซึ่งจะเห็นได้จากผลงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนครปารีส"

ปัจจุบัน เราออกจะลืมๆไปบ้าง หอนี้จึงกลายเป็นเพียง *"ฉาก"* เราไม่ค่อยได้มีการเขียนถึงหรือตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับหอไอเฟล ถือว่าเป็นเพียงแค่สิ่งที่สะดุดตาและแปลกประหลาดที่ตั้งอยู่ในใจกลางเมืองที่ปรากฏในจานกระเบื้องเคลือบหรือที่เขียนบุหรี่ การได้ภาพเพื่อทำเป็นแผ่นไปรษณียบัตรที่ต้องเก็บภาพลงมาจากเครื่องบิน ซึ่งเด็ก ๆ ก็มักจะคิดว่าเป็นภาพที่เล็กมองดูคล้ายมีขนาดเท่านกนางแอ่นหรือค้างคาว ตัวข้าพเจ้าเองชอบหอไอเฟลมากเพราะถือเสมือนเป็นบันได ที่พาไปสู่ความสูงส่งอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จากหอที่สูงระฟ้าเราจะมองเห็นกันสาดหลังคาบ้าน รถไฟที่วิ่งเข้าสู่ชานชาลาแซงต์คลูด์ เห็นมองต์มาร์ตร์ เห็นถนนของเซลิเซ่ หอนี้เปรียบเป็น Vénus de fer et d' azur ที่ใช้สำหรับเป็นที่ตั้งสถานีวิทยุที่ส่ง

กระจายเสียงทั้งกลางวันและกลางคืน ทุกด้านที่ประกอบเป็นหอไอเฟล ไม่ว่าจะเป็นชั้นต่างๆ นอกชาน และลิฟต์ ก็จะได้ยินรายการข่าวและเสียงเพลง มันไม่ได้เป็นแต่เพียง *"หน้าต่าง"* ที่ปราศจากเครื่องหมายแห่งความเฉลียวฉลาด ในตอนกลางคืน เมื่อรถไฟสงบเงียบ เมื่อทุกคนหลับสนิท เมื่อชายและหญิงไม่ปรากฏกายแล้วเราก็จะเห็นฝุ่นละออง ซึ่งมีหอไอเฟลที่ดูตั้งสูงเด่นเหมือนกับแขวนนครปารีสไว้บนท้องฟ้า มองดูเหมือนกับด้ามเครื่องเล่นชนิดหนึ่งที่พันสอดคล้องอยู่ในพระหัตถ์ของพระเป็นเจ้า ในยามราตรีกาลหอไอเฟลจะผูกเราไว้กับถิ่นกำเนิด และจะเป็น *"ปืนใหญ่เกียรติยศ"* ที่ชี้ขึ้นไปที่ดวงดาวบนท้องฟ้า

ในบางครั้งบางคราว ความน่าสะพรึงกลัวทำให้ข้าพเจ้าฝันร้าย ข้าพเจ้าได้ยินเสียงหอไอเฟลโค่นล้มลงมาปลายยอดของหอตกไปถึงเมือง Brest หรือ เมือง Toulon และข้าพเจ้าเห็นตัวเอง พร้อมกับเพื่อน ๆ 40 ล้านคน ปะปนไปกับเศษของโคมไฟและเกล็ดที่หล่นลงมาจากท้องฟ้า แต่ในตอนเช้า ยีราฟก็ยังคงยืนเด่นเป็นสง่าในความสูง 100 เมตรตามเดิม

วันพิธีเปิด

ในวันนั้น ถนนหนทางดูคับคั่ง ฝูงชนหลั่งไหลเต็มบาทวิถี ทุกคนต่างก็มุ่งตรงไปยังงานแสดงนิทรรศการ *L'Exposition 1889"* บนท้องถนนรถราติดกันยาวเหยียดมองดูเหมือนขบวนรถไฟ ไม่มีรถคันใดที่ไม่มีผู้โดยสาร ไม่มีผู้ขับขี่คนใดนำรถไปในเส้นทางอื่นที่ไม่ใช่งานแสดง เขาจะผลัดกันจอดรถ ไม่มีผู้ใดที่จะอยู่รับประทานอาหารไม่ว่าจะเป็นที่บ้านตนเอง บ้านเพื่อนฝูงหรือแม้แต่ร้านอาหาร ถ้าหากจะมีการเชิญรับประทานอาหารก็มักจะมีข้อแม้ว่าควรจะไปร่วมรับประทานกันบนหอไอเฟล น่าจะสนุกกว่า

ไส้กรอกราคาชิ้นละ 2 ฟรังค์ (เทียบราคาปัจจุบัน 14 ฟรังค์) ขนมปัง 6 ปอนด์ราคา 6 ฟรังค์ (ปัจจุบันราคาเทียบได้ 44 ฟรังค์)

งานแสดงปี 89 นี้ใช้ระยะเวลานาน 6 เดือน หอไอเฟลเป็นสิ่งที่ดึงดูดตาผู้เข้าชมการแสดงมากที่สุด สามารถเก็บเงินจากผู้เข้าชมจำนวน 1,968,287 คน ได้เงินถึง 5,551,036 ฟรังค์ ในปีต่อมาก็ได้ทุนคืน ในค.ศ.1900 นายกุสตาฟ เอฟเฟล ได้จ่ายเงินปันผลถึง 1,346,400 ฟรังค์ ในวันที่ 14 เมษายน ปีเดียวกันนี้ ประธานาธิบดี Loubet ได้ทำพิธีเปิดงานแสดงนิทรรศการเป็นครั้งที่2 แสงไฟจากดวงไฟฟ้า 5,000 ดวง ใช้แทนแสงสว่างจากก๊าซได้ ร้านอาหารก็ขยายกว้างถือเป็นที่เก็บเหล้าองุ่นที่สูงที่สุดของปารีส หอนี้สามารถรับคนได้เพียง 951,006 คน ซึ่งน้อยกว่าปี 1889 ทั้งนี้เพราะมีคู่แข่งที่น่ากลัวคือ *"La Grande roue"* (ลูกล้อขนาดใหญ่หมุนได้สร้างขึ้นเพื่อแสดงนิทรรศการในงาน Exposition)

ในปี ค.ศ. 1899 หอนี้มีอายุครบ 10 ปี ตามพระราชบัญญัติหอนี้ควรอยู่ในความดูแลของเมืองปารีสซึ่งพิจารณาว่าจะใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ตามความเห็นของคณะเทศมนตรี หอนี้จะใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย พวกเขาคิดที่จะทำลายสิ่งก่อสร้างที่เป็นอนุสรณ์ของงานแสดงนิทรรศการนานาชาติ แต่ สถานีวิทยุกระจายเสียงถือเป็นสัญลักษณ์แห่งวิทยาการสมัยใหม่ ในการสื่อสารโดยไม่ใช้สายก็ถูกก่อตั้งขึ้นมา ณ ที่หอนี้ นายเอฟเฟลจึงขอรับการทำงานการก่อตั้งครั้งนี้ *"ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นสุขใจ ที่ผลงานของข้าพเจ้าใช้ประโยชน์ในการปกป้องประเทศชาติโดยการก่อตั้งเป็นสถานีการโทรเลขของทหารด้วย"*

นาย Pierre Mac Orlan ได้เขียนไว้ว่า

"ที่ริมฝั่งแม่น้ำแซน กรุงปารีส เป็นที่ตั้งของหอใหญ่และสวยงามมาก เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั่วโลก ลวดทองแดงของเสาอากาศชี้ตรงสู่ท้องฟ้าดูประดุจสายพิณโบราณขนาดใหญ่"

เป็นที่น่าแปลกในการรวบรวมสิ่งที่เคยกล่าวขวัญถึงหอไอเฟล ซึ่งเป็นทั้งคำพูด เนื้อเพลง และบทเขียน ซึ่งมีมาตั้งแต่ปีค.ศ. 1889 เข้ามาไว้ด้วยกัน

จนกระทั่งปี ค.ศ. 1910 ในสายตาของศิลปินและนักแสดง หอไอเฟลเป็นเครื่องหมายแสดงรสนิยมที่ไม่ดีของชนชั้นกลาง แวร์แลน ซึ่งเป็นกวีของฝรั่งเศส มักจะหลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางผ่านอนุสาวรีย์ที่น่าสะพรึงกลัวนี้

อย่างไรก็ตามความรู้สึกที่ไม่ดีงามต่อหอไอเฟลก็เป็นไปในชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ก่อนสงครามโลก 2-3 ปี จิตรกร กวี และนักประพันธ์ทั้งหลายเริ่มทำความเข้าใจในความงามของหอไอเฟล พวกเขากล่าวว่าหอนี้มีประโยชน์ที่จะใช้เป็นเสาอากาศที่มีพลังมากที่สุดในโลก ความสูงของหอเหล็กกล้าเป็นที่รวมของสิ่งที่ถือเป็นลักษณะภาพของสมัยนั้น เหตุผลดังกล่าวทำให้หอไอเฟลเป็นเครื่องหมายของศิลปะแห่งความงามที่มีความสำคัญพอ ๆ กับวิหาร Parthenon ของกรีซ ทีละเล็กละน้อยพวกเขาก็เริ่มชาบซึ้งและรักในความแข็งแกร่งและเรียบง่ายของแนวเส้นเหล่านั้น

ระหว่างการก่อสร้าง

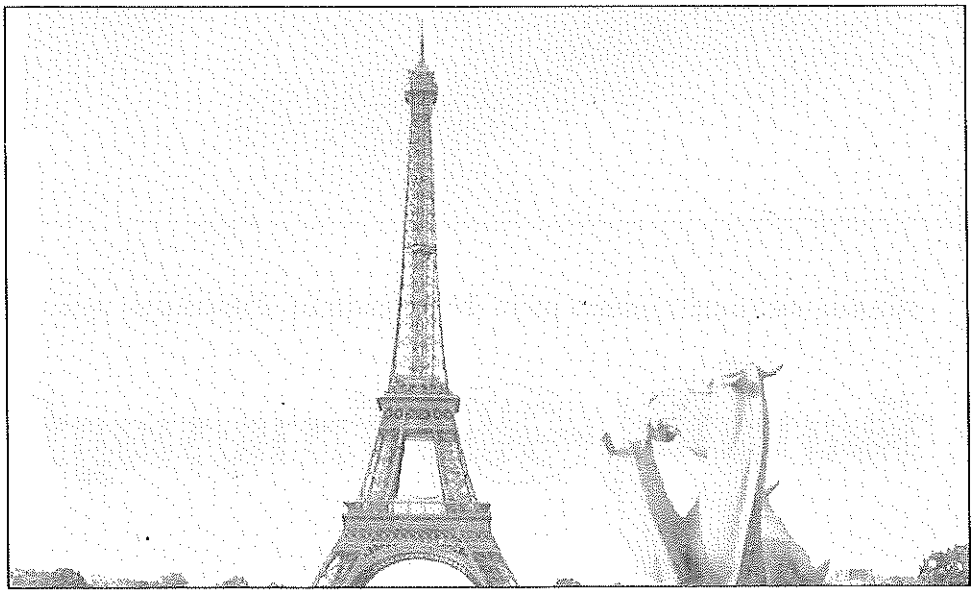

ผู้สนับสนุนทั้งหลายได้กล่าวว่า *"ไม่เคยเห็นว่าการนำเหล็กจำนวน 7 ล้านกิโล มาใช้ประโยชน์ได้มากอย่างนี้ นับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ประชากรชาวโลกทั้งหลายควรจะได้ไปเห็นด้วยตาตนเองอย่างยิ่ง"*

Melchior de Vogue ได้กล่าวว่า " *โอ ช่างงามอะไรอย่างนี้...ลักษณะไม่ใช่อาคารแต่เป็นเรือใบเรือเดินทะเล...*"

Frantz Jourdain กล่าวว่า "*นั่นไงยอดที่สูงสง่า เหมือนกับจะเชิญชวนให้ประชากรจากทั่วโลกได้รำลึกถึงความหรูหรา และชื่นชมเหมือนกับเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใหม่ ๆ ที่ได้เกิดขึ้น*"

หอนี้ก็มีศัตรูที่มีคำพูดในลักษณะต่าง ๆ กัน François Coppée นักดนตรีชื่อดังเปรียบเปรยหอว่าเป็น "*ปีรามิดที่วิกลจริต*"

Huysmans นักประพันธ์บอกว่า "*เหมือนเชิงเทียนกลวง*"

Léon Bloy บอกว่า "*ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนกับว่านครปารีสถูกคุกคามด้วยโคมไฟดวงใหญ่ใจกลางเมือง และถ้ามองลงมาจากยอดเขาที่ห่างประมาณ 20 ไมล์ ก็จะเห็นเวลากลางคืนเหมือนกับไฟสัญญาณบอกอันตรายในการอัปปางและความสิ้นหวัง*"

และ Guy de Maupassant ก็ได้ให้ความเห็นว่า "*ปีรามิดที่สูงและผอมที่มีลักษณะเป็นบันไดเหล็ก เหมือนโครงกระดูกที่ไม่น่าดูและดูมหึมา ฐานของโครงร่างก็ดูเหมือนจะสร้างเพื่อรองรับอนุสาวรีย์ยักษ์ตาเดียว Cyclopes และมองเหมือนกับด้านข้างของปล่องไฟบนหลังคาโรงงานที่บอบบางและตลกที่ยังสร้างค้าง ๆ ไว้ยังไม่แล้วเสร็จ*"

เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็ว ในการติดต่อกับ ฝ่ายจำหน่าย ของ

วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์

โปรดติดต่อ ฝ่ายจำหน่าย **แห่งใหม่** เท่านั้น

เลขที่ 31/1-2 ซอยศิริพัฒน์ (ข้างเรือนจำคลองเปรม-ร้านนายเหมือน)

ถนนมหาไชย (ระหว่างศาลาเฉลิมไทย-วังบูรพา)

ข่าวน่าสนใจจากการจัดตั้งสมาคมนานาชาติแห่งใหม่

Société Internationale pour l' Histoire du Français Langue Etrangère ou Seconde
CREATION D' UNE ASSOCIATION

La Société Internationale pour l' Histoire du Français Langue Etrangère ou Seconde (S.I.H.F.L.E.S.) a été constituée le 5 décembre 1987 au C.I.E.P. de Sèvres, sur l' initiative d' un groupe qui comprenait des universitaires de diverses nationalités, des responsables d' institutions francophones ou internationales, des rédacteurs de revues, des conservateurs de grandes bibliothèques. C' est une association, loi de 1901, officiellement déclarée le 11 décembre 1987 (Journal Officiel n°1, 6 janvier 1988).

La nouvelle association, qui entend entretenir des relations étroites et régulières avec la FIPF, vise à promouvoir et à faire connaître les études portant sur l' histoire de la diffusion et de l' enseignement du français (dans les pays étrangers, dans le domaine colonial mais aussi en France, après des non-francophones). Les associations de professeurs de français devraient être pour elle des interlocuteurs privilégiés et, si chacun est convaincu que la prise en compte de l' histoire écoulée est aussi de nature à mieux ancrer les actions intéressant le présent et l' avenir on peut estimer que les relations entre ces associations et la S.I.H.F.L.E.S. seront bénéfiques pour toutes les parties concernées.

Quel professeur de français ne serait pas curieux de connaître la vie quotidienne, souvent misérable, rarement banale, de ces "maîtres de français" ou "demoiselles françaises" qui, avant Rivarol, plus que lui, ont été les artisans besogneux de l' universalité de la langue française ? Qui, aujourd' hui, parmi ceux, responsables, usagers, observateurs, qu' intéresse la diffusion de la langue française dans le monde, ne souhaiterait savoir pourquoi, comment et par qui, au XIXème siècle, le français est devenu, avec l' anglais, l' une des plus grandes langues modernes de l' enseignement secondaire de la plupart des nations ? Qui n' aimerait découvrir à travers les dialogues (outils d' enseignement) la saveur du français parlé en France au XVIème ou au XVIIème siècle, aussi bien et parfois mieux que dans Molière ?

C' est à ces amateurs cultivés que s' adresse par priorité la nouvelle société avec le souci de répondre à leurs attentes.

La S.I.H.F.L.E.S. prévoit de publier un périodique semestriel où le lecteur trouvera des études historiques (par pays, par époques, biographies, etc.), des documents commentés, des informations sur les nouveautés du domaine, des itinéraires de recherche (inventaires de ressources, bibliothèques et archives). Elle se propose aussi d' organiser des collogues et des journées d' étude.

La Société s' adresse aussi tout naturellement à ceux, linguistes, historiens, didacticiens du français ou d' autres langues, etc., qui ont entrepris ou souhaitent entreprendre des travaux dans ce secteur particulier del' histoire de l' éducation et des sciences du langage. Statutairement, elle a pour but de:

- réunir les chercheurs,
- faire connaître les résultats de leurs travaux,
- promouvoir de nouvelles recherches,
- contribuer à la création d' un centre de documentation spécialisée.

L' assemblée constitutive de décembre 1987 a permis l' élection d' un conseil d' administration (dont font notamment partie des spécialistes tels que notre collègue italienne Carla Pellandra ou notre collègue suédoise Elisabeth Hammar) puis d' un bureau. Daniel Coste (Crédif, E.N.S. de Fontenay - Saint-Cloud) assure les fonctions de Président. Les Vice-Présidents sont: Jean-Claude Chevalier (Université de Paris VIII), Herbert Christ (Université de Giessen, R.F.A.), Louis Porcher (Université de Paris III), André Reboullet; Secrétaire Général: Claude Olivieri (Belc, C.I.E.P.) ; Trésorier: Roland Desné (Université de Reims).

Pour toute demande d' information ou d' adhésion:

Société Internationale pour l' Histoire du Français
Langue Etrangère ou Seconde
9, rue Lhomond- 75005 PARIS

BULLETIN D' ADHESION

Nom: M./Mme/Melle .....Prénom.....
ou (pour les personnes morales) Raison sociale.....
.....
Adresse personnelle/professionnelle (rayer la mention inutile)
Rue et numéro: .....
Code postal et ville.....
Pays: .....

Activité professionnelle: .....
Etablissement : .....

souhaite adhérer à la SIHFLES en qualité de:

* membre actif (cotisation annuelle + abonnement à la Lettre de la SIHFLES: 150 FF)

* membre bienfaiteur (droit d' entrée forfaitaire de 1 000 FF + cotisation de membre bienfaiteur et abonnement à la Lettre de la SIHFLES - 500 FF -: 1 500 FF): ....)

et règle la somme de.....FF à l' ordre de la SIHFLES, par le moyen suivant:

(a) pour les personnes physiques ou morales résidant et/ou disposant d' un compte en France:

-chèque bancaire à l' ordre de la SIHFLES
-virement postal à l' ordre de la SIHFLES (CCP Paris 5 407 66 V)

(b) pour les personnes physiques ou morales ne disposant pas d' un compte en France:

- par mandat international
- par virement international

sur le compte postal CCP Paris 5 407 66 V
sur le compte bancaire:
CREDIT LYONNAIS (Paris Quartier Latin)
30002 00421 00000077198 88

Signature:

QUESTIONNAIRE
pour la lettre d' information et la préparation d' un futur annuaire

Nom: .....Prénom: .....
Adresse: .....

1. Mes principaux intérêts dans le domaine de l' histoire du français langue étrangère ou seconde (époque, pays, thématique, etc.) sont les suivants:

-
-
-
-

2. Dans une lettre d' information de la SIHFLES, je souhaiterais surtout trouver (indiquer un ordre de priorité en affectant chaque rubrique possible d' un chiffre compris entre l - priorité la pus élevée et 5).

-des articles de fond
-des analyses de documents anciens
-des notes et compte-rendus d' ouvrages
-des nouvelles de l' Association
-des itinéraires pour les recherches
-.....(autres suggestions à préciser): .....

3. J' indique ci-dessous les noms et adresses des collègues susceptibles d' être intéressés par la SIHFLES et/ou ayant travaillé sur l' histoire de l' enseignement et de la diffusion du français langue étrangère ou seconde:

-
-
-
-
-

4. J' adhère par ailleurs à la SIHFLES et vous adresse le bulletin d' adhésion ainsi que mon règlement:

oui non

5. En tant a qu' adhérent, j' autorise l' Association à reproduire, dans un annuaire des membres, les indications me concernant figurant sur le bulletin d' adhésion ou relatives à mes intérêts principaux dans le domaine

oui non

Signature:

N.B. : Si vous avez travaillé personnellement dans le domaine de l' histoire de l' enseignement du français , ou, plus généralement, de l' enseignement des langues, n' hésitez pas à nous communiquer toutes indications utiles relatives à ces travaux (documents rassemblés, recherches effectuées, références de publications) ou à nous adresser d' éventuels tirés à part.

บริษัท รอแยลอินเวสท์เตอร์ คอร์เปอเรชั่น จำกัด

ROYAL INVESTOR CORPORATION LIMITED.

Sinthorn Bldg. 4th Flr. 132 Wireless Rd. Bangkok 10500
Tel. 2500210-3, 2520215 ext, 400-404
Tly. 84055 ROYAL TH

ข่าวน่าสนใจจาก M. Pierre BIDAULT

le 1 er AVRIL 1989

Madame, Monsieur,

J' ai cessé d' exercer mes fonctions de Secrétaire Général de Mairie et je consacre maintenant tout mon temps libre à essayer d' être utile et à rendre service au maximum. Je me suis notamment donné pour tâche de contribuer à tout ce qui peut promouvoir ou favoriser la diffusion et le rayonnement de la langue, de la culture et de la civilisation française dans le Monde, à tout ce qui peut développer et renforcer les relations, les contacts, l' entraide, l' accueil et les échanges entre les Populations d' un certain nombre de Pays, en suscitant une meilleure connaissance et une estime réciproque de ces populations. Et plus spécialement avec la THAILANDE qui est un Pays que j' affectionne tout particulièrement, que j ' ai visité à plusieurs reprises, gardant de chacun de mes voyages un souvenir inoubliable. J ' entretiens également d ' excellents rapports avec les Services culturels, Scientifiques et de Coopération de l ' AMBASSADE DE FRANCE en THAILANDE et participe le plus possible aux activités de l ' Association FRANCE-THAILANDE à PARIS.

Aussi il me serait trés agréâble de pouvoir devenir un Correspondant Français pour des Professeurs, des étudiantes, des étudiants, des stagiaires ou des Familles de THAILANDE que ma proposition pourrait éventuellement intéresser.

Je serais très heureux de pouvoir accueillir avec beaucoup de sympathie et d' intérêt les lettres qui pourraient m' être adressées. écrites en français, de répondre à toutes les questions qui pourraient m' être posées dans les domaines les plus divers, de faire amplement connaissance et d' entretenir fidélement avec mes éventuels Correspondants, de fécondes et enrichissantes relations, en leur faisant parvenir également, dans la mesure de mes posibilités, toute documentation qui pourrait leur être utile.

C' est aussi avec beaucoup de plaisir que je pourrais m' intéresser à toutes actions ou tous programmes relatifs à des séjours et à des échanges, ainsi que de recevoir demon mieux des ressortissants de la THAILANDE, en leur offrant la qualité de l' accueil et de l' hospitalité française, à LYON dont mon domicile est trés proche, ainsi que dans la région RHONE-ALPES et également à PARIS ou je me rends trés souvent, en étant un petit peu leur "guide" lors de voyages, séjours,

vacances ou études en FRANCE de THAILANDAIS amis de notre Pays. Je serais ravi de leur faire découvrir nos paysages si variés et si pittoresques, ainsi que notre riche patrimoine culturel, artistique et historique. Ceci bien entendu, à titre tout à fait bénévolement, avec le seul désir de leur faciliter au maximum leur confrontation avec la réalité française et de les aider à leur rendre leur séjour en France plus agréâble.

Je me tiens totalement à votre disposition pour tous renseignements ou précisions complémentaires que vous souhaiteriez obtenir de ma part, ainsi que pour envisager éventuellement avec vous, toutes activités ou opérations, tous programmes ou tous projets, pouvant permettre de resserrer encore davantage les liens d' amitié entre la THAILANDE et la FRANCE et les relations et les échanges entre nos deux Pays.

Dans la mesure ou mon aide, ma collaboration et ma disponibilité vous semblent utiles et souhaitables, n' hésitez surtout pas à me mettre à contribution, au maximum.

Je pense qu' il vous sera possible de diffuser ma lettre d' une façon constante et la plus large possible auprés de vos Professeurs, Etudiantes Etudiants , ainsi qu' auprés de toutes les personnes qui peuvent vous sembler intéressées. Je vous en remercie très vivement à l' avance et vous prie de croire, Madame, Monsieur, à l' assurance de mes sentiments distingués et les meilleurs.

Pierre BIDAULT

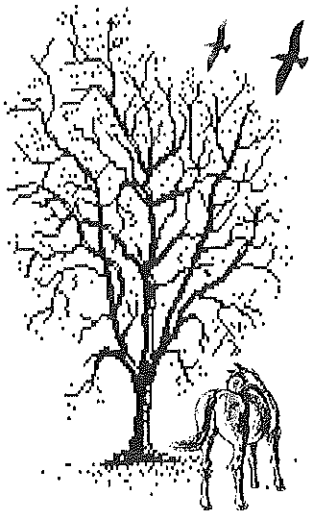

" LE FRANCAIS EST UNE LANGUE APRECIEE A SURIN "

REPORT AGES / PHOTOS : SOMTOA Amnuay

C'est dans la salle de cours de l' école Sirindhorn à Surin que nous avons eu, cette fois, le plaisir de rencontrer des élèves de français. Elles nous donnent à présent leur avis et leur succèss avec le français et voici leurs idées :

Bonjour à tous, je vais vous entretenir de mon plaisir à étudier le français à l' école: mon impression sur le français et aussi bien que mon succèss avec le français.

Je m' appelle Supatra Hwangsutham et j' étudie le français depuis 3 ans à l' école Sirindhorn de Surin. J ' aime bien le français. Je trouve cette langue très jolie à cause de sa prononciation et de son écriture...

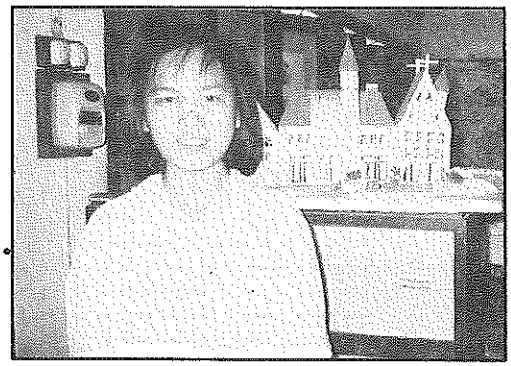

Pour moi, je n' ai pas de meilleur moyen pour apprendre le français qu' en écoutant attentivement mon professeur pour bien comprendre ce qu' il enseigne. Je n' apprends jamais par coeur. En trois années j' ai fait des progrès constant en travaillant à l' aide de livres et de cassettes que mon professeur m' a prêtés, me permettant ainsi d' élaborer...Je m' applique beaucoup à mes devoirs. C' est assez dur, mais je fais de gros efforts.

"Vouloir, c'est pouvoir ! " Je trouve mon école assez bien équipée avec sa petite bibliothèque de livres et de cassettes français : radio et VIDEO. Je lis beaucoup de livres dont la compréhension est aigée.

J' ai aussi la chance de parler avec des Français qui viennent de temps en temps nous rendre visite, surtout pendant la Fête des Elephants, du mois de Novembre de chaque année. A ce moment-là, les Français nous visitent en grand nombre. J' ai eu beaucoup de succèss car j' ai pu parler correctement avec eux en français. De plus , j' ai réussi l' examen d' entrée à l' Université de Khornkaen cette année. Cela veut dire que j' aurai la chance de continuer à apprendre le français à un niveau supérieur. Cela me plaît beaucoup ainsi qu' à mes parents.

อาจารย์โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์

C' est pour cela que je pense avoir raison d' étudier le français.

SUPATRA HWANGSUTHAM
ELEVE DE M. 6, ECOLE
SIRINDHORN SURIN

Salut !

Tout d' abord, permettez-moi de me présenter, je m' appelle Siriluk Yuneyaö Je suis une élève de l ' école Sirindhorn et j' ai 18 ans. Je fais mes études de langue française depuis 3 ans. Je préfère apprendre le français comme mes camarades de classe.

D' après moi, apprendre le français n' est pas trop difficile. Mais il faut que nous fassions régulièrement des exercices grammaticaux et en même temps des exercices oraux. Je prends toujours au sérieux mon examen et mes notes car à fin de mes études, je dois passer des concours pour pouvoir continuer dans l' une des universités du gouvernement. J ' essaie de réaliser mon rêve, même si je sais bien que cela prendra du temps.

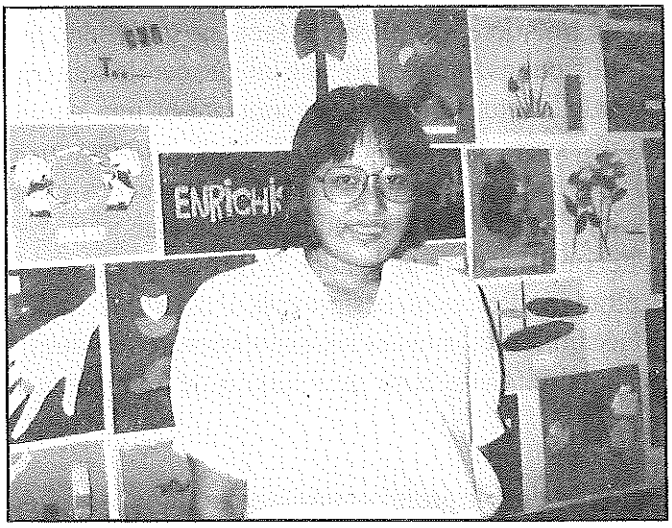

Je préfère l ' écriture car je commence seulement à apprendre le français et mon vocabulaire est très restreint. Je lis beaucoup de romans. Je pense devenir traductrice

J' ai une bonne impression de la France et des Français. Je lis beaucoup de livres sur la France. C' est un très beau pays. La France, pour le monde entier, apparaît comme le pays où l ' on sait bien vivre. On y aime la bonne chère, les bons vins. C' est aussi le pays de la mode. Mais la France est surtout une puissance scientifique, technolosgique et industrielle...

J' aimerais bien que mon pays soit aussi dévéloppé que la France. Je pense me rendre en France dans l' avenir pour visiter ce pays.

Mais maintenant, je ne suis pas sûre que mon rêve deviendra réalité. On verra!

SIRILUK YUNEYAO
ELEVE DE M.6
ECOLE SIRINDHORN
SURIN

Bonjour !

Je m' appelle Panarat Praditwong. Je suis très heureuse de vous parler de ma façon de mesurer mes progrès en langue française!

D' abord il faut peut-être donner une définition du mot " **progrès** ". Selon le " Micro Robert de Poche " le mot " progrès" signifie " **le changement d' état qui consiste en un passage à un degré supérieur** "

Pour pouvoir exactement constater ses progrès il faudrait prendre pour base une matière dont on pourrait mesurer les progrès effectués.

En mathématiques, cela est sûrement plus facile qu' en langues. Lorsque je résouds un problème en math. Je peux exactement voir mes fautes et quand je le résouds une nouvelle fois, je peux voir mes progrès en comparant les deux résultats.

En langues, il y a aussi des méthodes pour déterminer ses progrès à l' aide des devoirs grammaticaux. Par exemple, je peux constater mes progrès quand je compare les résultats de deux examens grammaticaux dont les degrés de difficulté sont identiques.

Je sais tout de même qu'il est plus defficile en général de faire le point sur ses progrès en étude de langues qu' en d' autres matières car plusieurs facteurs interviennent.

Certain étudiants n' ont pas de difficultés à apprendre une langue car ils sont très doués. Pour d' autres, cela est plus ardu... etc. Certaines personnes ont une nature bavarde tandis que d' autres sont plus réservées. En bref on peut dire que la question de pouvoir progresser dans l' étude d' une langue dépand de facteurs subjectifs et de facteurs objectifs comme, par exemple, le temps consacré au travail chaque jour.

Par expérience je peux constater qu' il est normal de faire des progrès après avoir vécu un certain temps dans un pays étranger. Percevoir ses progrès n' est pas si facile.

Apprendre une langue, c' est assimiler les mots et les expressions entendues. Aussi on acquièrt une base de vocabulaire. Cette base m' a aidé à dévélopper une connaissance plus précise.

A mon avis, une caractéristique à évaluer le progrès consiste dans la plus grande facilité à parler et à comprendre la langue. Pour moi la facilité consiste à pouvoir parler spontanément.

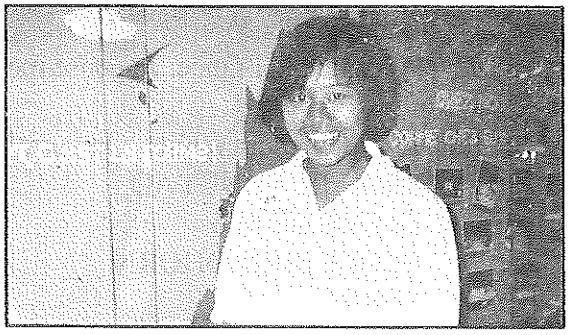

En ce qui me concerne, j' ai fait des progrès dans mes études de français sans aucun doute mais il me faut persé vérer pour parvenir à une plus grande souplesse d' expression.

PANARAT PRADITWONG
ELEVE DE M. 6
ECOLE SIRINDHORN
SURIN

Je viens de terminer mes études dans cette école, et j ' étudie à présent le français à l' Université de Khornkaen à la Faculté d'Humanité. Je m' interesse à la France , le pays ou l' on sait bien vivre et bien manger ,et à sa belle langue.

L' idée que la France puisse être une puissance scientifique et technologique me paraît bien surprenante. Malgré le TGV, Le Concord et le nucléaire... Ce qui importe c' est le vin et la mode.

Dans la vie rapide et le progrès économique et matéreil se sont aperçu que la France était un haut lieu du tourisme. On dit dans les livres que la Tour Eiffel est manifique, la rive gauche pleine de charme , et le Mont - Saint Michel une véritable merveille.

Je suis très heureuse d' apprendre le français car c' est une belle langue qui est parlée par quelques millions de personnes dans plusieurs pays tels que certains pays asiatiques comme la Thailande.

je pense que le français est nécessaire dans mon pays, surtout pour des personnes qui , comme moi , pensent devenir guide dans une agence de tourisme.

Voilà pourquoi je suis fière d' étudier le français !

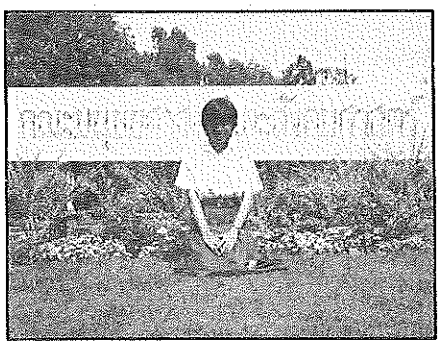

PANSA KONGSRI
EX-ELEVE DE L' ECOLE
SIRINDHORN
ETUDIANTE EN 3EME ANNEE
UNIVERSITE KHORNKAEN

ลูกกวาดหลากสี

โดย ดาวอังคาร *

ตอนสมัยเด็ก ๆ เคยอ่านนิทานเรื่องหนึ่ง เล่าถึงผิวพรรณของมนุษย์ ที่มีสีอ่อนแก่แตกต่างกันว่า นานมาแล้วมีเทพธิดาที่ชอบระบายสีเป็นชีวิตจิตใจ เทพธิดาองค์นี้ทุกวันจะเดินทางไปที่ต่าง ๆ เพื่อแต่งเติมสีจนกระทั่งบนสวรรค์เต็มไปด้วยสีสันสวยงาม อยู่มาวันหนึ่งเทพธิดาก็ลงมาเมืองมนุษย์เพื่อแต่งแต้มสีสันให้โลกสวย เทพธิดาเริ่มระบายทุกอย่างที่ขวางหน้า รวมทั้งตัวมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ชนผิวดำได้รับการแต่งแต้มสีแต่เริ่มแรก สีผิวจึงเข้มจัด ยิ่งนานวันสีของเทพธิดาก็ลดน้อยลงทุกที จนถึงฝรั่งผิวสีขาว จึงซีดเผือด เพราะสีที่ร่อยหรอของเทพธิดาจิตรกร สิ่งนี้คือเหตุผลว่าสีผิวของคนบนพื้นโลกออกจะแตกต่างกัน ตราบจนวันที่ได้เดินทางไปเมืองนอก ไปใช้ชีวิตเป็นนักเรียนในหลักสูตรของนักเรียนต่างชาติที่มีเพื่อน ๆ จากทั่วทุกมุมโลก ไม่ว่าจะเป็นสีดำมะเมื่อม สีน้ำผึ้งเข้ม ผิวเหลือง หรือขาวซีด โลกนี้ในสายตาของนักเรียนต่างชาติเอเชียคนหนึ่ง จึงมีสีสันสดใสไม่แพ้ทิวทัศน์ที่เทพธิดาแต่งแต้มไว้แต่กาลก่อน

พันจาซาโร จากมาดากัสก้า สาวผิวดำสนิท ผมหยิกฟู เงียบขรึมเป็นนิจสิน บางคราที่ถามคำถามเธอจะหัวเราะคิก แล้วอธิบายอย่างสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ พันเป็นผู้ฟังที่ดีเยี่ยมพอ ๆ กับเป็นนักเรียนที่ขยันมาก เธอเก็บแทบทุกถ้อยคำไว้ในสมองโดยไม่ชอบแพร่งพรายออกมา

โซเฟีย ถ้าจะให้คะแนนสาวผิวหมึกชาวเอธิโอเปียคนนี้ ฉันคงให้ 9 เต็ม 10 นิโกรคนนี้สวยคม ผมหยัก ๆ ถูกถักเป็นเปีย ไว้บนหัวรับกับตาวาว ๆ จมูกโด่งหน้าผากนูน ๆ เสียงพูดภาษาฝรั่งเศสของโซเฟียชัดแจ๋ว คล้ายคนฝรั่งเศส เธอพักกับสามีภรรยาครอบครัวหนึ่งนอกเมือง โซเฟียโชคดีกว่าเพื่อนร่วมชาติมากมายหลายล้านคนที่ตายไป เพราะความไม่มีจะกินในแผ่นดินทะเลทราย และเธอก็ยังโชคดีกว่าเด็กนักเรียนต่างชาติหลาย ๆ คน เพราะเธอพักอยู่กับครอบครัวนี้เสมือนสมาชิกคนหนึ่งภายในบ้าน (มักจะมีเด็กต่างชาติพักอยู่กับครอบครัวฝรั่งเศส แล้วทำงานบ้านแลกเปลี่ยนกับอาหารและที่พัก พร้อมกับได้ฝึกภาษาที่ใช้จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน เราเรียกลักษณะนี้ว่า โอแปร์) เมื่อรู้จักโซเฟียไปนาน ๆ พบว่าเป็นคนโลภ มักได้พูดจาเกินความจริง และออกจะสกปรก

ก่อนไปฝรั่งเศสมีเพื่อนฝรั่งคนหนึ่งที่อยู่เมืองไทยนานพอดู เตือนว่าควรออกห่างพวกอาหรับ เพราะเป็นพวกที่น่ากลัวและร้ายกาจ พอไปสัมผัสจริง ๆ ก็พบว่าศรศิลป์ไม่กินกันกับเจ้าหนุ่มลิเบียคนนี้

ซามี (แค่ชื่อชวนให้นึกถึงสมีร์ำไป) ไอ้หนุ่มผิวน้ำผึ้ง ตัวยักษ์ ท้วมจนออกไปทางอ้วน ตาวาวหวาน จ้อยทอดหาสาว ๆ อยู่ทุกขณะ ซามีชอบโปรยยิ้มหวานไปรอบ ๆ ห้อง และวันใดที่มีฝรั่งสาว ๆ สวย

---

* อาจารย์ผู้ได้รับทุน 9 เดือน ค.ศ. 1986 โรงเรียนพนัสพิทยาคาร ชลบุรี

หลุดเข้ามาใหม่ในห้องพ่อชามีจะมานั่งอยู่ข้าง ๆ คอยตอบคำถามโน้นคำถามนี่โชว์ความอีโก้ว่าข้าเก่ง ชามีมักรู้สึกไปเองว่า ตนพูดฝรั่งเศสได้เป็นเลิศ ท่าทางสำรวย กิริยามารยาทสุดจะเลวทราม นั่งเขย่าตัวไปมา สมบัติที่ติดตัวมาจากคณะอักษรศาสตร์มีสิ่งเดียวที่เจ้าตัวใช้เดินกัดกรอด ๆ มา คือ ปากกาลูกลื่น 1 ด้าม ชามีมาเรียนเป็นพัก ๆ บางครั้งก็หายหน้าไปจนลืมไปทีเดียว

มีหนุ่มอีกคนที่ท่าทางยียวน กวนประสาท ชาติเดียวกับเจ้าชามี แต่ดีกรีความซ่าจะน้อยกว่า ตรงที่ไม่ค่อยชอบพูดมาก เลยทำให้จำชื่อไม่ได้ ไอ้หนุ่มนี้มักเกาะสาวน้อยแก้มแดง ที่จะเล่าต่อไปแน่นเชียว (ยังมีอาหรับอีก 4–5 คน ไอ้ความที่กิริยาท่าทางไม่ค่อยน่าไว้วางใจ จึงไม่อยากเข้าไปสัมผัสด้วย)

แคร์ แก้มแดงปลั่ง น่ารักน่าเอ็นดู ครั้งแรกที่เห็นเด็กคนนี้ ก็นึกถึง *"แม่หนูน้อยหมวกแดง"* เธอเป็นโอแปร์ในครอบครัวที่ดูแลเอาใจใส่อย่างเคร่งครัด หน้ายิ้ม ๆ ตาใส ๆ ทำให้แคร์ดูคล้ายเด็กผู้หญิงเล็ก ๆ แคร์มาจากเกาะอังกฤษ

ซาบีน สาวผมหยิกตัวโตมาก เพราะเผ่าพันธุ์ยักษ์เยอรมัน ตาสีเขียวแกมเทา ท่าทางขี้เล่น เธออยู่กับครอบครัวฝรั่งเศส เธอชอบแต่งบทกวี มีคำคม ๆ ซาบีนเป็นคนเอาใจใส่การเรียนอย่างดียิ่ง

คาร์ล คนตัวโตเสียงดัง แต่ใจดีเป็นที่สุด คาร์ลเคยไว้เคราสีน้ำตาลทำให้ดูหน้าตาแก่ ตาสีเขียว คาร์ลเป็นคนที่มาจากออสเตรีย (ดินแดนในฝันของฉันเชียว) คาร์ลชอบแสดงลักษณะการพูดจาเป็นคนที่มั่นใจในตนเองอย่างสูงล้น คาร์ลมักเดินถือกระเป๋าเจมส์บอนด์สีดำใบโต เคยนั่งข้าง ๆ แล้วฉันก็ชะโงกหน้าดูในกระเป๋ามหาสมบัติบรรจุทุกอย่างครบ กระดาษ แฟ้ม สมุด หนังสือ ปากกา ดินสอ พจนานุกรม เป็นนักเรียนที่ขยันมาก คาร์ลเล่าให้ฟังว่า ตนชอบเดินทางไปใช้ชีวิตในประเทศที่ตนสนใจ เพื่อเรียนรู้ทักษะและชีวิตผู้คนระยะหนึ่ง จึงต้องรีบตักตวง เพราะมีเวลาไม่มาก ค่าใช้จ่ายสูง ตัวฉันเองสนใจประเทศ นี้มานานแล้ว ตั้งแต่ดูหนังเรื่อง The sound of music (มนต์รักเพลงสวรรค์) ภาพทุ่งหญ้าสีเขียวสุดลูกหูลูกตาบนทิวเขาเทือกแล้วเทือกเล่า เสียงเพลงแว่วหวาน ยังติดหูติดตามิรู้คลาย จึงอาฆาตไว้ว่าจะต้องหาโอกาสไปเหยียบแผ่นดินแห่งเสียงเพลงนี้ให้ได้ คุยให้คาร์ลฟังว่าสนใจประเทศนี้มาก คาร์ลจึงแย้มแฉ่ง แล้วขนหนังสือเกี่ยวกับประเทศตนมาให้อ่าน

ก่อนที่ทุกคนจะแยกย้ายจากกันไปเพราะหมดเทอมแล้ว ฉันเจอคาร์ลที่หน้าโรงอาคาร คาร์ลยังแกล้งแซวว่า "นี่ฉันจะกลับออสเตรียแล้ว เธอสนใจไปกับฉันไหม ชอบไม่ใช่เหรอ" ร้อนถึงสาวไทย ต้องรีบขานรับว่า "ขอบใจนะคาร์ล ใช่ฉันชอบออสเตรีย แต่..ฉันรักเมืองไทยมากกว่าจ๊ะ" คาร์ลหันมายักคิ้วเดินยิ้ม ๆ แล้วก็เดินจากไป

อาน่า มาจากสวีเดน สาวคนนี้เป็นเพื่อนฝรั่งผู้หญิงคนแรกในห้องที่อายุมากกว่าฉัน เธอเป็นนักจัดรายการวิทยุที่แผ่นดินยุโรปเหนือ สาวเจ้าอยู่กินกับหนุ่มฝรั่งเศส อาน่าตาสีฟ้าแกมเทาขุ่น ๆ ผมขาวสีฟางอ่อนค่อนข้างหยาบ เธอมีบุคลิกที่ปนเปประหว่างความขี้อายและความกล้า แต่มีอารมณ์ขันอยู่ในที อาน่ารู้จักเมืองไทยดี เพราะมีเพื่อน 2–3 คน ที่มาเที่ยวสยามเมืองยิ้มแล้วกลับไปเล่าให้ฟัง

อาน่า ถามฉันว่า "ผู้หญิงชาติเธอจะอยู่กับพ่อแม่จนอายุเท่าไรกัน" (บ้านเมืองเขาโตขึ้นก็แยกไปอยู่ตามลำพัง) ฉันเลยต้องตอบว่า "คนไทยจะอยู่กับพ่อแม่จนแต่งงานแต่งการไป" เสียงอาน่าหัวเราะแล้วเสริมให้ฟังว่า "นี่ถ้าเธอเป็นคนชาติฉัน คงต้องอยู่กับพ่อแม่จนวันตาย เพราะพวกฉันอยู่กันเฉย ๆ ไม่แต่งงาน" ฉันก็ไม่รู้จะตอบว่าอย่างไรดี

มีเพื่อนผู้ชายอีกคน หนุ่มน้อยคนนี้ต้องให้ชื่อว่า ผู้หยั่งรู้ดินฟ้า เพราะฉลาดมาก คุยได้ทุกเรื่องไอ้หนุ่มขี้เรียรายนี้เคยบอกชื่อฉันหลายครั้ง แต่มันกระตุ๊ก ๆ ชอบกล เลยจำชื่อไม่ได้สักที แกเพิ่งอายุ 17 ปี แต่หน้าตาล้ำไปสักอีก 10 ปีได้กระมัง หนุ่มน้อยคนนี้อยากจะเรียนหมอแล้วกลับไปช่วยคนในบ้านเมืองตนคงอีกราว ๆ 10 ปี ฉันนั่งฟังตาค้าง " โอ้โฮ..อีก 10 ปี ถ้าฉันมีโอกาสเจอเธออีกครั้ง ฉันคงหง่อมไปแล้วล่ะเพื่อน"

เมื่อก่อนใครพูดถึงประเทศอเมริกาใต้ ฉันนึกภาพว่าคนที่นั่นคงเต็มไปด้วยบรรดานิโกรตัวดำ ๆ เต็มแผ่นดิน แต่พอมารู้จัก ถึงรู้ว่าตนผิดถนัด ผู้คนผิวออกน้ำตาล ตาเข้ม ตัวโตคล้ายฝรั่ง ผมสีน้ำตาล ฉันอยากจะพูดด้วยซ้ำว่า หลงรักผู้คนที่มาจากอเมริกาใต้มาก ๆ เพราะมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ไม่มีพิธีรีตองคล้ายคนไทยเป็นที่สุด ที่น่าแปลกใจแทบทุกคนมีดนตรีอยู่ในสายเลือด คราใดที่ได้ยินเสียงเพลงดูเลือดในกายของพวกเขาไหวระริก มันออกมาทางมือไม้ หน้าตาอย่างประหลาด

เทเรซ่า สาวท้วม หน้ายาว ผมขอด อารมณ์ดี เทเรซ่าชอบร้องเพลง เล่นกีตาร์ ผู้หญิงคนนี้มีเสน่ห์ที่ดวงตาสีน้ำตาลคู่นั้น มันสะท้อน ความรู้สึกนึกคิดของเจ้าของได้ทุกขณะ ไม่ว่าจะสุข ทุกข์ ความพอใจ ความสงสัย ความเศร้าหมอง ดูมันพูดภาษาสากลให้ใคร ๆ เข้าใจได้ดีกว่าคำพูดด้วยซ้ำไป เทเรซ่ากล้าพูด กล้าแสดง มีไหวพริบเป็นเลิศ คุยไปคุยมาเราสองคนเกิดปีเดียวกัน แต่เทเรซ่าเกิดก่อนเรา 1 เดือน เธอติดตามสามีวิศกรที่ได้ทุนมาดูงานที่ฝรั่งเศส

แองเจรีน่า สาวน้อย สวยหวานท่าทางขี้อาย เสียงพูดภาษาฝรั่งเศสสำเนียงสเปนออกจะฟังยาก แต่เธอน่ารัก จริงใจ เธอเพิ่งเรียนจบก็แต่งงานแล้วตามสามีมาฝรั่งเศส ทั้งเทเรซ่าและแองเจลีน่ามาจากเม็กซิโก

ตอนที่ 2

กาโรส หนุ่มกลางคนชาวเอควาดอร์ ตัวเล็ก ๆ ที่ทำให้ดูอ่อนเยาว์กว่าอายุจริง ชายไว้เคราคนนี้มีรอยยิ้มเมตตาชวนให้นึกถึงภาพเหล่านักบุญในศาสนาคริสต์ เสียงพูดเย็น ๆ เนิบ ๆ ที่มีเหตุมีผลแสดงถึงความช่างคิดของผู้พูด บ่ายวันหนึ่งมีโอกาสนั่งคุยกัน เราต่างประหลาดใจในอาชีพของกันและกัน แทบไม่น่าเชื่อกาโรสดูหนุ่มเกินไปกว่าจะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในแผ่นดินเกิด ฉันตาโตต่อถ้อยคำต่อไปยิ่งนัก เขามาดูงานทางจิตวิทยา ตัวกาโรสเองก็อ้าปากค้างชี้หน้าว่าฉันนะเหรอเป็นครู (ทำไมดูเด็กจังล่ะ มาดไม่อำนวยมัง)

มีคนหลายคนถามฉันว่าในบรรดาเพื่อนฝูงต่างชาติหลายคนนี้ ฉันชอบใครมากที่สุด ตอบได้ทันทีว่าสาวน้อยคนนี้ไง

ร็อกซานา (ชื่อเหมือนรจนา ฉันฟังครั้งแรกก็จำได้เลย) สาวน้อยอายุ 19 คนนี้กำลังเรียนครูแผนกอนุบาลในมหาวิทยาลัยประเทศชิลี เธอตามลุงกับป้ามาช่วยดูแลเด็ก ๆ 4 คนของครอบครัวนี้โดยเธอผลัดกับป้าไปเรียนภาษาที่คณะฯ ส่วนลุงนั้นเป็นวิศวกรมาเรียนต่อระยะสั้น ๆ ต้องขอบคุณพระเจ้าที่ส่งเด็กคนนี้มาให้รู้จักหลายครั้งที่ประหลาดใจจริงหนอ คนเราเกิด โต จากคนละซีกโลก วิถีชีวิต ครอบครัว ความเป็นอยู่ก็ต่างกันลิบลับ แต่เราคล้ายกันมาก ๆ เด็กคนนี้มีน้ำใจเป็นห่วงเป็นใย เราผูกพันกัน แม้แต่ลุงกับป้าก็พากันมอบความรักและห่วงใยเผื่อแผ่มาถึงฉันด้วย มีอยู่ครั้งหนึ่งฉันป่วยไม่ได้ไปเรียน วันรุ่งขึ้นร็อกซานามาเคาะประตูที่หอแต่เช้า บอกว่าเป็นห่วง ลุงกับป้าก็เห็นควรให้มาดู พอฉันไปเจอลุงกับป้า แกก็ลูบหน้าลูบหลังถามว่าหายหรือยัง แค่นี้ก็เล่นเอาคนไกลบ้านอย่างฉันน้ำตาซึมในน้ำใจไมตรีที่ได้รับ ฉันจึงไปมาหาสู่บ้านหลังน้อยได้โดยไม่เคอะเขิน มาชิมขนมพื้นเมือง ฉันยังมีเพื่อน ๆ ตัวเล็ก ๆ ชาวชิลีอีก 4 คน ออโครสาวน้อย

5 ขวบเศษเป็นเพื่อนตัวน้อยที่สนิทกันมาก เสียงพูดฝรั่งเศสชัดแจ๋ว เด็ก ๆ เรียนรู้ทุกสิ่งได้เร็วจริง ๆ ยายหนูผมหยิกเป็นหลอด แก้มกลม ๆ แดง ๆ กับฟันซี่กระจิริดในปากบางเฉียบสีแดงที่ช่างพูดช่างจา ทุกครั้งที่พบกันออโครต้องวิ่งรี่เข้ามากอด

มีอยู่วันหนึ่ง ฉันนั่งคุยอยู่กับร็อกซานาในบ้านหลังนี้ ออโครเล่นป้วนเปี้ยนอยู่ใกล้ ๆ แม่หนูวิ่งไปมาหายไปสักครู่แล้วกลับมายืนเอียงคอมองฉันอยู่ตรงหน้า แกเพ่งซ้ายขวาอยู่สักพัก เดินเข้ามากอดคอ แล้วคำพูดที่ฉันคิดไม่ถึงก็ทำให้ฉันยิ้มแก้มปริ

"ประทิน เธอรู้ไหมว่าเธอสวยจังเลย"

"ก็ฉันก็สวยเหมือนเธอ ออโคร " เพื่อนตัวน้อยกระโดดลงจากตัก พร้อมกับร้องกระโดดไปมา " ฉันก็สวย ฉันก็สวย" ฉันได้เห็นมิตรตัวน้อยชาวชิลีโตขึ้นกันทีละน้อยทีละน้อย แล้ววันนั้นเจ้าตัวเล็กสุดก็เปล่งเสียงพูดภาษาฝรั่งเศสได้เป็นครั้งแรก เขาทักทายว่า " บองชู" สร้างความประหลาดใจให้ทุกคน เป็นอันว่าสมาชิก ในบ้านทุกคนได้เรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสกันทั่วหน้า

คงต้องกลับมาเล่าถึงเพื่อนสาวชาวชิลีที่รักยิ่ง ร็อกซานามีคุณสมบัติจะเป็นครูสอนเด็กเล็ก ๆ มากความอ่อนหวานใจเย็น บนพื้นฐานจิตใจที่งดงาม จะทำให้เด็ก ๆ ได้ซึมซับแบบอย่างที่ดีงาม ร็อกซานาเคยพูดประโยคนี้กับฉัน " ประทิน ! ฉันรู้ว่าอาชีพฉันในอนาคตจะไม่มีวันสร้างความร่ำรวยได้ในชีวิต แต่เป็นอาชีพที่ฉันจะให้อะไรแก่เด็ก ๆ ได้มากมายจากพื้นฐานที่ฉันไม่มีอะไร นี่ละมังคุณค่าของอาชีพครู "แม้วันนี้วันที่ฉันกลับมาเมืองไทยแล้ว ฉันได้รับข่าวคราวว่ายังไม่ได้กลับไปเรียนต่อเนื่องจากยังไม่ถึงเวลา ร็อกซานาใช้เวลาไปขายเสื้อผ้าในห้าง ตอนเย็นก็เปิดสอนฝรั่งเศสสำหรับเด็กชิลีที่สนใจ เสาร์อาทิตย์ที่ว่างก็ไปร่วมกิจกรรมในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า เรายังหวังกันว่าวันหนึ่งข้างหน้าบนโลกใบกลมใบนี้ วงจรชีวิตของเพื่อนต่างทวีปจะมีโอกาสมาพบกันอีกครั้งไม่ว่าจะเป็นเมืองไทย ชิลีหรือฝรั่งเศสก็ตาม

ซิมอน เด็กคนนี้อายุ 16 ปี เป็นชาวบราซิลเธอเกิดที่ฝรั่งเศสแต่ไปโตที่บราซิล ตอนนี้โรงเรียนปิดเทอมพ่อแม่เลยส่งมาอยู่กับญาติเพื่อเรียนภาษา หน้าตาสวยสะอาด (จำเด็กคนนี้ไว้ให้ดี จะมีเรื่องเล่าให้ฟังต่อไป)

ฮิโรชิ หนุ่มอาทิตย์อุทัย ไม่ต้องบรรยายรูปลักษณ์ก็คงจะนึกออก ท่าทางกระฉับกระเฉง ฮิโรชิเป็นหมอฝังเข็ม ชอบเดินทางไปใช้ชีวิตในต่างแดนมากกว่าจะอยู่ยื้อแย่งในแผ่นดินเกิด เห็นคุยว่ามีเพื่อนชาวฝรั่งเศสมากมายเลยได้ฝึกพูดภาษาเสมอ ๆ แต่คุยกับนายคนนี้ทุก 5 นาทีต้องพูดว่า "พูดอีกครั้งซิ ฉันไม่เข้าใจ" ภาษาฝรั่งเศสของแกดูราวกับภาษาญี่ปุ่นเสียมากกว่าในความรู้สึกฉัน ฟังแล้วเพลียหู หนุ่มคนนี้มาเรียน 1 วันหายไป 3 วัน พอครูถามอะไรก็ทำหน้าตาเหรอหรา แล้วบอกว่า "ผมยังไม่ค่อยเข้าใจครับ" กลางเทอมพ่อฮิโรชิก็หายไปจากห้องเรียนโดยถาวร

หว่อง เป็นคนจีนในมาเลเซีย พ่อแม่ส่งมาเรียน แกลงทะเบียนเรียนไว้สองที่คือที่โรงเรียนเทคนิคแห่งหนึ่งกับเรียนภาษาที่นี่ หว่องออกจะเกียจคร้าน ไม่เคยทำการบ้าน พอครูถามก็ยื่นหน้ายื่นตาดูชาวบ้าน หว่องจองที่ข้างหลังห้องอยู่เป็นประจำ

มาถึงเพื่อนสาวอีกคนที่มักมีบทบาทอันหน้าตื่นเต้น กล้าหาญเสมอ

กาคลี สาวฮ่องกงผู้คล่องแคล่วว่องไว สู้ชีวิต สาวคนนี้ตัวผอมเล็กมาก เคยเป็นเลขานุการที่ฮ่องกง เธอพักอยู่กับครอบครัวฝรั่งเศส แม่สาวคนนี้ฉันนับถือในความกล้าหาญ เธอลุยเที่ยวคนเดียวจนปรุ ตั้งแต่เกาะอังกฤษถึงออสเตรีย ตะลอนจากเนเธอร์แลนด์ถึงกรีซ เคยถามว่าเดินทางคนเดียวไม่กลัวหรือ คำตอบทำให้

ฉันตาค้าง "..กลัวไปทำไมไร้ประโยชน์ การเดินทางคนเดียวทำให้เธอรู้จักอะไรอีกมากมาย รู้จักแก้ปัญหาในขณะที่เดินทางกับเพื่อน เธอก็มัวแต่คุยกันจนลืมดูอะไรไปอีกแยะเชียว..." เหตุผลคมคายแต่ฉันก็ยังไม่กล้าทำสักที

วันนี้เหมือนเช่นทุกครั้ง หลังกินข้าวเสร็จ กาคลีมานั่งคอยเรียนตอนบ่ายในหอพักฉัน คุย ๆ กันอยู่ แม่คุณก็เดินไปที่มุมวางอุปกรณ์การกินของฉัน แล้วหยิบตะเกียบ (มีพี่คนไทยคนหนึ่งให้ไว้ก่อนกลับเมืองไทย) เสียงกาคลีเอ่ยว่า "ฉันยืมหน่อยนะ พรุ่งนี้จะเอาไปโรงอาหารด้วย"

วันรุ่งขึ้นกาคลีนั่งกินข้าวในโรงอาหารถัดจากซิมอน (สาวน้อยชาวบราซิล) ฉันนั่งตรงกันข้ามกับสองสาว มีหนุ่มสาวชาวฝรั่งเศสหรือนักเรียนต่างชาติเดินไปมากันขวักไขว่ ถัดจากเราสามคนมีเด็กหนุ่มอีก 4-5 คน นั่งกินอาหารอยู่ ทุกคนมีถาดอาหารพร้อมมีด ช้อน ส้อมของตนวางอยู่ตรงหน้า ถ้าใครอยู่บริเวณนั้นคงจะได้เห็นสาวฮ่องกงหยิบตะเกียบขึ้นแล้วอธิบายวิธีใช้ให้สาวน้อยหน้าฝรั่งฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ กาคลีตัดเนื้อในจานด้วยมีดจนกลายเป็นชิ้นเล็ก ๆ หลายชิ้น หล่อนใช้ตะเกียบคีบใส่ปากอย่างชำนิชำนาญ หน้าตาเฉย ๆ ไม่สนใจไยดีต่อสายตาหลายสิบคู่ที่ทอดมองอย่างสนอกสนใจในกิจกรรม กาคลียังลำแดงอยู่ก็ส่งตะเกียบให้ซิมอนนักเรียนของตนที่เริ่มทำตาปริบ ๆ ตาหูแดงระเรื่อขึ้นทุกขณะ

"เอาละ ซิมอน เธอรู้ทฤษฎีแล้วต้องลองปฏิบัติ ลองใช้ตะเกียบดูซิ" ท่าทางกาคลีเอาจริงเอาจัง ซิมอนหน้าตาเหยเก สีแดงจัด มองซ้ายทีขวาที (คงจะอายสายตาหลายคู่ แต่ก็ขัดเพื่อนไม่ได้) ฉันนึกชมยายกาคลี อยู่ในใจ คนอะไรมั่นใจดีจริงไม่อายไม่เขินเลย ซิมอนยังคีบของตก ๆ หล่น ๆ ท่าทางเก้งก้างอยู่สักครู่ก็รีบคืน ตะเกียบให้กาคลีพร้อมกับสีหน้าโล่งอก

"กาคลี ฉันทำไม่ได้ยากจัง เธอเอาไปใช้เองเถอะ"

"ประทิน จะลองไหม" เสียงกาคลีหันมาถามอย่างเอื้อเฟื้อ

"ไม่ต้องหรอก ขอบใจฉันใช้เป็น เมืองไทยมีเยอะแยะ"

กาคลีจึงใช้ตะเกียบต่อไปเรื่อย ๆ อย่างใจเย็น ชิ้นแล้วชิ้นเล่า แล้วยังขอให้ฉันถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกอีกแนะ สายตาหนุ่มๆ ข้างๆ จ้องเขม็ง เสียงหัวเราะแกมเอ็นดูมีมาไม่ขาดสาย เห็นไหมจะไม่ให้ฉันนับถือความเก่งกล้าของยายคนนี้ได้อย่างไร ชั่วโมงการใช้ตะเกียบยังมีติดต่ออีกสองสามวัน หลายคนสนใจมาฝึกคีบสิ่งของตรงหน้าไม่ว่าจะเป็นดินสอ ไม้บรรทัด ยางลบ หรือแม้แต่เศษกระดาษ ฉันเลยถือโอกาสเข้าร่วมตามประสาเพื่อนร่วมทวีปที่ดีโดยการนำเม็ดถั่วมาทดสอบหาผู้มีความสามารถ พวกเราคีบกันเพลินจนครูเดินเข้าห้องมายืนหัวเราะในการแข่งปันวัฒนธรรมตะวันออกตะวันตก

ความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างกาคลีกับฉันคล้ายชนชาติเดียวกัน กาคลีเคยแนะนำว่า ฉันนะสามารถบอกใคร ๆ ได้ว่าเป็นคนจีนในเมืองไทยเหมือนที่เจ้าหล่อนเป็นคนจีนในฮ่องกง แต่ฉันปฏิเสธเพราะฉันรักที่จะเป็นคนไทย ฉันเกิดที่นี่ ถิ่นฐานครอบครัวก็มีความสุขในแผ่นดินนี้ แม้บรรพบุรุษของฉันและกาคลีจะมาจากแผ่นดินเดียวกันก็ตาม ที่น่าตกใจเมื่อวันเวลาผ่านไปหลาย ๆ เดือนที่กาคลีจากบ้านมาอยู่แผ่นดินตะวันตก เมืองที่เราอยู่นี้ไม่แออัดยัดเยียดต้องอยู่บนอาคารสูงเสียดฟ้าเช่นฮ่องกง ภาพตึกรามบ้านช่องแออัดในจอทีวีที่กาคลีดูจากสารคดีในแผ่นดินฝรั่งเศส ทำให้กาคลีรู้สึกกลัวขึ้นมาจับหัวใจ เธอว่ารู้สึกแปลกใจว่าทำไมอยู่กันได้หนอ เธอว่าดูแล้วรู้สึกกลัว จนต้องมาเล่าให้ฉันฟัง กาคลีต่างกับฉันตรงนี้เองฉันฟังแล้วรู้สึกแปลกใจ งงว่าเป็นไปได้อย่างไร ฉันจำได้ขึ้นใจว่าวันที่ฉันดูรายการสารคดีเกี่ยวกับเมืองไทย

เสียงประกอบสารคดีเป็นเสียงสวดมนต์ก้องกังวาน ความรู้สึกอบอุ่นมันฉาบทาอยู่เต็มดวงใจ ความรู้สึกอยู่ใกล้บ้าน รักแผ่นดินเกิดมีอยู่ในใจฉันตลอด ผิดกับเวลาที่อยู่ที่ฝรั่งเศส ความวังเวง ไม่ปลอดภัย ต้องระแวดระวังเกิดขึ้นกับฉันเสมอ

มีอีกครั้ง กาคลีเล่าให้ฉันฟังว่า ตนกำลังเดินจะมาเรียนที่คณะฯ มีหนุ่มฝรั่งเศสจอดรถคอยอยู่ริมทาง พอเธอเดินผ่านก็ออกมาพูดคุยและชวนให้ไปด้วย

ฉันเลยถามว่า "แล้วเธอว่าอย่างไรล่ะ"

กาคลีตอบเสียงอ่อยว่า "ฉันก็ปฏิเสธแล้วโกยอ้าว อ้างว่ามีนัดกับแฟนฝรั่งต้องรีบไป" เรื่องของกาคลีทำให้ฉันเล่าเรื่องของฉันบ้าง ตอนที่มาถึงฝรั่งเศสใหม่ๆ มีคนไทยคนหนึ่งอยากได้รองเท้าก็เลยไปด้วยกัน 2 สาว เราไปเจอเด็กหนุ่มคนขาย แกคุยโน่นคุยนี่ หลุกหลิกชอบกล ในที่สุดก็ลงท้ายด้วย

"ทำไมคุณสองคน ไม่เชิญผมไปกินข้าวด้วยที่โรงอาหารคณะฯ คืนนี้ล่ะครับ"

สองสาวไทยหันมาสบตากันราวนัดกันไว้ถ้าจะไม่ดีซะแล้ว ฉันก็ปากไวรีบตอบไปว่า "ถ้าเราทำเช่นนั้นสามีเราสองคนคงฆ่าเราแน่ๆ"

ไอ้หนุ่มตาโตถามว่า "อะไรคุณสองคนแต่งงานแล้วเหรอ" ฉันก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าตัวเองเจื้อยแจ้วออกไปได้ไง "ใช่ฉันมีลูกคนหนึ่ง" สาวไทยอีกคนจึงรีบเสริม" ฉันมีสองคน" พ่อหนุ่มน้อยเงียบไปทันตาเห็น เราสองคนเลยโกยแนบออกมาไม่ซื้อแล้วรองเท้า หลังจากวันนั้นแหวนทองในนิ้วฉันจึงเลื่อนมาอยู่ที่นิ้วนางข้างซ้ายตลอด (ฝรั่งบางคน จะใส่แหวนทองที่นิ้วนางซ้ายแสดงว่าแต่งงานแล้ว)

ฉันเล่าถึงเพื่อนหลายชาติมายืดยาว ในความรู้สึกของฉันชีวิตนักเรียนต่างชาติจากที่ต่าง ๆ สนุกสนานมาก บุคลิกภาพที่สัมผัสได้ก็แตกต่างออกไปตามเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ฉันชอบนั่งมองและศึกษาคนแต่ละคน จึงอยากบอกว่าชีวิตเช่นนี้มันเหมือน.....เหมือนขวดโหลสีสวยที่บรรจุลูกกวาดหลากสีไว้ด้วยกัน ไม่มีใครบอกได้ว่าสีลูกกวาดที่บรรจุอยู่นั้นสีใดสวยที่สุด เพราะแต่ละสีน่าศึกษาและต่างมีคุณค่าต่างแบบต่างลักษณะในตน

ชนหลายเผ่าพันธุ์ หลากภาษามารวมกัน มาพยายามใช้ภาษาเดียวกันสื่อความหมายในแผ่นดินนี้ จะมีอะไรสนุกเท่าการต้องเดาความหมายของภาษาที่ต่างคนต่างพูดด้วยสำเนียงภาษาแม่ของตน ฉันจึงนับถือครูอาจารย์บางท่านเก่งมากที่ฟังและพยายามเข้าใจเสมอมา วันคริสต์มาสที่เวียนมาทุกคนจึงได้เขียนภาษาตนลงบนกระดาษแผ่นสวย ความหมายแต่ละถ้อยคำคือ "สุขสันต์วันคริสต์มาส" ภาษาหลายหลากบนกระดาษใบนี้ จริงซินะ...มันเหมือนกับเจ้าโลกใบกลม ๆ ใบนี้ที่บรรจุเผ่าพันธุ์มนุษย์มากมายที่น่าศึกษาไว้เช่นกัน

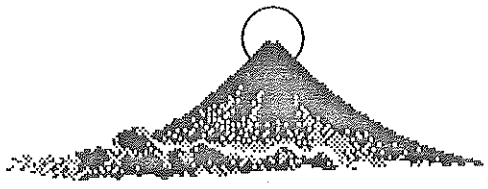

ในแวดวงผู้สอนภาษาฝรั่งเศส

จีรังลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์

สวัสดีค่ะ ท่านสมาชิกที่เคารพรักทุกท่าน ในช่วงปิดภาคเรียนระหว่าง เมษายนถึงพฤษภาคมปีนี้ งานใหญ่ที่น่าตื่นเต้นสำหรับครูระดับมัธยมศึกษาเห็นจะไม่พ้น การสัมมนาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยว ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน 2532 ณ สหวิทยาลัยล้านนา วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมสัมมนาจากทุกภาคของประเทศ และจากกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน วิทยากรก็ล้วนเป็นครูผู้ทรงคุณวุฒิและประสบการณ์อย่างสูงในด้านการท่องเที่ยว ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนต่างก็พอใจมาก เพราะได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลินจากการออกไปศึกษาและดูงานตามสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ ในเชียงใหม่ ในภาคค่ำบางวันที่ว่างจากกิจกรรม อาจารย์หลายท่านก็ออกไปสังเกตการณ์การใช้ภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษของพนักงานขายของตามแผงลอยและร้านค้าย่านไนท์บาร์ซา พร้อมทั้งซื้อของพื้นเมืองต่าง ๆ มาสะสมไว้เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยวหมดกันไปคนละหลายเงิน ขณะนี้โรงเรียนเปิดแล้ว บรรดาผู้เข้ารับการอบรมทุกท่านก็คงกำลังเพลิดเพลินกับการสอนวิชานี้ และลูกศิษย์ของท่านก็คงเพลิดเพลิน (จริงๆ) ตามไปด้วย ช่วงปิดภาคเรียนเดือนตุลาคมนี้ คงจะมีนักเรียนจากหลาย ๆ โรงเรียนทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดออกไปศึกษาดูงานและฝึกงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยและต่างประเทศหลายท่านกล่าวว่าโครงการนี้น่าสนใจ เพราะปูพื้นความรู้ ทางภาษาในลักษณะที่นำไปใช้ได้จริง และมีการให้ผู้เรียนได้ออกไปศึกษาเพื่อหาประสบการณ์ตรง ปีนี้เป็นปีที่ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้ทดลองโครงการนี้ ต่อไปในปีหน้าจึงจะเปิดสอนเต็มรูปแบบคือ 4 คาบ ต่อสัปดาห์ นับเป็นความก้าวหน้าใหม่ในวงการสอนภาษาฝรั่งเศสอีกก้าวหนึ่ง...ข่าวเรื่องที่สองที่ใคร่จะกราบเรียนให้ท่านสมาชิกทราบก็คือ งานฉลองครบรอบ 100 ปี หอไอเฟล ซึ่งสมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ และสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย จัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2532 ณ ห้องแสดงนิทรรศการสมาคมฝรั่งเศส สาธรใต้ ภาพที่นำมาแสดงล้วนเป็นภาพที่น่าสนใจและสวยงามมาก บางภาพ มีขนาดใหญ่มากซึ่งคงจะหาดูจากที่อื่นได้ยาก ทุกภาพให้ความรู้เกี่ยวกับหอไอเฟลในแง่มุมที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่ง อาจารย์จากหลายสถาบันได้มีโอกาสซื้อแฟ้มภาพสีที่ระลึกการฉลอง 100 ปีหอไอเฟล (ภาพชุดนี้มีจำนวนทั้งหมด 24 ภาพ) ซึ่งคงจะได้มีโอกาสนำกลับไปสอนนักเรียนแน่นอน สำหรับงานนี้ทางสมาคมฝรั่งเศสเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมทุกวันเว้นวันอาทิตย์ ตั้งแต่ 16-26 พฤษภาคม 2532 ระหว่างเวลา 9.00-12.00 น. และ 15.00-19.00 น. ท่านที่พลาดโอกาสชมงานนิทรรศการนี้ก็น่าเสียดายมากค่ะ...คณะนักเรียน นิสิตนักศึกษา ทั้ง 2 คณะที่เดินทางไปศึกษาและทัศนศึกษาภาคฤดูร้อน ณ เมือง Brest ประเทศ ฝรั่งเศส ได้เดินทางกลับมาถึงประเทศไทยแล้ว และขณะนี้ทุกคนต่างก็แยกย้ายกันกลับไปเรียนตามสถานศึกษาของตนแล้ว ดิฉันได้ยินมาว่าส่วนใหญ่พอใจมาก และอาจารย์ผู้ดูแลก็ชมเชยว่าผู้เข้าร่วมโครงการ น่ารัก ปฏิบัติตัวดี

จนฝรั่งเศสชมว่า "bien élevés" ไม่ทำให้อาจารย์หนักใจ ทางสมาคมฯ คงจะนัดให้ผู้เข้าร่วม โครงการและอาจารย์ผู้ดูแลได้ทำประเมินผลร่วมกันภายหลัง ซึ่งคงจะทำให้ได้ข้อมูลที่แน่นอนยิ่งขึ้นกว่าการเล่าสู่กันฟังเฉย ๆ ...อาจารย์หลายท่านอยากทราบว่าทุนฤดูใบไม้ผลิปีหน้าจะมีอีกไหม ทางคณะกรรมการบริหารก็ทำโครงการเสนอขึ้นไปผ่านทางสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสนะคะ มีแน่นอนค่ะ แต่จำนวนคงจะกำหนดแน่นอนไม่ได้ อาจจะเพิ่มหรือลดลงจากปีก่อน ๆ บ้าง คงต้องเรียนขอความกรุณาให้รอฟังข่าวที่แน่นอนอีกครั้งค่ะ ส่วนคณะผู้รับทุนฤดูใบไม้ผลิปีนี้บางท่านก็เดินทางกลับมาแล้ว ได้ทราบว่าพอใจมากทั้ง Lyon และ Besançon ได้รับความรู้ดี ๆ มามาก กรุณาอย่าลืมเผยแพร่ให้สมาชิกอื่นได้รับทราบบ้างนะคะ วารสารของเรายินดีรับลงเรื่องให้ค่ะ....ขณะนี้งานวิจัยในชั้นเรียนกำลังเป็นที่สนใจมาก สมาชิกครู มัธยมที่สนใจจะทำปริมาณงานเพื่อเลื่อนระดับเป็นอาจารย์ 3 ขอเชิญสมัครเข้ารับการอบรมซึ่งทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 16-17 ตุลาคม 2532 ณ อาคารอุบล เรียงสุวรรณ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ค่าสมัครเข้าร่วมโครงการ 300 บาท กรุณาอย่าลืมนะคะ ท่านที่สนใจจะสมัครเข้าร่วมโครงการ โปรดสมัครด่วน ...เนื่องในโอกาสฉลอง 200 ปี การปฏิวัติฝรั่งเศส ระหว่างเดือนกรกฎาคมนี้ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการปฏิวัติ จัดการบรรยายวิชาการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดย M.Ravel และจัดการ ฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับการปฏิวัติที่สนุกสนานและได้สาระยิ่ง....

ฉบับนี้ ขอจบเพียงเท่านี้นะคะ พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

สวัสดีค่ะ

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

จากบรรณาธิการ

วารสาร สคฝท. ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 46 ปีที่ 12 เล่มที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน 2532 ชื่อประจำฉบับคือ

"จากพ.ศ. 2332 ถึง 2532

De 1789 à 1989"

พอเห็น ค.ศ. 1789 ผู้ที่อยู่ในแวดวงผู้สอนภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษาก็นึกถึงการทำลายคุกบาสตีล์ทันที

ถูกแล้วค่ะ ปีนี้ค.ศ. 1989 เป็นปีที่คุกบาสตีล์ถูกทำลายครบรอบ 200 ปี พอดี เป็นปีที่สำคัญในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างแรงหลายอย่างในประเทศฝรั่งเศส ทั้งยังเป็นสาเหตุแห่งความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในหลาย ๆ ประเทศทั่วทวีปยุโรปอีกด้วย

ดังนั้นสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยจึงจัดทำวารสารฉบับนี้ เพื่อร่วมระลึกถึงความสำคัญของการปฏิวัติ เมื่อค.ศ. 1789 ด้วย

นอกจากนี้หอคอยไอเฟล อันเป็นสัญลักษณ์ของประเทศฝรั่งเศสก็ได้มีอายุยืนยาวมาครบ 100 ปี พอดี ในค.ศ.1989 ด้วย ประเทศฝรั่งเศสจึงจัดงานฉลองให้หอคอยไอเฟล และวารสารของเราก็เช่นกัน

เชิญพบกับเรื่องราวของการปฏิวัติ 1789 กับหอคอยไอเฟล ได้แล้วค่ะ

สำหรับภาพหน้าปกของวารสารฉบับนี้ นำมาจากเอกสารภาษาฝรั่งเศส "France Information, La Révolution Française เล่มที่ 134, 1989 หน้า 25 มีคำอธิบายภาพว่า

"Un regard américain sur les premières fêtes du 14 juillet à Paris"

หวังว่าหน้าปกนี้คงให้บรรยากาศของงานฉลอง 200ปีของการปฏิวัติฝรั่งเศสได้นะคะ

สวัสดี

สิทธา พินิจภูวดล

พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ*

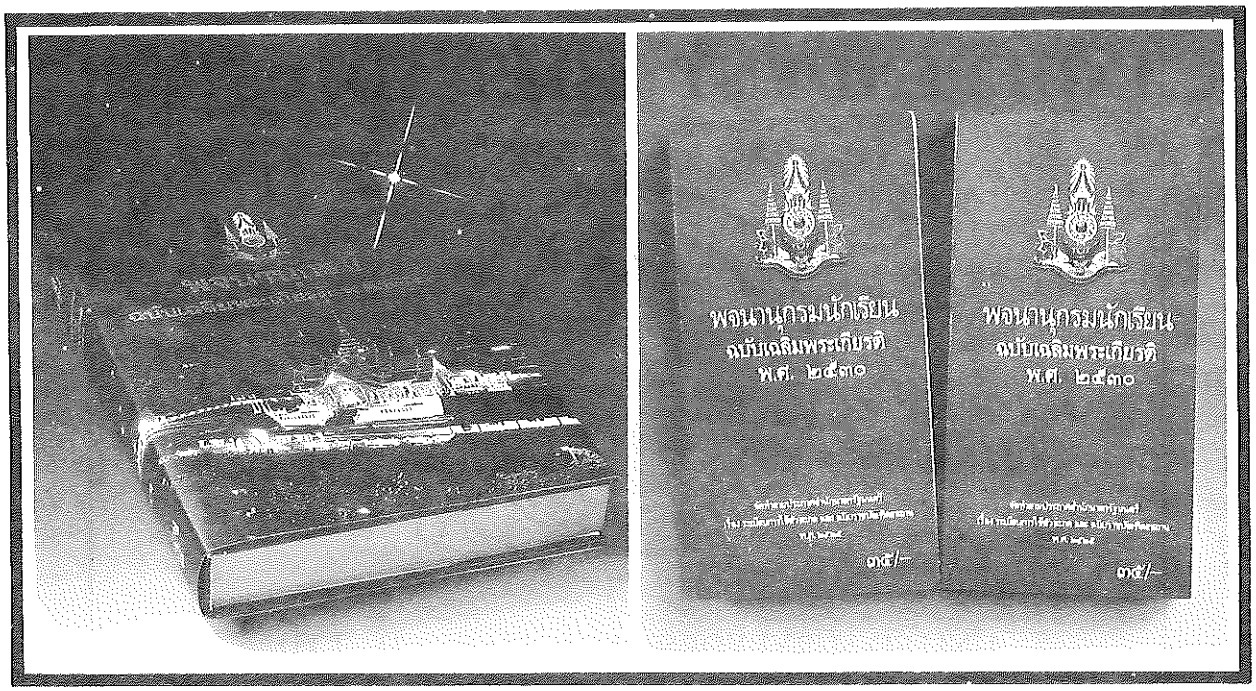

* โดยได้รับพระบรมราชานุญาต

วางจำหน่ายแล้ว ตามร้านหนังสือทั่วประเทศ

จัดพิมพ์จำหน่ายที่

วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์

216–222 ถนนบำรุงเมือง กรุงเทพ 10200 โทร. 2229394 ● 2225371 ● 2225372

ผู้ผลิตหนังสือเรียนมาตรฐาน

A PROFESSIONAL AND INDEPENDENT LOSS ADJUSTER

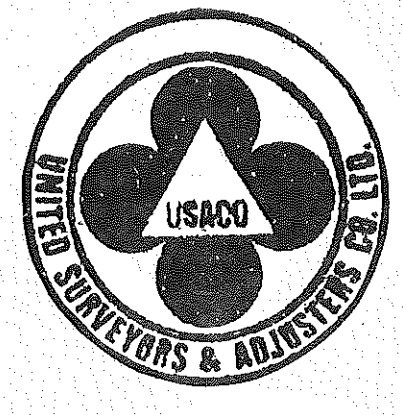

UNITED SURVEYORS + ADJUSTERS CO., LTD.
87 ANUMANRAJTHON LANE,
DEJO ROAD, BANGKOK 10500, THAILAND
TEL. 2338461 2338501 2354115
2350022 2354465

FOR : — CASUALTY FIRE MARINE INSURANCE LOSS ADJUSTER
— MARINE HULL + CARGO SURVEY
— MARINE CARGO SUPERINTENDENCE
— WEIEHING + MEASUREMENT

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

บริษัทไซโนเวส เอ็นเตอร์ไพรส์เซส จำกัด

ชั้น 7 อาคารสีบุญเรือง 1

เลขที่ 283 ถนนสีลม

เขตบางรัก กทม. 10500

โทร. 234 8638-39

234 4007

234 0383

กรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย

BANGKOK BUSINESS COLLEGE

588 ถนนเพชรบุรี กรุงเทพ ฯ 10400 ตรงข้ามโรงภาพยนตร์เมโทร โทรศัพท์ 251-9852, 252-0067, 252-7049

588 PETCHBURI ROAD, BANGKOK 10400. THAILAND TELEPHONE 251-9852, 252-0067, 252-7049

เปิดสอนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

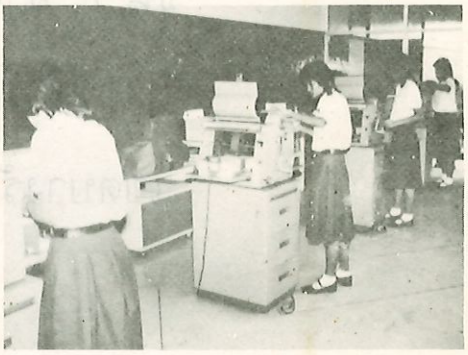

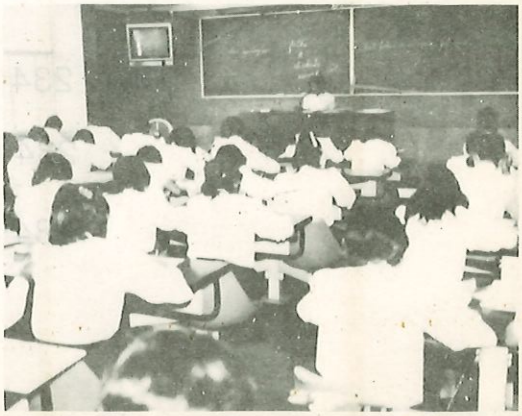

alliance française de bangkok
29 THANON SATHON TAI . BANGKOK 12 . THAILANDE . TEL 286.38.79 & 286.38.41 - TELEGR . ALFRANTHAI

สมาคมฝรั่งเศส 29 ถนนสาธรใต้ กรุงเทพ ฯ 12

มุมหนึ่งของประเทศฝรั่งเศส
UN PETIT COIN DE FRANCE

ท่านจะพบสิ่งที่น่าสนใจ
ชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศสทุกระดับ
ห้องสมุดโอ่โถง
ภาพยนตร์, คอนเสิร์ท
เครื่องดื่ม, อาหารเลิศรส
บรรยายกาศอันรื่นรมย์ สวยงาม
ขอเชิญอ่านหนังสือวารสารรายเดือนของเรา

VOUS Y TROUVEREZ

des cours de langue
des films, des concerts . .
un bar-restaurant agréable
une grande bibliothèque
une ambiance

LISEZ AUSSI NOTRE
JOURNAL MENSUEL

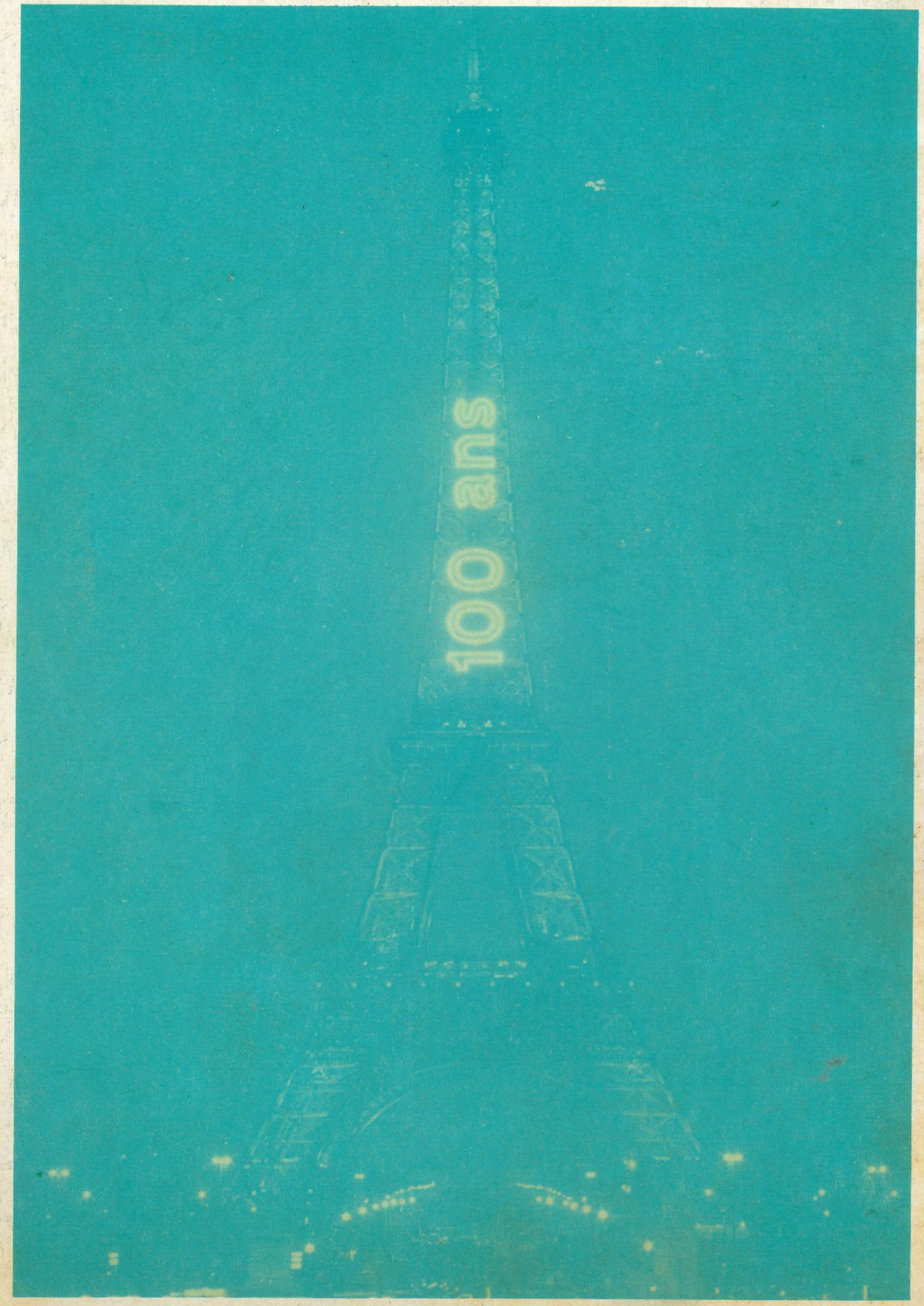
100 ans